

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2021/22: MJU20

Klimatpolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om det internationella klimatarbetet, klimatarbetet inom EU, övergripande svensk klimatpolitik, kompletterande åtgärder, infångning och lagring av koldioxid, nationella klimatinvesteringar, transportsektorns klimatomställning, klimatanpassning och övriga klimatpolitiska frågor.

I betänkandet finns 52 reservationer (M, SD, C, V, KD, L, MP) och sju särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L, MP).

Behandlade förslag

Cirka 170 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	10
Utskottets överväganden	11
Det internationella klimatarbetet	11
Klimatarbetet inom EU	16
Övergripande svensk klimatpolitik	40
Kompletterande åtgärder	49
Infångning och lagring av koldioxid	53
Nationella klimatinvesteringar	61
Transportsektorns klimatomställning	65
Klimatanpassning	76
Övriga klimatpolitiska frågor	82
Motioner som bereds förenklat	89
Reservationer	90
1. Det internationella klimatarbetet, punkt 1 (SD)	90
2. Det internationella klimatarbetet, punkt 1 (C)	90
3. Det internationella klimatarbetet, punkt 1 (V)	91
4. EU:s klimatmål, punkt 2 (M)	92
5. EU:s klimatmål, punkt 2 (SD)	93
6. EU:s klimatmål, punkt 2 (C)	94
7. EU:s klimatmål, punkt 2 (V)	95
8. EU:s system för handel med utsläppsrätter, CCS och bio-CCS, punkt 3 (M, C, KD)	96
9. EU:s system för handel med utsläppsrätter och sjöfarten, punkt 4 (M, L)	97
10. EU:s system för handel med utsläppsrätter och avfallsförbränning, punkt 5 (M, C, L)	97
11. EU:s system för handel med utsläppsrätter i övrigt, punkt 6 (C)	98
12. EU:s system för handel med utsläppsrätter i övrigt, punkt 6 (V)	99
13. EU:s system för handel med utsläppsrätter i övrigt, punkt 6 (KD)	100
14. EU:s system för handel med utsläppsrätter i övrigt, punkt 6 (L)	101
15. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, punkt 7 (M, C) ..	102
16. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, punkt 7 (SD, KD)	103
17. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, punkt 7 (V)	104
18. Koldioxidutsläpp från fordon, punkt 8 (M, C)	105
19. Avskogning, punkt 9 (V)	105
20. Inriktning för svensk klimatpolitik, punkt 10 (M, SD, KD)	106
21. Inriktning för svensk klimatpolitik, punkt 10 (V)	107
22. Inriktning för svensk klimatpolitik, punkt 10 (L)	108
23. Inriktning för svensk klimatpolitik, punkt 10 (MP)	109
24. Klimatmål och export, punkt 11 (M, SD, KD)	109
25. Övriga frågor om svenska klimatmål, punkt 12 (SD)	110
26. Övriga frågor om svenska klimatmål, punkt 12 (V)	111
27. Övriga frågor om svenska klimatmål, punkt 12 (MP)	112
28. Kompletterande åtgärder, punkt 13 (C)	113
29. Kompletterande åtgärder, punkt 13 (V)	114
30. Kompletterande åtgärder, punkt 13 (KD)	115

31. Kompletterande åtgärder, punkt 13 (L)	116
32. Kompletterande åtgärder, punkt 13 (MP)	116
33. Samarbeten med andra länder, punkt 14 (M, KD, L)	117
34. Rättsliga hinder, punkt 15 (M, C, L)	118
35. Infångning och lagring av koldioxid i övrigt, punkt 16 (M, C)	119
36. Infångning och lagring av koldioxid i övrigt, punkt 16 (KD)	119
37. Infångning och lagring av koldioxid i övrigt, punkt 16 (L)	120
38. Nationella klimatinvesteringar, punkt 17 (L)	121
39. Nationella klimatinvesteringar, punkt 17 (MP)	122
40. Bonus malus-systemet, punkt 18 (M)	123
41. Bonus malus-systemet, punkt 18 (MP)	123
42. Reduktionsplikten, punkt 19 (M)	124
43. Reduktionsplikten, punkt 19 (SD)	125
44. Reduktionsplikten, punkt 19 (C)	127
45. Utfasning av fossila drivmedel, punkt 20 (C)	127
46. Utfasning av fossila drivmedel, punkt 20 (MP)	128
47. Klimatanpassningsarbetet, punkt 21 (C, MP)	129
48. Forskning och metodutveckling, punkt 22 (MP)	129
49. Fossilfritt Sverige, punkt 23 (M)	130
50. Fossilfritt Sverige, punkt 23 (MP)	131
51. Biogena utsläpp, punkt 24 (V)	131
52. Klimatkompensationsprojekt, punkt 25 (C)	132
Särskilda yttranden	133
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (M)	133
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (SD)	133
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (C)	133
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (V)	133
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (KD)	133
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (L)	134
7. Miljöpartiets förslag inom klimatpolitiken (MP)	134
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	138
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	138
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	154

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Det internationella klimatarbetet

1. Det internationella klimatarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 59,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 8,
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 46–48,
2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 138 och
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 11.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (V)

Klimatarbetet inom EU

2. EU:s klimatmål

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 13 och 15,
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 37, 38 och 40,
2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 43,
2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del och
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 2, 3, 4 i denna del
och 6.

Reservation 4 (M)

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (C)

Reservation 7 (V)

3. EU:s system för handel med utsläppsrätter, CCS och bio-CCS

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 12 och
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 18.

Reservation 8 (M, C, KD)

4. EU:s system för handel med utsläppsrätter och sjöfarten

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 33 och
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 23.

Reservation 9 (M, L)

5. EU:s system för handel med utsläppsrätter och avfallsförbränning

Riksdagen avslår motion

2021/22:4220 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 34.

Reservation 10 (M, C, L)

6. EU:s system för handel med utsläppsrätter i övrigt

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 15–18 och 24,

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 7,

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 36 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 11–13.

Reservation 11 (C)

Reservation 12 (V)

Reservation 13 (KD)

Reservation 14 (L)

7. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2456 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 61 och 62,

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 39 och 41 samt

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21.

Reservation 15 (M, C)

Reservation 16 (SD, KD)

Reservation 17 (V)

8. Koldioxidutsläpp från fordon

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 25,

2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 4,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 50 och

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 33.

Reservation 18 (M, C)

9. Avskogning

Riksdagen avslår motion

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 42.

Reservation 19 (V)

Övergripande svensk klimatpolitik

10. Inriktning för svensk klimatpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1567 av Serkan Köse (S),
 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,
 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 1,
 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3 och
 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 29.

Reservation 20 (M, SD, KD)

Reservation 21 (V)

Reservation 22 (L)

Reservation 23 (MP)

11. Klimatmål och export

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 8 och

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 24 (M, SD, KD)

12. Övriga frågor om svenska klimatmål

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:438 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:1123 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M) yrkande 2,

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19,

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 12 och 13,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 2,

2021/22:4075 av Amanda Palmstierna (MP) och

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 25 (SD)

Reservation 26 (V)

Reservation 27 (MP)

Kompletterande åtgärder

13. Kompletterande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22,

2021/22:3739 av Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S) yrkande 2,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkandena 54 och 55,

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 81.

Reservation 28 (C)

Reservation 29 (V)

Reservation 30 (KD)

Reservation 31 (L)

*Reservation 32 (MP)**Infångning och lagring av koldioxid***14. Samarbeten med andra länder**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 10,
2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 10,
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 16 och
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 86.

Reservation 33 (M, KD, L)

15. Rättsliga hinder

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 13,
2021/22:3497 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 4,
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 23,
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 19 och
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 85 och 87.

Reservation 34 (M, C, L)

16. Infångning och lagring av koldioxid i övrigt

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 25,
2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 11,
2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del och
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 19, 20, 82, 83 och
88.

Reservation 35 (M, C)

Reservation 36 (KD)

Reservation 37 (L)

*Nationella klimatinvesteringar***17. Nationella klimatinvesteringar**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3336 av Jamal El-Haj m.fl. (S),
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkandena 17, 53 och 56
samt
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 90.

Reservation 38 (L)

Reservation 39 (MP)

*Transportsektorns klimatomställning***18. Bonus malus-systemet**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16 och
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 30.

Reservation 40 (M)

Reservation 41 (MP)

19. Reduktionsplikten

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2453 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 12,
2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 27,
2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 22,
2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 41,
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 60 och
2021/22:3954 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 18.

Reservation 42 (M)

Reservation 43 (SD)

Reservation 44 (C)

20. Utfasning av fossila drivmedel

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3315 av Kjell Jansson m.fl. (M),
2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3 och
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 31.

Reservation 45 (C)

Reservation 46 (MP)

Klimatanpassning

21. Klimatanpassningsarbetet

Riksdagen avslår motion

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 13.

Reservation 47 (C, MP)

22. Forskning och metodutveckling

Riksdagen avslår motion

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 24.

Reservation 48 (MP)

Övriga klimatpolitiska frågor

23. Fossilfritt Sverige

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15 och
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 19.

Reservation 49 (M)

Reservation 50 (MP)

24. Biogena utsläpp

Riksdagen avslår motion

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 20.

Reservation 51 (V)

25. Klimatkompensationsprojekt

Riksdagen avslår motion

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 27 och 28.

Reservation 52 (C)

26. Koldioxidmärkning

Riksdagen avslår motion

2021/22:1408 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 2.

Motioner som bereds förenklad

27. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 24 mars 2022

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP), Jessica Rosencrantz (M), Hanna Westerén (S), Isak From (S), Magnus Manhammar (S), Elin Segerlind (V), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Malin Larsson (S), Jakob Olofsgård (L), Markus Selin (S), Marlène Lund Kopparklint (M), Yasmine Eriksson (SD), Mats Nordberg (SD), Kjell-Arne Ottosson (KD) och Magnus Ek (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 170 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22. Motionsyrkandena handlar bl.a. om det internationella klimatarbetet, klimatarbetet inom EU, övergripande svensk klimatpolitik, kompletterande åtgärder, infångning och lagring av koldioxid, nationella klimatinvesteringar, transportsektorns klimatomställning och klimatanpassning. Av dessa behandlas ett antal motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som behandlas i förenklad ordning redovisas i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Det internationella klimatarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om det internationella klimatarbetet.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (C) och 3 (V).

Motionerna

I partimotion 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 138 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet. Motionärerna framhåller att kvinnors roll är viktig i kampen mot klimatförändringarna och vill därför stärka kvinnligt entreprenörskap och äganderätt samtidigt som de vill se ett jämlikt deltagande i beslutsprocesser. Arbetet mot klimatförändringarna ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Samma yrkande framställs även i kommittémotionerna 2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 59, 2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 8 och 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 11.

Enligt partimotion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 46 bör Sverige verka för att stärka det feministiska perspektivet i EU:s gemensamma åtaganden inför COP 26 och kommande globala forum. I yrkande 47 anförs att Sverige bör verka för att klimatpolitiken i internationella förhandlingar och andra forum bidrar till att öka flickors och kvinnors inflytande och delaktighet i klimatarbetet och samtidigt stärka skyddet av dem som försvarar sin mark, miljön och de mänskliga rättigheterna. Vidare anförs i yrkande 48 att Sverige bör verka för att flickors och kvinnors rätt till utbildning, mark och andra naturresurser samt rätten till rent vatten, sanitet och hygien sätts i centrum i det globala arbetet för klimatanpassning. Hur flickor och kvinnor drabbas av klimatförändringen skiljer sig från hur pojkar och män påverkas, men det uppmärksammas inte i samma utsträckning. På samma sätt brister det ofta i analyser när det gäller att ta till vara flickors och kvinnors erfarenheter i klimatomställningen.

Martin Kinnunen m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2021/22:2455 yrkande 3 att det måste ställas hårdare krav på Kina i de internationella klimatförhandlingarna. Enligt motionärerna måste Sveriges linje vid förhandlingar i EU och på global nivå vara att de nationer som släpper ut mest också ska ha de största åtagandena att minska sina utsläpp när det kommer till bördefördelningen inom EU och globalt. Det är orimligt att Kina ska ges en gräddfil genom att betraktas som ett utvecklingsland när Kina är på väg att bli världens största ekonomi och står för de största utsläppen.

Kompletterande information och tidigare behandling

Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar (klimatkonventionen) antogs 1992 och trädde i kraft 1994. Det övergripande målet i klimatkonventionen är att halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

Vid klimatkonventionens 21:a partsmöte (COP 21) i Paris 2015 enades världens länder om ett globalt och rättsligt bindande klimatavtal (Parisavtalet) som trädde i kraft 2016. Parisavtalets övergripande mål är att begränsa ökningen av den globala medeltemperaturen till långt under 2 grader Celsius och göra ansträngningar för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius jämfört med förindustriell nivå.

Enligt artikel 3 i Parisavtalet ska alla parter bidra till att avtalets mål nås genom nationellt bestämda bidrag (nationally determined contributions, NDC) eller nationella klimatplaner. Bidragen ska ses över vart femte år i syfte att öka ambitionen stegvis. Den första översynen ska göras 2023. Parterna ska enligt avtalet beakta den senaste klimatvetenskapen samtidigt som hänsyn behöver tas till skilda förutsättningar mellan utvecklade länder och utvecklingsländer. Utsläppsminskningarna förutsätts främst ske nationellt.

Enligt Parisavtalet bör klimatomställningen ske med hänsyn till bl.a. jämställdheten mellan kvinnor och män. Enligt artikel 7.5 bör parternas klimatanpassningsarbete bl.a. vara genussensitivt och beakta utsatta grupper. Jämställdhet är sedan 2012 en stående agendapunkt under partsmötena.

Vid COP 23 i Bonn 2017 antogs ett åtgärdsprogram för jämställdhet i syfte att öka kvinnors deltagande i klimatkonventionens processer, det s.k. Lima work programme on gender. Vid COP 25 i Madrid 2019 antogs ett uppdaterat åtgärdsprogram som sträcker sig över fem år. Programmet ska säkerställa att klimatkonventionens arbete beaktar jämställdhet och kvinnors rättigheter och uppmanar parterna att vidta olika främjande åtgärder. Under programmet ligger en åtgärdsplan för jämställdhet (Gender Action Plan, GAP) som fastställer fem prioriterade områden för genomförandet av klimatkonventionens arbete:

- kapacitetsutveckling, kunskapsspridning och kommunikation
- jämställd representation, kvinnors deltagande och ledarskap
- samstämmighet
- jämställdhetsintegrering i genomförandet och resurstilldelning
- uppföljning och rapportering.

I den klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) anförde regeringen att Sverige ska ta en ledande roll i genomförandet av Parisavtalet. Regeringen framhöll att klimatet är en tvärsektoriell fråga och fattigdomsbekämpning, miljö- och klimatarbete, energi, global livsmedelsförsörjning, hållbart brukande av naturresurser, mänskliga rättigheter (inklusive urfolks

rättigheter), jämställdhet och fredsbyggande hör ihop. Politiken för global utveckling som beaktar fattigare länders särskilda behov tillsammans med biståndspolitikerna är central. Sverige ska bidra till att jämställdhetsperspektivet integreras i arbetet, så att det utgår från kvinnors, flickors, mäns och pojkers olika förutsättningar samt lika möjligheter och rättigheter. Sverige ska även i fortsättningen verka för att ett tydligt jämställdhetsperspektiv ska genomsyra förhandlingarna och genomförandet av Parisavtalet, exempelvis genom att sträva efter ett jämställt deltagande i beslutsprocesser, samt att fortsätta att arbeta för ett stärkt jämställdhetsperspektiv i alla förhandlingsspår.

Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag arbetat fram en strategi för att beakta och integrera jämställdhetsaspekter vid Sveriges genomförande av Parisavtalet. Strategin överlämnades till regeringen i augusti 2021 och är tänkt att utgöra en grund för fortsatt arbete med jämställdhetsintegrering i Sveriges klimatarbete och en utgångspunkt för befintliga och kommande handlingsplaner och strategier inom klimatområdet. Strategin föreslås uppdateras vart femte år i samband med uppdateringen av ländernas nationella klimatplaner i enlighet med Parisavtalet. Av Naturvårdsverkets redovisning av uppdraget framgår bl.a. följande. Sverige arbetar aktivt för att öka andelen kvinnliga delegater i klimatkonventionens arbets- och förhandlingsprocess. Den svenska förhandlingsdelegationen till klimatkonventionen har en jämn könsfördelning och Sverige ger specifika stöd för att främja deltagandet bland kvinnliga delegater från utvecklingsländer. Ett av strategins fokusområden, Jämställd representation, kvinnors deltagande och ledarskap, inriktas bl.a. på att fortsätta att främja ett jämställt deltagande och ledarskap i det nationella arbetet med genomförandet av Parisavtalet och i arbetet med klimatförhandlingarna.

Vidare kan noteras att regeringen i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 7) anför att Sverige genom stöd till FN:s klimatsäkerhetsmekanism fortsätter att spela en viktig roll i att stärka FN:s förmåga att analysera och hantera klimatrelaterade säkerhetsrisker. Klimatsäkerhetsmekanismen initierades av Sverige 2018 och syftar till att minska risken att klimatförändringarnas effekter, exempelvis långvarig torka, återkommande översvämningar och skogsbränder, leder till ökade spänningar och konflikt i världens mest klimatutsatta och sårbara länder. Regeringen beslutade i februari 2022 att öka stödet till klimatsäkerhetsmekanismen till 14,75 miljoner kronor för 2022 för att stärka FN:s förmåga att analysera och hantera klimatrelaterade säkerhetsrisker i utvecklingsländer.

Utskottet har tidigare behandlat frågor om bl.a. genusperspektiv i klimatförhandlingarna, senast i betänkande 2018/19: MJU4 då utskottet uttalade följande:

I fråga om klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna noterar utskottet som tidigare att regeringen redan aktivt strävar efter ett jämställt deltagande i beslutsprocesser och beslutande organ samt efter att fortsätta att arbeta för integrering av ett stärkt jämställdhetsperspektiv i alla förhandlingsspår. Utskottet konstaterar vidare att Sverige under 2017–2018 var medlem i FN:s säkerhetsråd och att Sverige i detta arbete särskilt

stod upp för folkrätt, mänskliga rättigheter, jämställdhet och ett humanitärt perspektiv. Sverige bidrog bl.a. aktivt till att kvinnor omnämndes i nästintill samtliga av säkerhetsrådets ordförandeuttalanden om krissituationer. Tidigare har detta skett i mindre än hälften av dessa uttalanden.

I regeringens skrivelse 2019/20:18 Arbetet i frågor som rör Kina redogör regeringen för Sveriges förbindelser med Kina och för regeringens förhållningssätt i frågor som rör Kina. När det gäller klimat- och miljöfrågor anför regeringen att Kinas klimat- och miljöproblem har global påverkan samtidigt som landet har stora resurser, teknik och internationellt inflytande som kan bidra till att hantera de globala klimat- och miljöutmaningarna. Det är av största betydelse att Kina förstärker sina nationella och internationella åtgärder inom detta område. Regeringen stöder att EU ska ställa högre krav på Kina när det gäller klimat och miljö. Det inkluderar att Kina ska nå kulmen för utsläpp före 2030 och därefter kraftigt minska utsläppen i enlighet med Parisavtalet samt fullt ut ta ansvar i linje med landets utvecklingsnivå. Kina behöver bidra mer till det multilaterala arbetet med regelverk och lämna större finansiella bidrag, såväl bilateralt som till klimatfonder.

I miljö- och jordbruksutskottets yttrande över skrivelsen anförde utskottet bl.a. följande (ytr. 2019/20: MJU3y):

Kina är i dag världens enskilt största utsläppare av koldioxid. Utskottet har tidigare uttalat att klimatfrågan är en global utmaning och att det är utvecklingen ur ett globalt perspektiv som är avgörande för att nå det övergripande klimatmålet och Parisavtalets målsättningar. Det framgår också av regeringens skrivelse att Kina söker ett särskilt inflytande i det internationella arbetet när det gäller bl.a. klimatförhandlingar och Agenda 2030. Utskottet anser liksom tidigare att EU spelar en avgörande roll som ledare i det internationella klimatarbetet. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla betydelsen av regeringens ställningstagande att Sverige aktivt ska stödja EU i det fortsatta arbetet med att ställa höga krav på Kina när det gäller klimatarbete och arbetet med att genomföra Agenda 2030. Det är enligt utskottets uppfattning av grundläggande betydelse att Sverige aktivt bidrar till att förbättra förutsättningarna för ett kraftfullt och konstruktivt agerande av EU för att åstadkomma nödvändiga förbättringar av Kinas klimat- och miljöarbete.

Dåvarande miljö- och klimatminister samt vice statsminister Per Bolund svarade den 10 augusti 2021 följande på en skriftlig fråga (fr. 2020/21:3375):

Liksom när det gäller många andra länder bedriver Sverige ett arbete gentemot Kina för att driva på en utveckling som tjänar klimatet och bidrar till att vi kan nå Parisavtalets temperaturmål, samt de globala hållbarhetsmålen. Dialogen med Kina om klimatfrågan sker i flera forum, främst via EU och bland annat inom ramen för samarbetet i UNFCCC, nu närmast partsmötet COP26 i Glasgow som sker i november. Att agera via EU är särskilt viktigt för att på ett tydligt sätt och med viss tyngd framföra Sveriges och EU:s gemensamma klimatpolitiska prioriteringar. Tillsammans med EU och andra likasinnade länder är vår inriktning att uppmuntra Kina att presentera ett ambitiöst nationellt fastställt bidrag (NDC) inför COP26. Det är också i det avseendet som jag och regeringen i övrigt avser att fortsätta arbeta med klimatfrågan gentemot Kina i närtid.

Utskottets ställningstagande

Klimatförändringarna är vår tids ödesfråga och klimatfrågan är en global utmaning som kräver ett starkt internationellt samarbete. Utskottet delar regeringens uppfattning att klimatet är en tvärsektorieell fråga och att miljö- och klimatarbetet hör ihop med bl.a. frågan om hållbart brukande av naturresurser, mänskliga rättigheter, jämställdhet och fredsbyggande. Utskottet noterar vidare att regeringen anser att Sverige ska bidra till att jämställdhetsperspektivet integreras i klimatarbetet och att Sverige ska verka för att ett tydligt jämställdhetsperspektiv genomsyrar förhandlingar och genomförandet av Parisavtalet. Utskottet delar regeringens uppfattning att det är viktigt att sträva efter ett jämställt deltagande i beslutsprocesserna och konstaterar att regeringen även i fortsättningen avser att arbeta för ett stärkt jämställdhetsperspektiv i alla förhandlingsspår. Mot bakgrund av regeringens intentioner och arbete på området anser utskottet att motionerna 2021/22:3246 (C) yrkande 59, 2021/22:3247 (C) yrkande 8, 2021/22:3277 (V) yrkandena 46–48, 2021/22:3666 (C) yrkande 138 och 2021/22:3684 (C) yrkande 11 kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om Kinas bidrag till klimatarbetet vill utskottet återigen framhålla EU:s avgörande roll som ledare i det internationella klimatarbetet och betydelsen av regeringens ställningstagande att Sverige aktivt ska stödja EU i det fortsatta arbetet med att ställa höga krav på Kina när det gäller klimatarbete och arbetet med att genomföra Agenda 2030. Utskottet välkomnar regeringens arbete för att driva på en utveckling som tjänar klimatet och som bidrar till att vi kan nå Parisavtalets klimatmål. Med hänvisning till regeringens ovan redovisade ställningstaganden bedömer utskottet att motion 2021/22:2455 (SD) yrkande 3 kan lämnas utan åtgärd.

Klimatarbetet inom EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om klimatarbetet inom EU. Motionsyrkandena handlar om EU:s klimatmål, EU:s system för handel med utsläppsätter, kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, koldioxidutsläpp från fordon och avskogning.

Jämför reservation 4 (M), 5 (SD), 6 (C), 7 (V), 8 (M, C, KD), 9 (M, L), 10 (M, C, L), 11 (C), 12 (V), 13 (KD), 14 (L), 15 (M, C), 16 (SD, KD), 17 (V), 18 (M, C) och 19 (V).

Motionerna

EU:s klimatmål

I kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 43 anfördes att regeringen ska verka för att utsläppsminskningar från kompletterande åtgärder ska få användas för att uppnå EU:s klimatmål.

I kommittémotion 2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 13 framhålls att EU-länderna i dag är överens om att unionen ska ha som mål att EU ska vara klimatneutralt till 2050. Det är viktigt att arbetet noga utvärderas löpande, mot bakgrund av utvecklingen globalt och de kostnader som arbetet med att nå målet är förenade med. Med hänsyn till den stora osäkerheten när det gäller hur de största utsläppsländerna agerar är det viktigt att möjligheter till flexibilitet förs in samt att det kan göras en löpande översyn av klimatmålen på EU-nivå.

Enligt yrkande 15 ska regeringen verka för att Sverige inte drabbas av hårdare utsläppsminskningsskrav än vad som är genomsnittet bland länderna i EU. Motionärerna framhåller att Sverige gavs de mest ambitiösa utsläppsminskningsskraven av samtliga länder när EU beslutade om bördefördelningen, trots att vårt utsläpp av växthusgaser per capita redan ligger kraftigt under genomsnittet för industrialiserade länder.

I partimotion 2021/22:3511 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del anfördes att det bör ses över hur EU:s klimatmål kan bli mer ambitiösa. Motionärerna anför att klimatet är en internationell fråga som världen måste hantera och möta tillsammans. Vi kan via EU se till att våra gemensamma regelverk är så ambitiösa och så bra som möjligt för att vi ska klara Parisavtalet.

I kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att sträva efter ett skyndsamt genomförande av EU:s uppdaterade klimatmål i den nya klimatlagen och att betoning ska vara att minska utsläppen med minst 55 procent till 2030. Motionärerna framhåller att alla länder ska bidra till målluppfyllnaden och vill därför se bindande nationella klimat- och energimål för EU:s medlemsländer.

I yrkande 3 anfördes att ett utsläppsminskningmål för 2040 ska tas fram för EU samt vid behov ytterligare kontrollstationer för att säkerställa att utsläppen minskar i tillräckligt snabb takt. Motionärerna framhåller att det är viktigt att de nya eller reviderade lagförslagen från kommissionen vilar på robusta konsekvensanalyser och oberoende, vetenskapliga kalkyler som samtidigt respekterar att en effektiv omställning kan se ut på olika sätt i respektive medlemsland.

Enligt yrkande 4 i denna del bör klimatmålen i EU skärpas ytterligare och målet bör vara klimatneutralitet såväl i EU som helhet som i varje enskilt medlemsland 2040.

I yrkande 6 anfördes att enskilda medlemsländers kolsänka inte ska få användas för att kompensera för fortsatta utsläpp i andra medlemsländer i EU.

Enligt partimotion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 37 bör Sverige driva krav om att EU:s klimatmål till 2030 ska skärpas till minst 70 procent jämfört med 1990. Detta krävs enligt motionärerna för att EU:s mål ska vara i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål.

Enligt yrkande 38 bör Sverige driva krav om att EU ska uppnå nollutsläpp senast 2040. Motionärerna anför att Europeiska rådet har ställt sig bakom mål om att EU ska minska utsläppen av växthusgaser med mellan 80 och 90 procent till 2050, varav minst 80 procent inom regionen. Denna målsättning är varken förenlig med Parisavtalets ambition eller med att i-länderna på grund av sina historiskt höga utsläpp av växthusgaser bör gå i täten för nödvändiga utsläppsminskningar. Därtill bör EU sträva efter nollutsläpp genom att minska samtliga utsläpp inom regionen.

I yrkande 40 anfördes att Sverige bör verka för att kolsänkor och utsläpp av växthusgaser skiljs åt i utformningen av EU:s klimatpolitik och att båda ska ha ambitiösa men separata mål.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

EU:s system för handel med utsläppsrätter, CCS och bio-CCS

I partimotion 2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 18 föreslås att regeringen ska verka för att EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) anpassas till användningen av CCS och bio-CCS. Samma yrkande framställs i kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 12.

EU:s system för handel med utsläppsrätter och sjöfarten

I kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 33 anfördes att Sverige bör vara pådrivande för att sjöfarten inkluderas i EU ETS. Motionärerna anför att EU ETS behöver byggas ut och förstärkas och att de därför ser positivt på stora delar av det förslag till utvecklad EU ETS som presenterades under 2021 och som bl.a. omfattar en utvidgning till sjöfarten.

Även i partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 23 föreslås att sjöfarten ska införlivas i EU ETS. Motionärerna anför att EU ETS

är en mycket viktig del av unionens nuvarande arbete med att minska utsläppen av växthusgaser i Europa. Systemet behöver vidareutvecklas, så att flera av de sektorer som i dag står utanför EU ETS införlivas i systemet.

EU:s system för handel med utsläppsrätter och avfallsförbränning

Arman Teimouri m.fl. (L) föreslår i kommittémotion 2021/22:4220 yrkande 34 att all avfallsförbränning inom EU ska ingå i EU ETS. Motionärerna anför att det i dag endast är sopförbränningen i Sverige, Danmark och Litauen som ingår i EU ETS och att Sverige bör verka för att all sopförbränning ska ingå i systemet.

EU:s system för handel med utsläppsrätter i övrigt

I partimotion 2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att se över hur EU ETS kan skärpas och breddas. Motionärerna anför att EU ETS är ett av de mest effektiva verktygen i kampen mot utsläppen eftersom systemet både reglerar och prissätter utsläpp. För att utvidga denna effektiva prisstyrning bör systemet omfatta fler sektorer och den fria tilldelningen av utsläppsrätter fhasas ut. På ett liknande sätt anför i kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) att EU ETS bör stärkas så att prissignalen skärps och så att utsläppsminskningstakten är förenlig med EU:s uppdaterade klimatmål. Systemet bör även vidgas till att omfatta fler sektorer, t.ex. sjöfarten och den internationella flygtrafiken till och från EU (yrkande 15). Vidare anför i motionen att den fria tilldelningen i EU ETS bör fhasas ut (yrkande 16) och att systemet bör skärpas via en permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter och en skarpare linjär reduktionsfaktor (LRF) (yrkande 18).

I motionen anför även att EU:s innovationsfond bör öka i omfattning (yrkande 17) och att minst 25 procent av innovationsfonden ska öronmärkas till minusutsläppstekniken eftersom denna teknik är avgörande för att nå klimatmålen och garanterar permanenta utsläppsminskningar (yrkande 24).

Enligt kommittémotion 2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 36 bör EU ETS utvidgas så att det omfattar alla växthusgaser och vidgas till ett globalt handelssystem med ett gemensamt mål för minskade utsläpp. Motionärerna anför att systemet bör omfatta även den övriga transportsektorn samt andra samhällssektorer med stora utsläpp som ännu inte deltar i systemet.

Enligt partimotion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8 måste EU ETS reformeras i grunden. Motionärerna anför att målsättningen för koldioxidminskningen måste skärpas genom att taket för koldioxidutsläppen från Europas industrianläggningar skrivs ned ytterligare. Den linjära reduktionstakten måste ökas för att vara i takt med Parisavtalets mål. Sverige bör därför verka för att reduktionstakten höjs avsevärt. Ett minimipris på utsläppsrätter bör även införas så att konjunkturrelaterade efterfrågeminskningar eller en underskattning av industrins möjligheter att sänka sina utsläpp inte saktar ned omställningen. Dessutom behöver systemet förändras i

grunden även till formen. Alla utsläppsrätter ska auktioneras ut och inkomsterna från detta tillfalla medlemsländernas klimatarbete.

I partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 11 anförs att minskningstakten i EU ETS behöver skärpas tillräckligt för att klimatmålen för 2030 och 2050 ska nås. Motionärerna anför att mängden tillgängliga utsläppsrätter kontinuerligt behöver ses över och minskas eftersom priset på utsläppsrätter historiskt varit alltför lågt. Antalet utsläppsrätter är för högt för att EU ska kunna nå nettonollutsläpp. Kurvan nedåt i EU ETS behöver omförhandlas och få en brantare lutning och den fria tilldelningen av utsläppsrätter behöver upphöra.

Enligt yrkande 12 ska regeringen verka för att EU:s medlemsstater ska åläggas att kontinuerligt minska koldioxidavtrycket per använd energienhet. Motionärerna framhåller att verksamheter där det är svårt att eliminera utsläppen tack vare EU ETS får en resit som dock måste användas för att förbereda de nödvändiga åtgärderna. Ett effektivt sätt att säkerställa att medlemsstaternas klimatarbete rör sig i rätt riktning är att se till att koldioxidintensiteten i den energi som används i respektive medlemsstat hela tiden sjunker. Syftet med EU ETS är att klimatarbetet inom EU ska bli kostnadseffektivt. Det är inte meningen att medlemsstater ska kunna försumma sitt klimatarbete med handelssystemet som ursäkt.

Motionärerna anför vidare i yrkande 13 att regeringen ska driva linjen att intäkterna från EU ETS ska kunna användas till att betala för infångning och lagring av biogen koldioxid som en del av medlemsstaternas åtaganden inom LULUCF-sektorn.

I kommittémotion 2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 7 anförs att Sverige bör beakta effekterna på svensk konkurrenskraft av att byggnads- och transportsektorn inkluderas i EU ETS. Motionärerna framhåller att Sverige t.ex. redan har världens högsta koldioxidskatter på transporter. Om kostnaden för transporter ökar till följd av EU ETS till den grad att vår exportkraft reduceras, riskerar vi att svensktillverkad export ersätts av annan med större koldioxidavtryck.

Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid

Enligt kommittémotion 2021/22:2456 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 61 bör Sveriges referensnivå för kolinlagring i växande skog 2030 enligt LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry) ligga i nivå med den nivå som tidigare antagits av Sveriges riksdag. Motionärerna anför att förslaget till ny nivå för LULUCF för 2030 som EU-kommissionen föreslog sommaren 2021 är för hög för Sveriges vidkommande.

I yrkande 62 anförs att Sverige måste kräva att frågan om avverkningsnivåer, för de länder som har en positiv koldioxidbalans i sina skogar, är enbart nationell kompetens. Motionärerna anför att det är svårt att tala om att skog hör till den nationella kompetensen inom EU, om kommissionen ges rätt att bestämma vilken avverkningsnivå Sverige ska ha.

I kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21 framhålls vikten av att vara pådrivande för att påskynda EU-kommissionens lagstiftningsprocess när det gäller CCS och bio-CCS. Enligt motionärerna behöver vi snabbare anta EU-gemensam lagstiftning som öppnar upp för en storskalig satsning på denna teknik.

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) anför i partimotion 2021/22:3277 att mer kol behöver lagras i de biogena kolförråden genom s.k. naturbaserade lösningar, dvs. växtlighet genom fotosyntes. En del av biomassan som fotosyntesen skapar behövs dock för råvaror som bl.a. kan ersätta fossil energi och råvaror med stor klimatpåverkan. Sverige bör därför verka för att EU:s gröna giv ökar klimatambitionerna samt främjar naturliga klimatlösningar och återställning av ekosystem (yrkande 39).

Sverige ska vidare enligt motionen verka för att EU tar fram ett ambitiöst klimatmål för en fördubbling av EU:s kolsänkor till 2030 jämfört med 2017 (yrkande 41).

Koldioxidutsläpp från fordon

Enligt partimotion 2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 33 bör utsläppskraven på personbilar på EU-nivå skärpas. Motionärerna framhåller att EU:s regler för utsläppskrav på nyproducerade bilar är ett kraftfullt verktyg för att minska utsläppen från fordonsflottan och driva fram teknisk utveckling och innovation. EU har skärpt sina klimatmål till 2030 och 2050. Det innebär att klimatlagstiftningen behöver anpassas till de nya målen. När regelverket för utsläppskraven på bilar ses över bör därför detta skärpas.

I partimotion 2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur EU:s koldioxidstandarder kan skärpas. Motionärerna framhåller att företagens möjligheter till tillgängliga, prisvärda och hållbara transporter är avgörande för tillväxt och konkurrenskraft, vilket ställer stora krav på att framtidens transportsystem är hållbart. EU:s koldioxidstandarder för vägtransporter bör därför skärpas. Liknande förslag framställs i kommittémotionerna 2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 4 och 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 50.

Avskogning

Nooshi Dadgostar m.fl. (V) anför i partimotion 2021/22:3277 yrkande 42 att Sverige bör verka för att EU tar fram lagstiftning för att hindra fortsatt avskogning av skog med höga naturvärden globalt samt fasar ut produkter som leder till avskogning från EU-marknaden.

Kompletterande information

EU:s klimatmål

Europeiska kommissionen presenterade i december 2019 sitt meddelande om den europeiska gröna givnen (COM(2019) 640). Den gröna givnen är en

tillväxtstrategi som syftar till att ställa om EU till ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi där det 2050 inte längre förekommer några nettonollutsläpp av växthusgaser, och där den ekonomiska tillväxten har frikopplats från förbrukningen av resurser.

I den gröna given aviserade kommissionen att den i mars 2020 skulle lägga fram ett förslag om en klimatlag för EU där målet om klimatneutralitet till 2050 byggs in i lagstiftningen. Vidare anförde kommissionen att den senast sommaren 2020 skulle lägga fram en plan för att höja EU:s mål för minskade växthusgasutsläpp för 2030 till minst minus 50 procent, med sikte på minus 55 procent. Kommissionen anförde vidare att den senast i juni 2021 skulle se över och vid behov föreslå ändringar av alla relevanta klimatrelaterade politiska instrument, bl.a. systemet för utsläppshandel, ansvarsfördelningsförordningen och förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF-förordningen).

Den 30 juni 2021 antogs den europeiska klimatlagen¹. Klimatlagen innebär att målen i EU:s gröna giv om att ekonomin och samhället i EU ska bli klimatneutrala till 2050 är rättsligt bindande. Klimatneutralitetsmålet innebär att växthusgasutsläpp och växthusgasupptag i hela unionen som regleras i unionsrätten ska vara i balans inom unionen senast 2050 så att utsläppen vid den tidpunkten minskar till noll, genom minskade utsläpp, investeringar i miljövänlig teknik och insatser för naturskydd. Därefter ska unionen sträva efter att uppnå negativa utsläpp. Klimatlagen syftar till att all EU-politik och alla sektorer i ekonomin bidrar till målet. Klimatlagen innehåller vidare bl.a. följande mål och åtgärder för att nå klimatneutralitetsmålet till 2050:

- Ett mål om en nettominskning av utsläppen av växthusgaser (utsläpp efter avdrag för upptag) till 2030 med minst 55 procent jämfört med 1990 års nivåer. Nettoupptagens bidrag till unionens klimatmål för 2030 begränsas till 225 miljoner ton koldioxidekvivalenter.
- För att förbättra unionens kolsänka i överensstämmelse med målet att uppnå klimatneutralitet senast 2050 ska unionen sträva efter att uppnå en större volym på sin nettokolsänka 2030.
- Kommissionen ska senast den 30 juni 2021 se över relevant unionslagstiftning för att göra det möjligt att nå klimatneutralitetsmålet och utsläppsminskningsmålet till 2030.
- Senast sex månader efter den första globala översynen enligt Parisavtalet 2023 ska ett unionsomfattande klimatmål för 2040 fastställas i syfte att uppnå klimatneutralitet.
- En översynsmekanism inrättas för att säkerställa att unionen och medlemsstaterna gör tillräckliga framsteg i att nå de långsiktiga målsättningarna. Kommissionen ska senast den 30 september 2023, och därefter vart femte år, utvärdera åtgärder, framsteg och samstämmighet

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag).

med de långsiktiga målen på unionsnivå samt göra en bedömning av medlemsstaternas nationella åtgärder.

- En europeisk vetenskaplig rådgivande nämnd för klimatförändringar inrättas som ska tillhandahålla oberoende vetenskaplig rådgivning och rapportering om EU:s klimatåtgärder.

När det gäller kompletterande åtgärder kan noteras att det i regeringens faktapromemoria om förslaget till klimatlag (2019/20:FPM30) anförs att även verifierade utsläppsminskningar i tredjeland, i enlighet med artikel 6 i Parisavtalet, i viss utsträckning bör kunna användas som kompletterande åtgärder men att sådana åtgärder inte ska leda till minskade ansträngningar för att minska utsläppen. Enligt information från Regeringskansliet var detta inte en fråga som drevs av andra länder. Eftersom det i klimatlagen anges att 2050-målet ska uppnås genom territoriella åtgärder är Regeringskansliets bedömning att användandet av s.k. artikel 6-krediter sannolikt utesluts.

I juli 2021 presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket för att nå det nya 2030-målet. Paketet kallas Fit for 55 och innehåller förslag till revidering av den viktigaste lagstiftningen som ska bidra till att EU når sitt klimatmål om minst 55 procents nettoutsläppsminskningar till 2030. Paketet omfattar bl.a. följande förslag:

- en översyn av EU:s utsläppshandelssystem
- en förordning om ansvarsfördelning
- en förordning om markanvändning och skogsbruk
- en förordning om koldioxidutsläpp från personbilar och lätta lastbilar.

Ansvarsfördelningsförordningen² reglerar utsläppen i den icke-handlande sektorn, dvs. från byggnader, jordbruk, avfallshantering, transporter och småskalig industri. Som en del av Fit for 55-paketet presenterade kommissionen i juli 2021 ett förslag till ändring av förordningen³. Kommissionens förslag innebär i huvudsak följande:

- Det övergripande utsläppsmålet skärps från minus 30 procent till minus 40 procent jämfört med 2005 års nivåer och samtliga medlemsstater bidrar till ambitionshöjningen.
- De nationella utsläppsmålen skärps i ett reviderat målspann om minus 10 procent till minus 50 procent.
- Målen ska även i fortsättningen fördelas utifrån BNP per capita men baserat på uppdaterad statistik för perioden 2017–2019. Kommissionen föreslår också en viss justering av utsläppsmålen för medlemsstaterna i det

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/842 av den 30 maj 2018 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) nr 525/2013.

³ Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet (COM(2021) 555).

- övre BNP-spannet för att reflektera var den största potentialen för kostnadseffektiva utsläppsminskningar finns.
- För att tillse en gradvis och förutsägbar utsläppsminskning tilldelas varje medlemsstat utsläppsenheter (AEA:er) för varje år 2021–2030 utefter en linjär utsläppsbana. De befintliga flexibiliteterna, dvs. möjligheten att exempelvis spara, låna eller överlåta utsläppsenheter lämnas oförändrade. Som ett led i att säkerställa ett tydligt fokus på utsläppsminskande åtgärder föreslås dock att möjligheten att nyttja ökade upptag av koldioxid i kolsänkor delas upp mellan perioden 2021–2025 och 2026–2030.
 - En ny frivillig reserv inrättas där en medlemsstat kan dela med sig av eventuella upptagskrediter som andra medlemsstater kan använda för att nå sina utsläppsmål.

När det gäller den frivilliga reserven anför kommissionen att det för många medlemsstater kan bli en utmaning att nå de nationella utsläppsmålen även genom de nuvarande tillgängliga flexibiliteterna. De föreslagna förändringarna i LULUCF-förordningen förväntas innebära att vissa medlemsstater genererar ökade upptag av kolsänkor som inte kan användas under den förordningen, vilket i sin tur kommer att leda till ett överskott av outnyttjade upptagskrediter. Detta överskott ska kunna användas av de medlemsstater som trots övriga flexibiliteter inte når sitt utsläppsmål under ansvarsfördelningsförordningen. Genom att dela med sig av eventuell överprestation inom LULUCF från reserven får samma medlemsstat möjlighet att vid behov tillgodoräkna sig upptagskrediter för att nå sitt mål enligt ansvarsfördelningsförordningen. Reservens föreslås dock endast aktualiseras om EU som helhet når målet i klimatlagen om att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 procent, varav maximalt 225Mt koldioxidekvivalenter kan utgöras av upptag i kolsänkor.

När det gäller de nationella utsläppsmålen framgår av regeringens faktapromemoria om förslaget (2020/21:FPM137) att det mål som föreslås för Sverige är lägre än det nationella etappmål som riksdagen har antagit. Sverige kan därmed fortsättningsvis klara eller t.o.m. överträffa sitt EU-mål genom att nå det nationellt beslutade etappmålet.

Utskottet har vid flera tillfällen överlagt med regeringen om förslagen i Fit for 55-paketet, senast den 16 december 2021 (prot. 2021/22:24). När det gäller klimatmålen och ansvarsfördelningsförordningen lämnade regeringen följande ståndpunkt vid överläggningen:

Det är centralt att EU antar ett ambitiöst, kostnadseffektivt och samstämmigt paket i linje med 1,5-gradersmålet och klimatneutralitet senast 2050, där utsläppsmålet till 2030 utgör ett golv snarare än ett tak. Regeringen delar kommissionens bedömning att klimatomställningen behöver beakta rättvise- och solidaritetsaspekter, samtidigt som ingen lämnas utanför. Samtidigt anser regeringen att medlemsstaterna som har haft eller har en högre omställningstakt i EU inte ska missgynnas eller förutsättas kompensera mindre ambitiösa medlemsstater.

— — —

Regeringen välkomnar skärpningen av EU:s ansvarsfördelningsförordning och att samtliga medlemsstater ska bidra i ambitionsökningen. Förordningen bör även främja ökad konvergens i klimatarbetet då samtliga medlemsstater kommer behöva nå mycket låga utsläppsnivåer till 2050. Regeringen framhåller att flexibiliteter i systemet måste utformas så att miljöintegriteten upprätthålls och att klimatmålets uppfyllelse inte äventyras.

Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Ledamöterna från Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet anmälde avvikande ståndpunkter.

Vid EU-nämndens sammanträde den 17 december 2021 samrådde klimat- och miljöminister Annika Strandhäll med nämnden inför rådets möte den 20 december 2021 (2021/22:19). Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd för regeringens inriktning när det gäller Fit for 55-paketet. Ledamöterna vidhöll de avvikande ståndpunkter som lämnats tidigare.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

Som en del av Fit for 55-paketet presenterade kommissionen den 14 juli 2021 sitt förslag på revidering av EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS).⁴ Förslaget innebär både skärpningar av det befintliga EU ETS och att handel med utsläppsrätter införs för nya sektorer. Förslaget innebär bl.a. följande:

- Ett utsläppsmål på minus 60 procent till 2030 jämfört med 2005.
- En skärpning av den linjära reduktionsfaktorn (LRF), som årligen reducerar tillförseln av nya utsläppsrätter, från 2,2 procent till 4,2 procent.
- För att få en linjär bana mellan 2021 och 2030 föreslås en engångsjustering av utsläppstaket året efter att direktivet har trätt i kraft. Engångssänkningen kommer att utgöras av differensen mellan nuvarande LRF och den skärpta LRF-nivån, räknat från 2021. På så sätt upprättas en linjär bana mellan 2021 och 2030, oavsett när i tiden ändringsdirektivet antas.
- Avsättningen till den s.k. marknadsstabilitetsreserven (MSR) behålls på dagens nivå om motsvarande 24 procent även efter 2023 för att motverka överskott på marknaden. Om överskottet är mellan 833 miljoner och 1 096 miljoner utsläppsrätter kommer dock enbart det antal utsläppsrätter som överstiger nivån 833 miljoner att avsättas. Syftet är att avsättningen ska bli mer dynamisk och stegrande.
- En fast gräns för hur många utsläppsrätter som får finnas i MSR införs. Gränsen föreslås vara 400 miljoner, och alla utsläppsrätter utöver denna

⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/87/EG om införandet av ett europeiskt system för handel med utsläppsrätter inom unionen, samt om ändring av beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och förordning (EU) 2015/757 (COM(2021) 551), förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/87/EG avseende luftfartens bidrag till unionens utsläppsminskning och om införande av marknadsbaserade globala åtgärder (COM(2021) 552) och förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut (EU) 2015/1814 avseende antalet utsläppsrätter som ska placeras i reserven för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem till 2030 (COM(2021) 571).

- nivå kommer att annulleras permanent. Med nuvarande system annulleras alla utsläppsrätter i MSR som överstiger föregående års auktioneringsnivå.
- 25 procent av en anläggnings tilldelning villkoras till att åtgärder enligt artikel 8.4 i energieffektiviseringsdirektivet genomförs.
 - Återanvändning av koldioxid, s.k. Carbon Capture and Utilisation (CCU), ska under vissa villkor räknas som nollutsläpp inom systemet.
 - Det tydliggörs att infångad koldioxid som transporteras till slutförvaring på annat sätt än genom pipeline inte ska generera skyldighet att överlämna utsläppsrätter.
 - Avsättningen till innovationsfonden ska öka från 450 miljoner auktionerade utsläppsrätter till 650 miljoner. Av dessa ska 150 miljoner utsläppsrätter hämtas från den nya utsläppshandeln för vägtransporter och byggnader och öronmärkas för åtgärder i dessa sektorer. Innovationsfondens omfattning ska även breddas till att inkludera s.k. klimatkontrakt (Carbon Contracts for Difference) samt åtgärder för att minska utsläppen inom sjöfarten.
 - De utsläppsrätter som frigörs när den fria tilldelningen fasas ut för sektorer som omfattas av gränjusteringsmekanismen ska auktioneras ut i en särskild pott under åren 2026–2030 och intäkterna ska gå till innovationsfonden.

Kommissionen föreslår även vissa skärpningar för flygoperatörerna:

- För att höja effektiviteten i styrmedlet föreslår kommissionen en successiv utfasning av den fria tilldelningen med start från 2025. Det föreslås att full auktionering tillämpas 2027.
- Det globala styrmedlet för flyg, Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation (CORSIA), som kompenserar flygets utsläppsökningar över 2020 års nivåer genom inköp av utsläppskrediter, föreslås genomföras genom EU ETS.

Detta innebär att flyg från Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) till tredjeländ ska tillämpa CORSIA. Flyg till länder som inte deltar i CORSIA föreslås inledningsvis inte omfattas av EU:s genomförande av CORSIA. För att skapa incitament för att fler länder ska ansluta sig till CORSIA föreslår kommissionen dock att från 2026 applicera CORSIA även för de länder som själva inte frivilligt anslutit sig, med undantag för små önationer och de allra fattigaste länderna i enlighet med ICAO:s bestämmelser.

Kommissionen föreslår vidare att sjöfarten ska inkluderas i EU ETS. Inkluderingen föreslås ske gradvis mellan 2023 och 2025. Eftersom det saknas internationella åtgärder på området föreslår kommissionen att både sjöfart inom EES och hälften av koldioxidutsläppen från sjötransporter som går till och från EES ska ingå i EU ETS. Resterande hälft anser kommissionen bör hanteras av tredjeländ.

Kommissionen föreslår vidare att ett nytt utsläppshandelssystem ska införas för vägtransporter och byggnader. Handelssystemet föreslås vara

separerat från det nuvarande EU ETS men fungera efter liknande principer. Samtidigt föreslås sektorerna fortsatt omfattas av ansvarsfördelningsförordningen (ESR). Det innebär att sektorernas omställningstryck behöver utgå från ländernas åtaganden inom ESR och att handelssystemet behöver kompletteras med nationell styrning. Kommissionen föreslår att auktionering ska tillämpas på alla utsläppsrätter i det nya systemet liksom att det ska införas en liknande marknadsstabilitetsreserv som det finns för det befintliga EU ETS. Det nya utsläppshandelssystemet föreslås introduceras gradvis och för att säkerställa att det nya systemet inte slår orimligt hårt mot konsumenter föreslås en mekanism för att begränsa snabba prisökningar.

Utskottet har vid flera tillfällen överlagt med regeringen om förslagen i Fit for 55-paketet, senast den 16 december 2021 (prot. 2021/22:24). När det gäller EU ETS lämnade regeringen följande ståndpunkt vid överläggningen:

Regeringen välkomnar att kommissionen föreslår en övergripande översyn och skärpning av EU ETS. Regeringen välkomnar en skärpning av den linjära reduktionsfaktorn, och ser positivt på att en sådan skärpning kombineras med en engångssänkning av utsläppstaket, liksom att reglerna för marknadsstabilitetsreserven skärps.

Regeringen anser att EU ETS behöver ta hänsyn till låg- och nollutsläppstekniker och inte missgynna ambitiösa verksamhetsutövare som fasar ut sina växthusgasutsläpp. Det bör även tydliggöras att förbränning av avfall ska ingå i systemet.

Regeringen ser positivt på användningen av utsläppshandel för att kostnadseffektivt minska växthusgasutsläppen, och välkomnar inriktningen att införa ett utsläppshandelssystem för vägtransporter och byggnader. Det behöver säkerställas att ett sådant system utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt och innebär en ambitionshöjning jämfört med dagens regleringar, för att alla medlemsstater ska nå klimatneutralitet till 2050. Vidare behöver EU:s samlade klimatpolitik ge möjlighet för länder att genom nationella mål och styrmedel gå före i och skynda på klimatomställningen i EU. Det är samtidigt viktigt att undvika ineffektiva dubbelregleringar. En effektiv klimatpolitik bygger på att nationella åtgärder går hand i hand med åtgärder på EU-nivå. Systemet ska vara praktiskt genomförbart med en rimlig administrativ börda för företag och myndigheter, samtidigt som oönskade effekter för de sektorer som i dag ingår i EU ETS undviks. Regeringens preliminära bedömning är att kommissionens förslag till nytt utsläppshandelssystem har förutsättningar att uppfylla dessa kriterier.

Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet anmälde avvikande ståndpunkter.

Vid EU-nämndens sammanträde den 17 december 2021 samrådde klimat- och miljöminister Annika Strandhäll med nämnden inför rådets möte den 20 december 2021 (2021/22:19). När det gäller EU ETS anförde ministern vid sammanträdet bl.a. att regeringen anser att den fria tilldelningen i EU ETS bör fasas ut snarast möjligt, enligt principen förorenaren betalar, och beakta konkurrenskraftsaspekter. När det gäller förslaget om ett utsläppshandelssystem för vägtransporter och byggnader anförde ministern att regeringen,

tillsammans med sina expertmyndigheter, analyserat förslaget under hösten och preliminärt bedömer att förslaget har potential att bidra till att minska EU:s utsläpp på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt samtidigt som förslaget inte hindrar enskilda länder att gå före i omställningen genom nationella mål och styrmedel.

Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd för regeringens inriktning när det gäller Fit for 55-paketet. Ledamöterna vidhöll de avvikande ståndpunkter som lämnats tidigare.

När det gäller EU:s innovationsfond kan vidare noteras att fonden syftar till att påskynda kommersialiseringen av klimatsmart teknik och att den bl.a. ska stimulera till att anläggningar för CCU och CCS byggs och hålls i drift. I regeringens faktapromemoria om förslaget till förändringar i EU ETS (2020/21:FPM136) redovisas att regeringen anser att innovationsfonden är ett viktigt instrument för att bidra till utvecklingen av låg- och nollutsläppstekniker och att fonden har potential att i ännu högre utsträckning bidra till denna utveckling. I kommissionens meddelande Hållbara kretslopp för kol (COM(2021) 800) från december 2021 anför kommissionen bl.a. att den, för att utöka de industriella lösningarna för avskiljning, användning och lagring av koldioxid, avser att vidta åtgärder för att bättre stödja industriellt koldioxidupptag med innovationsfonden. I meddelandet presenterar kommissionen åtgärder för att upprätta hållbara och klimatresilienta kretslopp för kol.

Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid

I den gröna given (COM(2019) 640) presenterade kommissionen en tillväxtstrategi som syftar till att ställa om EU till ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi där det 2050 inte längre förekommer några nettonollutsläpp av växthusgaser, och där den ekonomiska tillväxten har frikopplats från förbrukningen av resurser. I den gröna given aviserade kommissionen det förslag om en europeisk klimatlag som nu har blivit verklighet och förändringarna i bl.a. förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF-förordningen) som kommissionen nu har presenterat i Fit for 55-paketet.

Sektorn markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) omfattar både utsläpp och upptag av växthusgaser. Kommissionens förslag till förändring av LULUCF-förordningen⁵ syftar till att stärka LULUCF-sektorns bidrag till den ökade övergripande klimatambitionen genom att för perioden 2026–2030 införa bindande krav om ökad kolsänka på medlemsstatsnivå för att sammantaget uppnå en kolsänka om 310

⁵ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/841 vad gäller omfattningen, förenklingen av efterlevandebestämmelser, fastställande av medlemsstaternas mål för 2030 och kollektivt förbindande till klimatneutralitet 2035 inom markanvändning, skogsbruk och jordbrukssektorn, och förordning (EU) 2018/1999 vad gäller förbättrad övervakning, rapportering, spårning av framsteg och översyn, COM(2021) 554.

miljoner ton till 2030. Efter 2030 föreslås att en kombinerad marksektor (LULUCF och jordbruk) ska skapas med målet att uppnå sektoriell klimatneutralitet på EU-nivå från 2035.

Förslaget innebär endast mindre ändringar i LULUCF-regelverket för den första fullgörandeperioden, dvs. 2021–2025. Däremot medför förslaget betydande förändringar i början av den andra fullgörandeperioden, dvs. 2026–2030. Förändringarna innebär bl.a. följande:

- Medlemsstaterna går över till en bokföring likt rapportering av utsläpp och upptag till klimatkonventionen, vilket kommer att resultera i en mer transparent bokföring som är mer i linje med ansvarsfördelningsförfordningen.
- Unionens övergripande mål för nettoupptag av växthusgaser på 310 miljoner ton koldioxidekvivalenter kommer att fördelas mellan medlemsstaterna som årliga nationella mål.
- Ett nytt system för styrning av måluppfyllelsen kommer att införas och flexibilitetsmekanismen för markanvändning för kontroll av bristande efterlevnad från medlemsstaternas sida kommer att anpassas.
- Från och med 2031 kommer förordningens tillämpningsområde att utvidgas till att omfatta andra utsläpp än koldioxid från jordbruket, vilket gör att den för första gången omfattar hela ramen för marksektorn med ett enda klimatpolitiskt instrument.

Utskottet har vid flera tillfällen överlagt med regeringen om förslagen i Fit for 55-paketet, senast den 16 december 2021 (prot. 2021/22:24). När det gäller LULUCF lämnade regeringen följande ståndpunkt vid överläggningen:

Regeringen stödjer LULUCF-förordningens målsättning om 310Mton under förutsättning att ambitionsfördelningen fördelas på ett sätt som reflekterar den klimatnytta särskilt skogsrika länder bidrar med genom en stor sänka och förnybara material och bränslen. Regeringen anser att sektorns långsiktiga klimatnytta och långa ledtider bättre bör beaktas i förordningens utformning.

Regeringen konstaterar vidare att de minskningar som gjorts på EU-nivå i skogarnas netto-kolinbindning det senaste decenniet inte främst beror på minskad kolinbindning i Sverige. Sverige bör därför inte få ett oproportionerligt högt åtagande för att kompensera för minskade upptag i andra länder.

Regeringen är kritisk till den föreslagna beräkningsmodellen för medlemsstaternas åtagande och ifrågasätter att kommissionens föreslagna metodik är lämplig för att uppnå EU:s mål. Förslaget måste ta hänsyn till att produkter från skogen genom substitution bidrar till att minska utsläppen från fossila källor. Givet de stora osäkerheterna och de långa ledtiderna i sektorn är regeringen kritisk till bindande mål för ökade kolsänkor och dess föreslagna ansvarsfördelning. Lagstiftningen får inte utformas så att det kompenserar för lägre ambitioner i andra medlemsstater eller inom andra sektorer. Regeringen konstaterar vidare att beräkningsgrunden i LULUCF-översynen utgår från data som överskattar Sveriges kolsänka, vilket innebär att det åtagande som tilldelats Sverige till år 2030 blir oproportionerligt högt. Regeringen konstaterar därtill att skogspolitiken är nationell kompetens och att utformning av nya förslag

måste vara i linje med ett hållbart aktivt skogsbruk. Regeringen anser att det svenska åtagandet ska sänkas till en nivå som möjliggör det vi nationellt bedömer som en långsiktigt hållbar avverkningsnivå.

Regeringen anser att inrättandet av en utvidgad marksektor som också innefattar utsläpp från jordbrukssektorn kan vara möjligt för perioden efter 2030 och avser analysera detta vidare. Regeringen anser dock att det territoriella ansvaret för utsläppen från sektorn ska bibehållas och att samtliga medlemsstater måste bidra till omställningen. Regeringen ser därför betydande risker i att eftersträva klimatneutralitet i en specifik sektor på EU-nivå och framhåller att ett eventuellt klimatneutralitetsmål för en utvidgad marksektor snarare bör sättas på medlemsstatsnivå. Om klimatneutralitetsmålet sätts på EU-nivå är regeringen skeptisk mot en utvidgad marksektor.

Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet anmälde avvikande ståndpunkter.

Vid EU-nämndens sammanträde den 17 december 2021 samrådde klimat- och miljöminister Annika Strandhäll med nämnden inför rådets möte den 20 december 2021 (2021/22:19). När det gäller LULUCF anförde ministern vid sammanträdet bl.a. att regeringen under hösten haft flera diskussioner med miljö- och jordbruksutskottet som utmynnat i den ståndpunkt som framgår av den kommenterade dagordningen. Ministern framhöll vidare att regeringen, på samma sätt som den avser att verka för en hög ambitionsnivå för att minska de fossila utsläppen genom andra rättsakter, avser att verka för att förordningen utformas på ett sätt som bättre beaktar sektorns förutsättningar och skogens mångsidiga nytta i klimatomställningen. När det gäller förslaget att inrätta en utvidgad marksektor anförde ministern att det kan finnas en viss logik i detta i termer av en samlad rapportering. Det territoriella ansvaret för utsläppen bör dock behållas och ett eventuellt klimatneutralitetsmål till 2035 sättas på nationell nivå.

Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd för regeringens inriktning när det gäller Fit for 55-paketet. Ledamöterna vidhöll de avvikande ståndpunkter som lämnats tidigare.

Kommissionen presenterade den 18 juli 2021 meddelandet Ny EU-skogsstrategi för 2030 (COM(2021) 572). Strategin syftar till att komma till rätta med utmaningar som klimatförändringar och att frigöra skogens potential för framtiden. Kommissionen framhåller att strategin är förankrad i den europeiska gröna given och EU:s strategi för biologisk mångfald 2030. Vidare anför kommissionen att strategin beaktar skogens centrala och mångfunktionella roll och insatserna från yrkesverksamma inom skogsbruket och hela den skogsbaserade värdekedjan för att senast 2050 uppnå en hållbar och klimatneutral ekonomi, samtidigt som man ser till att alla ekosystem återställs, är motståndskraftiga och skyddas på lämpligt sätt. De åtaganden och åtgärder som föreslås i strategin kommer enligt kommissionen att bidra till att uppnå EU:s mål om att minska växthusgasutsläppen med minst 55 procent fram till 2030. Skogsstrategin omfattar åtgärder för att stärka skyddet och

återställandet av skogar, förbättra det hållbara skogsbruket samt förbättra övervakningen och en effektiv decentraliserad planering av EU:s skogar i syfte att säkerställa motståndskraftiga skogsekosystem och göra det möjligt för skogarna att uppfylla sin mångfunktionella roll. För att ytterligare stödja en hållbar skogsbaserad bioekonomi för en klimatneutral framtid föreslås i strategin åtgärder för innovation och främjande av nya material och produkter som ska ersätta fossilbaserade motsvarigheter och för främjande av den icke-träbaserade skogsekonomin, bl.a. ekoturism. Strategin är också inriktad på hållbar återbeskogning och beskogning, och åtföljs av en färdplan för planteringen av ytterligare minst 3 miljarder träd i EU före 2030.

I miljö- och jordbruksutskottets granskningsutlåtande över skogsstrategin (utl. 2021/22: MJU8) anförde utskottet bl.a. följande:

I likhet med kommissionen anser utskottet att skogen har en central roll i klimatarbetet och i EU:s övergång till en klimatneutral, modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi. Skogens klimatnytta består av skogen som en kolsänka och som en källa till hållbart producerade råmaterial som ersätter fossilbaserade produkter. I en växande bioekonomi måste ett långsiktigt hållbart uttag av skogsråvara säkras samtidigt som biologisk mångfald, kolinlagring och sociala värden säkerställs. Enligt utskottet går ett aktivt brukande av skogen att förena med en bibehållen bra biologisk mångfald. Sveriges målbild för den svenska skogspolitiken är att skogen är en nationell tillgång och en förnybar resurs som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Skogspolitiken bygger på ett jämbördigt förhållande mellan miljömål och produktionsmål. I arbetet för att nå dessa mål är skogsägarnas aktiva deltagande av avgörande betydelse. Utskottet vill understryka skogens betydelse i ett hållbarhetsperspektiv.

Kommissionen presenterade den 15 december 2021 meddelandet Hållbara kretslopp för kol (COM(2021) 800). I meddelandet framhåller kommissionen att den europeiska gröna given och den politik som hör till den syftar till att snabbt minska användningen av fossilt kol och fasa ut det på lång sikt. Kommissionen beskriver vidare behovet av att åstadkomma hållbara kolflöden för att bidra till EU:s klimatmål. Enligt kommissionen måste koldioxidupptag spela en allt större roll och stå i fokus efter det att klimatneutralitet har uppnåtts och negativa utsläpp kommer att behövas för att stabilisera temperaturökningen i världen. Tillgängliga lösningar baserade på motståndskraftiga naturliga ekosystem och industriell avskiljning och lagring av koldioxid (CCS) bör införas på ett effektivt och hållbart sätt. Kommissionen betonar i meddelandet vikten av att skapa incitament och affärsmodeller för att åstadkomma ökade koldioxidupptag både i naturliga kolsänkor i ekosystem och genom koldioxidinfångning. Kommissionen avser att arbeta för att skapa och skala upp en marknad för kolin fångning som inkluderar både industrin och markanvändningssektorn. Kommissionen presenterar i meddelandet ett stort antal åtgärder för att främja kolinlagrande jordbruk. Enligt meddelandet avser kommissionen bl.a. i slutet av 2022 presentera ett förslag till regelverk för bokföring och certifiering av koluttag och kolin fångning. Kommissionen avser vidare att fastställa en EU-standard för övervakning, rapportering och

verifiering av växthusgasutsläpp, kolupptag och kolinfångning som är anpassad för både enskilda markförvaltare och industriella aktörer.

När det gäller infångning och lagring av koldioxid presenterar kommissionen följande strävandemål:

- Senast 2028 bör varje ton koldioxid som avskiljs, transporteras, används och lagras av industrin rapporteras och redovisas enligt dess fossila, biogena eller atmosfäriska ursprung.
- Minst 20 procent av det kol som används i kemiska produkter och plastprodukter bör komma från hållbara icke-fossila källor senast 2030.
- 5 miljoner ton koldioxid bör avlägsnas från atmosfären varje år och lagras permanent genom föregångarprojekt senast 2030.

För att utöka de industriella lösningarna för avskiljning, användning och lagring av koldioxid kommer kommissionen bl.a. att

- bättre stödja industriellt koldioxidupptag med innovationsfonden
- fortsätta att stödja industriell avskiljning, transport, användning och lagring av koldioxid i sitt nästa arbetsprogram genom Europeiska unionens ramprogram för forskning och innovation (Horisont Europa)
- inleda en studie om utvecklingen av transportnätet för koldioxid
- uppdatera riktlinjedokumentet för CCS-direktivet om riskhantering, övervakning och finansiering
- anordna ett årligt CCUS-forum.

Utskottet hade vid sitt sammanträde den 22 februari 2022 en överläggning med regeringen om förslaget. I den ståndpunkt som regeringen lämnade vid överläggningen framhölls bl.a. följande. Regeringen stöder kommissionens ambition för mer hållbara kolcykler genom upptag, infångning, lagring och återanvändning av kol. Regeringen välkomnar ambitionen att skapa incitament inom EU:s klimatramverk för industriell kolinfångning och kollagring och vill se en högre ambition än EU-kommissionens förslag om 5 miljoner ton till 2030. Regeringen framhöll vidare bioekonomins viktiga roll för att uppnå klimatneutralitet och lagra kol och anförde att det finns en potential i markanvändningssektorn att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar och öka kolinlagringen i åker- och betesmark.

Överläggningen motiverade regeringen att göra följande tillägg till regeringens ståndpunkt:

Regeringen vill se en analys av hur förslagen inom LULUCF om klimatneutralitet för de gröna sektorerna på EU-nivå påverkar ambitionen att skapa en marknad för kolinlagringskrediter.

Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Ledamöterna från Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet anmälde avvikande ståndpunkter.

Koldioxidutsläpp från fordon

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/631 av den 17 april 2019 om fastställande av normer för koldioxidutsläpp för nya personbilar och för nya lätta fordon och om upphävande av förordningarna (EG) nr 443/2009 och (EU) nr 510/2011 (omarbetning) fastställs ett EU-mål för koldioxidutsläppen från hela den nya flottan av personbilar och lätta nyttofordon i EU. Varje fordonstillverkare på EU-marknaden får ett bindande utsläppsmål som är specifikt för tillverkarens fordonsflotta. Summan av tillverkarnas utsläppsmål ska ge EU-målet. Den tillverkare som överskrider sitt bindande utsläppsmål måste betala böter. Som en del av Fit for 55-paketet presenterade kommissionen den 14 juli 2021 ett förslag till förändring av förordningen.⁶ Enligt kommissionen kommer revideringen av förordningen att bidra till att uppnå EU:s klimatmål för 2030 och 2050, minska bränsleförbrukningskostnaderna för konsumenterna och stärka konkurrenskraften inom EU:s bilindustri och stimulera sysselsättningen. Revideringen förväntas även medföra ökad energieffektivitet och energisäkerhet.

Av regeringens faktapromemoria om förslaget (2020/21:FPM143) framgår bl.a. följande. Förslaget innebär en skärpning av de befintliga EU-målen för koldioxidutsläppen för 2030 till 55 procent reduktion för personbilar och 50 procent reduktion för lätta nyttofordon. Vidare föreslås ett nytt EU-mål som innebär nollutsläppskrav för nya lätta fordon från 2035. Kommissionen föreslår även att definitionerna för fotavtryck och nyttolast tas bort eftersom dessa bestämmelser inte längre är relevanta för regleringen samt att incitamentet för noll- och lågutsläppsfordon tas bort från 2030. Tillverkare med en försäljning på mindre än 1 000 bilar per år kommer fortsätta att vara undantagna från bestämmelserna. Kommissionen föreslår dock att undantaget som innebär lättnader från kraven för s.k. nischstillverkare med en försäljning på mellan 1 000 och 10 000 personbilar respektive 1 000 och 22 000 lätta nyttofordon tas bort från 2030.

Utskottet har vid flera tillfällen överlagt med regeringen om förslagen i Fit for 55-paketet, senast den 16 december 2021 (prot. 2021/22:24). När det gäller koldioxidutsläpp från lätta fordon lämnade regeringen följande ståndpunkt vid överläggningen:

Regeringen välkomnar en revidering av EU-målen för koldioxidutsläpp från lätta fordon, men anser att kommissionens förslag till EU-mål om nollutsläpp i nya lätta fordon bör tidigareläggas till tidigast från 2030. Ett EU-mål om nollutsläpp skulle underlätta uppfyllandet av EU:s klimatmål samt nationella luft- och klimatmål. Dessutom skulle det frigöra biodrivmedel till andra delar av transportsektorn och till andra sektorer. I transportsektorns klimatomställning inom ramen för ”Fit for 55” behöver livscykelperspektiv och samlad miljönytta beaktas. Därtill krävs utökad laddinfrastruktur i medlemsländerna.

⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2019/631 när det gäller att stärka normerna för koldioxidutsläpp för nya personbilar och för nya lätta nyttofordon i linje med unionens ökade miljöambitioner (COM(2021) 556).

Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet anmälde avvikande ståndpunkter.

Vid EU-nämndens sammanträde den 17 december 2021 samrådde klimat- och miljöminister Annika Strandhäll med nämnden inför rådets möte den 20 december 2021 (2021/22:19). När det gäller förslaget om koldioxidutsläpp från lätta fordon anförde ministern bl.a. att flera rättsakter behöver samspela och att regeringen verkar för att nollutsläppskravet tidigareläggs tidigast från 2030. Ministern framhöll vidare att ambitiösa koldioxidkrav för nya lätta fordon stärker konkurrenskraften, driver på klimatomställningen, förbättrar luftkvaliteten samt frigör hållbara biodrivmedel till övriga transportsektorer.

Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd för regeringens inriktning när det gäller Fit for 55-paketet. Ledamöterna vidhöll de avvikande ståndpunkter som lämnats tidigare.

Regler om krav på koldioxidminskning från nya tunga fordon finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1242 av den 20 juni 2019 om fastställande av normer för koldioxidutsläpp från nya tunga fordon och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 595/2009 och (EU) 2018/956 och rådets direktiv 96/53/EG. I förordningen fastställs mål för minskade koldioxidutsläpp från fordonsparkerna av nya tunga fordon i hela unionen för 2025 och 2030. Utsläppen av koldioxid från nya tunga fordon ska vara 15 procent lägre 2025 än 2019 och minst 30 procent lägre 2030 än 2019, om inget annat bestäms vid den översyn som ska ske 2022.

I den klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) anförde regeringen att så stor andel av nya tunga fordon som möjligt bör omfattas av koldioxidkrav och att den avser verka för en ökad hänsyn till särskilt långa och tunga fordon (EMS-kombinationer). Regeringen bedömde även att Sverige bör verka för att EU:s koldioxidkrav på tunga fordon skärps i samband med översynen av systemet 2022.

Avskogning

Sedan 2003 finns inom EU en handlingsplan för skogslagstiftningens efterlevnad, styrelseformer och handel (FLEGT)⁷. Handlingsplanen omfattar olaglig avverkning och därmed sammanhängande handel. Ett viktigt inslag i handlingsplanen är ett frivilligt system för att säkerställa att endast lagligt avverkat timmer importeras till EU från de länder som samtycker till att delta i systemet. EU:s interna rättsliga ram för detta system är förordningen om skogslagstiftningens efterlevnad samt förvaltning av och handel med skog

⁷ Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – Skogslagstiftningens efterlevnad, styrelseformer och handel (FLEGT) – Förslag till en handlingsplan för EU (COM(2003) 251 slutlig).

(Flegtförordningen)⁸. En annan viktig del av handlingsplanen är EU:s timmerförordning⁹ som innehåller ett förbud mot att släppa ut timmer från olaglig avverkning, eller trävaror från sådant timmer, på EU-marknaden och fastställer vissa skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer på EU-marknaden.

Den 17 november 2021 presenterade kommissionen sitt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utsläppande på unionens marknad och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (COM(2021) 706).

Det övergripande syftet med förslaget är att begränsa avskogning och skogsförstörelse som orsakas av konsumtion och produktion i EU. Detta förväntas i sin tur minska utsläppen av växthusgaser och förlusten av biologisk mångfald på global nivå. Förslaget syftar därför till att minimera konsumtionen av produkter från leveranskedjor som är förknippade med avskogning eller skogsförstörelse och öka efterfrågan på och handeln med lagliga och ”avskogningsfria” råvaror och produkter i EU. Kommissionen anför att avskogning och skogsförstörelse sker i en alarmerande takt, vilket förvärrar klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald. Den största orsaken till avskogning och skogsförstörelse är att mer skogsmark tas i anspråk som jordbruksmark för att producera råvaror som nötkreatur, trä, palmolja, soja, kakao eller kaffe. Världens växande befolkning och ökande efterfrågan på jordbruksprodukter, särskilt av animaliskt ursprung, förväntas leda till ökad efterfrågan på jordbruksmark och ytterligare belastning på skogarna, samtidigt som förändrade klimatmönster påverkar livsmedelsproduktionen. Därför behövs en omställning till hållbar produktion som inte leder till ytterligare avskogning och skogsförstörelse. EU är en stor konsument av råvaror som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och saknar specifika och ändamålsenliga regler för att minska sitt bidrag till dessa fenomen.

Av regeringens faktagromemoria om förslaget (2021/22:FPM25) framgår bl.a. följande. Förslaget innebär att verksamhetsutövare eller handlare som tillgängliggör nötkött, kakao, kaffe, palmolja, soja och trä på EU:s inre marknad eller exporterar sådana produkter från unionen ska kunna visa att produktionen inte har skett på mark som nyligen avskogats eller, i fallet med träprodukter, gett upphov till utarmning av skogar. Grunden i det föreslagna kontrollsystemet är obligatorisk tillbörlig aktsamhet baserat på en definition av ”avskogningsfri” kombinerat med ett system för att jämföra länder utifrån en tredradig riskskala. Det nya förslaget om tillbörlig aktsamhet innebär att dagens system för tillbörlig aktsamhet som finns i EU:s timmerförordning förs över till den nya EU-förordningen och utvidgas till att gälla fler varor och produkter och att bestämmelserna om tillbörlig aktsamhet och förbud att

⁸ Rådets förordning (EG) nr 2173/2005 av den 20 december 2005 om upprättande av ett system med Flegtlicenser för import av timmer till Europeiska gemenskapen.

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 av den 20 oktober 2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden.

släppa ut varor och produkter på marknaden blir strängare och utvidgas till att avse fler typer av varor och produkter. Preliminärt bedöms förslaget leda till väsentligt ökade administrativa bördor och ökade kostnader för de svenska myndigheter som kommer att få ansvaret att utföra kontroller och övervaka att lagstiftningen efterlevs samt för berörda företag.

Utskottet hade vid sitt sammanträde den 1 februari 2022 en överläggning med regeringen om förslaget. Regeringen lämnade följande ståndpunkt vid överläggningen:

I många delar av världen finns utmaningar med ohållbar markanvändning med avskogning och utarmning av skogar som resultat. Regeringen välkomnar att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt av kommissionen. Regeringen anser att ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart jord- och skogsbruk är av stor betydelse för ett hållbart samhälle. Regeringen anser att begreppet ”avskogning” har särskilt stor betydelse för att nå lagstiftningens syfte. Det är den globala avskogningen som är det centrala problemet att hantera och fokus bör därför ligga där.

Regeringen avser verka för att det slutliga regelverket är förenligt med det nationella självbestämmandet i skogliga frågor och att det inte riskerar att kringskära möjligheterna att utforma en kostnadseffektiv politik. Även eventuell delegering av bestämmanderätt till kommissionen bör beakta dessa utgångspunkter.

För regeringen är det prioriterat att de slutliga åtgärderna bedöms förenliga med WTO-regelverket och att de är proportionerliga, icke-diskriminerande och minimalt handelsstörande. Förordningens påverkan på handel och produktflöden behöver därför analyseras vidare.

Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna, Liberalerna och Miljöpartiet anmälde avvikande ståndpunkter. Regeringen åtog sig vid överläggningen att återkomma till EU-nämnden med en förtydligande sammanfattande skrivning i enlighet med vad som efterfrågades i den avvikande ståndpunkten från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna.

Vid EU-nämndens sammanträde den 18 februari 2022 samrådde landsbygdsminister Anna-Caren Säterberg med nämnden inför rådets möte den 21 februari 2022 (2021/22:23). Regeringen gjorde inför sammanträdet följande tillägg till den ståndpunkt som lämnats i miljö- och jordbruksutskottet:

Regeringen anser dock att detaljreglering av hållbart skogsbruk på EU-nivån ska undvikas och att enbart nödvändiga och tydliga definitioner och koncept bör finnas med i lagstiftningen. I den nuvarande utformningen bedömer regeringen att de föreslagna definitionerna av ”utarmning av skogar” och ”hållbara avverkningsförfaranden” innebär en detaljreglering, är otydliga och skulle ge upphov till godtyckliga bedömningar som riskerar att leda till svårigheter i genomförandet, och därmed bör omformuleras eller utgå.

Det konstaterades vid sammanträdet att det fanns stöd för regeringens inriktning. Ledamöterna från Vänsterpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet anmälde avvikande ståndpunkter.

Kommissionens förslag hänvisades den 19 januari 2022 till miljö- och jordbruksutskottet för subsidiaritetskontroll. På utskottets förslag lämnade riksdagen ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med följande lydelse (utl. 2021/22: MJU19, rskr. 2021/22:183):

Riksdagen har prövat om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utsläppande på unionens marknad och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (COM(2021) 706) är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Riksdagen anser att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och att förslaget inriktning medför en detaljreglering av nationellt skogsbruk.

Skälen till riksdagens bedömning är följande. Riksdagen ser ett behov av att definitionerna som berör skog och skogsbruk utformas med beaktande av subsidiaritetsprincipen. Begreppet ”avskogningsfri” har särskilt stor betydelse för att nå lagstiftningens syfte. Den globala avskogningen är det centrala problemet som kommissionen bör adressera. I förslaget finns definitioner så som ”hållbar avverkning” och ”skogsförstörelse”, vilket inkluderar en inriktning att ”stora kalavverkningar minimeras”. Sammantaget bedöms definitionerna och förslagets inriktning i sin nuvarande utformning medföra en detaljreglering av nationellt skogsbruk som inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Nationellt skogsbruk regleras bäst på nationell nivå. Det är angeläget att det slutliga regelverket är förenligt med det nationella självbestämmandet i skogliga frågor och att det inte riskerar att kringskära möjligheterna att utforma en kostnadseffektiv politik. Det inkluderar även delegering av bestämmanderätt till kommissionen.

Utskottets ställningstagande

EU:s klimatmål

EU har en avgörande roll som global ledare i det internationella klimatarbetet. Utskottet välkomnar därför att kommissionen prioriterar klimatfrågan och att de förändringar och förslag som kommissionen tidigare aviserat i den gröna given nu blir verklighet. Utskottet vill också framhålla att den europeiska klimatlagen som antogs i juni 2021 innebär att målen i den gröna given om att ekonomin och samhället i EU ska bli klimatneutrala nu är rättsligt bindande.

När det gäller frågan om flexibilitet och löpande översyn av klimatmålen konstaterar utskottet att det genom klimatlagen inrättas dels en översyns-mekanism, dels en vetenskaplig rådgivande nämnd för klimatförändringar som ska tillhandahålla oberoende vetenskaplig rådgivning och rapportering om EU:s klimatåtgärder.

När det gäller frågan om mål för utsläppsminskningar och kompletterande åtgärder noterar utskottet att det i klimatlagen fastställs ett mål om en nettominskning av utsläppen av växthusgaser till 2030 samtidigt som en begränsning för nettoupptagens bidrag till unionens klimatmål 2030 fastslås. Vidare fastställs att unionen ska sträva efter att uppnå en större volym på sin

nettokolsänka till 2030. Enligt klimatlagen ska även ett unionsomfattande klimatmål för 2040 fastställas i syfte att uppnå klimatneutralitet.

Kommissionen har nu även genom Fit for 55-paketet presenterat ett antal förslag som syftar till att göra det möjligt att nå utsläppsminskningsmålet till 2030 och klimatneutralitetsmålet. Fit for 55-paketet innehåller bl.a. ett förslag på ändringar i ansvarsfördelningsförordningen som reglerar utsläppen i den icke-handlande sektorn och fastställer utsläppsmål för medlemsstaterna. Utskottet har haft flera överläggningar med regeringen om detta förslag och utskottet har vid dessa tillfällen ställt sig bakom regeringens föreslagna ståndpunkter. Utskottet noterar vidare att förhandlingarna om förslaget till ansvarsfördelningsförordning fortsätter och utskottet kommer även fortsättningsvis att följa frågan noga.

Med hänsyn till det pågående förhandlingsarbetet och till innehållet i den nyligen antagna klimatlagen finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2021/22:2455 (SD) yrkandena 13 och 15, 2021/22:3277 (V) yrkandena 37, 38 och 40, 2021/22:3436 (M) yrkande 43, 2021/22:3511 (C) yrkande 16 i denna del och 2021/22:3684 (C) yrkandena 2–4 i denna del och 6.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

Ett välfungerande och ändamålsenligt utsläppshandelssystem utgör en viktig del av arbetet för att nå de långsiktiga klimatmålen. Utskottet välkomnar därför att kommissionen, som en del av Fit for 55-paketet, har föreslagit flera förändringar i EU ETS som innebär både en skärpning och breddning av systemet. Förslaget omfattar bl.a. en skärpning av den linjära reduktionsfaktorn, en engångsjustering av utsläppstaket och en fast gräns för hur många utsläppsrätter som får finnas i marknadsstabilitetsreserven. När det gäller frågan om att bredda systemet föreslås både att sjöfarten ska inkluderas i utsläppshandelssystemet och att ett nytt utsläppshandelssystem för vägtransporter och byggnader ska införas.

När det gäller frågan om effekterna av att införa ett sådant nytt utsläppshandelssystem noterar utskottet att regeringen anfört att det behöver säkerställas att ett sådant system utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Utskottet noterar vidare att regeringen bedömt att förslaget har potential att bidra till att minska EU:s utsläpp på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Utskottet vill vidare framhålla att kommissionens förslag omfattar en ökning av innovationsfonden och att kommissionen i sitt meddelande Hållbara kretslopp för kol även aviserat ytterligare åtgärder för att bättre stödja industriellt koldioxidupptag med innovationsfonden.

Utskottet har haft flera överläggningar med regeringen om kommissionens förslag om förändringar i EU ETS och utskottet har vid dessa tillfällen uttalat stöd för regeringens ståndpunkter. Utskottet kommer även fortsättningsvis att följa det fortsatta förhandlingsarbetet noga.

Mot denna bakgrund anser utskottet att motionerna 2021/22:3277 (V) yrkande 8, 2021/22:3511 (C) yrkande 16 i denna del, 2021/22:3684 (C) yrkandena 15–18 och 24, 2021/22:3881 (KD) yrkande 7, 2021/22:4195 (KD) yrkande 36 och 2021/22:4199 (L) yrkandena 11–13 kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om EU:s system för handel med utsläppsätter i förhållande till CCS och bio-CCS konstaterar utskottet att kommissionens förslag innebär förändringar för att anpassa systemet till tekniken för infångning och lagring av koldioxid. Motionerna 2021/22:3436 (M) yrkande 12 och 2021/22:4030 (M) yrkande 18 kan därmed lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om att inkludera sjöfarten i EU ETS konstaterar utskottet att kommissionen har föreslagit precis detta. Utskottet anser därmed att motionerna 2021/22:3436 (M) yrkande 33 och 2021/22:4199 (L) yrkande 23 är tillgodosedda och kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om EU ETS och förbränning av avfall konstaterar utskottet att det redan är regeringens uppfattning att förbränning av avfall ska ingå i EU ETS. Utskottet välkomnar detta ställningstagande och bedömer att motion 2021/22:4220 (L) yrkande 34 därmed kan lämnas utan åtgärd.

Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid

Utskottet vill inledningsvis framhålla att skogen har en central roll i klimatarbetet. Skogens klimatnytta består av skogen som en kolsänka och som en källa till hållbart producerade råmaterial som kan ersätta fossilbaserade produkter. När det gäller frågan om referensnivå och avverkningsnivåer konstaterar utskottet att kommissionen, som en del av Fit for 55-paketet, har lagt ett förslag till revidering av LULUCF-förordningen. Utskottet vill särskilt framhålla att det är regeringens ståndpunkt att ambitionsfördelningen inom LULUCF ska fördelas på ett sätt som reflekterar den klimatnytta särskilt skogrika länder bidrar med genom både en stor kolsänka och förnybara material och bränslen. Utskottet noterar vidare att regeringen är kritisk till den föreslagna beräkningsmodellen och konstaterar, i enlighet med regeringen, att skogspolitiken är nationell kompetens. Utskottet har haft flera överläggningar med regeringen om kommissionens förslag och utskottet har vid dessa tillfällen ställt sig bakom regeringens föreslagna ståndpunkt. Utskottet kommer att följa det fortsatta förhandlingsarbetet noga. Utskottet anser med hänsyn till vad som nu anförts att motion 2021/22:2456 (SD) yrkandena 61 och 62 kan lämnas utan åtgärd.

Utskottet noterar vidare att kommissionen i sitt meddelande Hållbara kretslopp för kol anför att koldioxidupptag måste spela en allt större roll och stå i fokus efter det att klimatneutralitet har uppnåtts och att negativa utsläpp kommer att behövas för att stabilisera temperaturökningen i världen. Utskottet delar kommissionens uppfattning om betydelsen av kompletterande åtgärder för att nå klimatmålen, t.ex. genom koldioxidinfångning och naturbaserade lösningar för kolinlagring. Utskottet välkomnar därför att kommissionen har aviserat åtgärder för att öka koldioxidupptaget genom både naturbaserade

lösningar och industriell avskiljning inklusive lagring av koldioxid. Utskottet anser mot denna bakgrund att motionerna 2021/22:3277 (V) yrkande 39 och 2021/22:3684 (C) yrkande 21 kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om mål för EU:s kolsänkor noterar utskottet att även detta är en fråga som berörs i kommissionens förslag till förändring av LULUCF-förordningen och som nu är under förhandling. Utskottet följer frågan noga och finner inte skäl att vidta de åtgärder som efterfrågas i motion 2021/22:3277 (V) yrkande 41. Yrkandet avstyrks.

Koldioxidutsläpp från fordon

Utskottet välkomnar den revidering av målen för koldioxidutsläpp för lätta fordon som kommissionen har presenterat som en del av Fit for 55-paketet. Utskottet delar regeringens bedömning att ambitiösa utsläppskrav för nya lätta fordon inte bara driver på klimatomställningen utan även stärker konkurrenskraften och frigör hållbara biodrivmedel till övriga transportsektorer. Utskottet har haft flera överläggningar med regeringen om förslaget, och utskottet har vid dessa tillfällen uttalat stöd för regeringens föreslagna ståndpunkt. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att det av regeringens ståndpunkt bl.a. framgår att regeringen anser att målet om nollutsläpp bör tidigareläggas.

När det gäller koldioxidutsläpp från nya tunga fordon konstaterar utskottet att en översyn ska ske 2022 och att utsläppskraven då kan komma att justeras. Utskottet noterar vidare att regeringen i den klimatpolitiska handlingsplanen bedömt att Sverige bör verka för att koldioxidkraven då skärps.

Utskottet välkomnar regeringens intentioner när det gäller koldioxidutsläpp från fordon och anser mot bakgrund av vad som nu anförts att motionerna 2021/22:3511 (C) yrkande 25, 2021/22:3663 (C) yrkande 4, 2021/22:3684 (C) yrkande 50 och 2021/22:4030 (M) yrkande 33 kan lämnas utan åtgärd.

Avskogning

Utskottet välkomnar att kommissionen uppmärksammat frågan om avskogning och skogsförstörelse. Kommissionens förslag syftar bl.a. till att minska förlusten av biologisk mångfald på global nivå. Det är ett internationellt problem som kan motivera åtgärder även på den europeiska marknaden. Som framgått av utskottets subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om avskogning och skogsförstörelse ser dock utskottet flera problem med förslaget när det gäller frågan om nationellt självbestämmande. Det är angeläget att det slutliga regelverket är förenligt med det nationella självbestämmandet i skogliga frågor och att det inte riskerar att kringskära möjligheterna att utforma en kostnadseffektiv politik. Utskottet kommer att fortsätta att bevaka denna fråga noggrant och avstyrker med hänvisning till vad som nu anförts motion 2021/22:3277 (V) yrkande 42.

Övergripande svensk klimatpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om inriktning för svensk klimatpolitik och svenska klimatmål.

Jämför reservation 20 (M, SD, KD), 21 (V), 22 (L), 23 (MP), 24 (M, SD, KD), 25 (SD), 26 (V) och 27 (MP).

Motionerna

Inriktning för svensk klimatpolitik

I partimotion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 anförs att Sverige bör anta en koldioxidbudget med styrmedel som baseras på hur stor mängd koldioxid vi maximalt kan släppa ut nationellt för att leva upp till Parisavtalets målsättning om 1,5 graders global temperaturökning.

Även i kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås att det ska upprättas en koldioxidbudget för Sverige. Budgeten ska vara vetenskapligt baserad och styrmedel och åtgärder ska utformas och genomföras utifrån denna.

I partimotion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 anförs att regeringen bör återkomma med förslag på utformning av ett omställningsråd. Motionärerna framhåller att klimatkrisen kräver stora offentliga investeringar där staten som aktör är avgörande. Statens organisatoriska roll för att verkställa befintliga strategier i klimatomställningen behöver stärkas för att uppnå förbättrad samordning. Ett omställningsråd skulle kunna stärka samordningen i klimatpolitiken mellan staten, regionerna och kommunerna för att uppnå beslutade klimatmål och strategier. Ett omställningsråd bör även ges ett brett uppdrag att analysera hur statens roll kan stärkas genom utökad ansvar för klimatomställningen när det gäller nödvändiga resurser och tillgångar som marknaden inte bedöms kunna tillgodose i nödvändig utsträckning.

Enligt förslag i kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 29 bör Naturvårdsverket ges i uppdrag att årligen kvantifiera och publicera klimateffekten av svensk export till underlag för regeringens klimatredovisning i budgetpropositionen. Motionärerna anför att utvärderingen av Sveriges måluppfyllelse av klimatmålen behöver inkludera exporten.

I partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3 anförs att klimatarbetet måste bedrivas effektivt genom att klimatpolitiken inriktas på klimatomställning på systemnivå genom att dels skapa förutsättningar för att individer och företag ska kunna fatta beslut som leder till att klimatmålen nås, dels implementera styrmedel som ger stor påverkan på utsläppen.

I motion 2021/22:1567 av Serkan Köse (S) framhålls betydelsen av klimatomställning på alla nivåer. Motionären framhåller att vi för att klara

Parisavtalets temperaturmål dels måste arbeta gränsöverskridande, dels genomföra en grön omställning i samhället. En omställning i den takt och omfattning som krävs förutsätter att staten, regionerna och kommunerna tar ett betydligt större ansvar.

Svenska klimatmål

Klimatmål och export

I partimotion 2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 2 anförs att det ska vara ett mål för det svenska klimatarbetet att öka exportens klimatnytta. Samma yrkande framställs i kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 8. Motionärerna framhåller att den svenska industrin är koldioxideffektiv och att svensk export av varor bidrar till minskade globala utsläpp genom att tränga undan varor producerade med högre utsläpp. För att kunna styra mot successivt ökad klimatnytta bör det därför vara ett mål för det svenska klimatarbetet att öka exportens klimatnytta.

Övriga frågor om svenska klimatmål

Enligt kommittémotion 2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19 bör de nationella utsläppsminskningarna anpassas till målen på EU-nivå. Motionärerna anför att politiken med nationella siffrer satta mål bör ses över mot bakgrund av den nya europeiska klimatlagen och införandet av nya mål på EU-nivå. Det är inte längre uppenbart att Sverige kan göra skillnad med hjälp av siffrer satta nationella klimatmål. Dessa riskerar i stället att driva utsläpp till andra länder i EU i takt med att EU:s system för utsläppshandel utvidgas.

I partimotion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 föreslås ett klimatmål för nollutsläpp av växthusgaser senast 2035. Enligt yrkande 12 bör det klimatpolitiska ramverket utökas med ett kompletterande klimatmål för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen. I yrkande 13 anförs att Sverige bör införa ett kompletterande utsläppsmål för utrikes flyg och sjöfart. Motionärerna anför att flyget visserligen ingår i EU ETS och att det inom ramen för den gröna given pågår arbete för att skärpa åtgärderna för att minska flygets och sjöfartens utsläpp. Dessa åtgärder kommer dock inte att vara tillräckligt effektiva för att ligga i linje med Parisavtalets ambitioner. Sektorerna står för betydande utsläpp och behöver tydlig nationell målstyrning för nödvändiga utsläppsminskningar.

Jens Holm m.fl. (V) föreslår i kommittémotion 2021/22:438 yrkande 1 att regeringen ska återkomma med förslag på skarpa klimatmål för flygsektorn och harmonisering av dem med den övriga transportsektorns.

I kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 2 anförs att det bör tas fram mål och åtgärder för de konsumtionsbaserade utsläppen, i linje med vad vetenskapen visar krävs för att klara Parisavtalet.

Enligt motion 2021/22:4075 av Amanda Palmstierna (MP) bör ett mål tas fram för minskade klimatutsläpp från konsumtion med tillhörande styrmedel

och åtgärder. Ett liknande yrkande framställs även i motion 2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1.

I motion 2021/22:1123 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M) yrkande 2 anförs att det, likt för transportsektorn, ska sättas upp specifika mål även för utsläpp från produktion av livsmedel.

Kompletterande information och tidigare behandling

Inriktning för svensk klimatpolitik

I augusti 2021 publicerade FN:s klimatpanel (IPCC) den första delen av sin sjätte utvärderingsrapport. Den slår fast att mänsklig påverkan har värmt upp klimatet över hela jorden. Effekterna är kraftigare och sker snabbare än vad som kunnat beläggas i IPCC:s tidigare rapporter. I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20) konstaterar regeringen att takten i det globala klimatarbetet behöver öka mycket snabbt och att kraftfulla åtgärder kommer att behövas för att Sverige ska lyckas ställa om till fossilfrihet i tid för att leva upp till Parisavtalet och för att uppnå regeringens ambition om att bli världens första fossilfria välfärdsland. Utvecklingen under de kommande tio åren kommer att bli avgörande för om världen kommer att klara att hålla Parisavtalets mål.

Det klimatpolitiska ramverk som riksdagen beslutade om i juni 2017 omfattar en klimatlag, ett långsiktigt klimatmål och etappmål för att minska inhemska växthusgaser samt ett klimatpolitiskt råd (prop. 2016/17:146, bet. 2016/17: MJU24, rskr. 2016/17:320). Klimatlagen (2017:720) slår fast att regeringen ska bedriva ett klimatpolitiskt arbete som bl.a. syftar till att förhindra farlig störning i klimatsystemet, bidrar till att skydda ekosystemen samt nutida och framtida generationer mot skadliga effekter av klimatförändring och är inriktat på att minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser.

Enligt klimatlagen ska regeringen varje år lämna en klimatredovisning till riksdagen i budgetpropositionen. Vad redovisningen ska innehålla regleras i klimatlagen. Enligt 4 § klimatlagen ska klimatredovisningen innehålla

1. en redovisning av utsläppsutvecklingen
2. en redovisning av de viktigaste besluten inom klimatpolitiken under året och vad de besluten kan betyda för utvecklingen av växthusgasutsläppen
3. en bedömning av om det finns behov av ytterligare åtgärder och när och hur beslut om sådana åtgärder i så fall kan fattas.

Riksdagen riktade hösten 2016 ett tillkännagivande till regeringen om att resultatredovisningen för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård på ett tydligare sätt ska redovisa resultaten av de statliga insatserna och att det behövs tydligare indikatorer som inriktas på resultat (bet. 2016/17: MJU1 punkt 1, rskr. 2016/17:116). I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att tillkännagivandet var slutbehandlat. Regeringen framhöll att redovisningen har utvecklats väsentligt i och med

klimatlagens krav på en klimatredevisning och att den även vidtagit andra åtgärder för att utveckla redevisningen. Bland annat har ett antal myndigheter fått i uppdrag att utveckla arbetet med klimateffektbedömningar, och särskilda medel har avsatts för att utveckla myndigheternas klimateffektbedömningar. Miljö- och jordbruksutskottet anförde vid behandlingen av budgetpropositionen att det visserligen har tagits flera steg i rätt riktning men att regeringens klimatredevisning har vissa brister som gör att det fortfarande är svårt att bedöma vilka resultat statens insatser har gett för klimatet. Utskottet föreslog därför att riksdagen återigen skulle tillkännage för regeringen att den på ett tydligare sätt ska redovisa resultatet av de statliga insatserna på klimatområdet och att det behövs tydligare indikatorer som inriktas på klimat. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:109–111).

Klimatpolitiska rådet är ett oberoende, tvärvetenskapligt expertorgan med uppgift att bistå regeringen med en oberoende utvärdering av hur regeringens samlade politik är förenlig med klimatmålen. Klimatpolitiska rådet har bl.a. i uppgift att utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå klimatmålen. Rådet ska också belysa effekter av beslutade och föreslagna styrmedel från ett brett samhällsperspektiv, identifiera politikområden där ytterligare åtgärder behövs, analysera hur målen på kort och lång sikt kan nås på ett kostnadseffektivt sätt samt granska och bedöma kvaliteten på de underlag och modeller som regeringen bygger sin politik på. Rådet ska även bidra till en ökad diskussion i samhället om klimatpolitiken.

Miljömålsrådet är en plattform för fler åtgärder och ett intensifierat arbete på alla nivåer i samhället för att nå Sveriges miljömål. Miljömålsrådet inrättades av regeringen 2018 och består av chefer för 18 myndigheter som är strategiskt viktiga för förutsättningarna att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen. Miljömålsrådet presenterar den 1 mars varje år åtgärder som myndigheterna åtar sig att genomföra för att öka takten i arbetet med att nå miljömålen. I december 2021 presenterade miljömålsrådet även nio förslag till regeringen, där rådet identifierat strategiskt viktiga åtgärder för miljöarbetet i Sverige som inte ligger inom de deltagande myndigheternas mandat. Rådet föreslog bl.a. ett etappmål för statliga myndigheter om att minska utsläppen av koldioxid från tjänsteresor med minst 50 procent till 2030 från 2019. Regeringen beslutade den 10 februari 2022 att förlänga Miljömålsrådets mandat med fyra år, till den 6 maj 2026.

Regeringen lämnade 2019 den första klimatpolitiska handlingsplanen till riksdagen med inriktning för det klimatpolitiska arbetet (prop. 2019/20:65). I propositionen anförde regeringen att ökade ansträngningar ska göras för att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden för att nå det långsiktiga och tidsatta utsläppsmålet. Regeringen bedömde att arbetet med att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden bör innefatta att

- all relevant lagstiftning ses över för att det klimatpolitiska ramverket ska få genomslag
- regeringen i samband med nästa översyn av respektive samhällsmål vid behov omformulerar målen så att de är förenliga med klimatmålen
- regelverket tydliggörs så att konsekvensanalyser görs av effekter för klimatet inom de politikområden där det är relevant.

Regeringen anförde vidare att de klimatmål som riksdagen har beslutat om är sektorsövergripande. För att klimatmålen ska kunna nås behöver aktörer inom alla samhällsområden och på alla nivåer bidra. För att regeringens klimatpolitiska arbete ska kunna utgå från det långsiktiga tidsatta utsläppsmål som riksdagen har fastställt behöver klimatet, enligt regeringens bedömning, integreras i alla relevanta politikområden, inte bara i politik som endast syftar till att minska utsläppen.

Miljö- och jordbruksutskottet uttalade i samband med sin behandling av klimathandlingsplanen bl.a. följande (bet. 2019/20: MJU16):

I likhet med regeringen bedömer miljö- och jordbruksutskottet att aktörer inom alla samhällsområden och alla nivåer behöver bidra för att nå de klimatmål som riksdagen har beslutat om. Utskottet delar även regeringens bedömning att klimatet behöver integreras i alla relevanta politikområden – inte bara i politik som endast syftar till att minska utsläppen – för att arbetet ska kunna utgå från det långsiktiga tidsatta utsläppsmålet i klimatlagen. Utskottet välkomnar därför den inriktning för klimatpolitiken som regeringen lämnar i handlingsplanen. Utskottet delar regeringens bedömningar av de förändringar som behöver göras och de åtgärder som behöver vidtas för att nå klimatmålen. Utskottet ser positivt på regeringens ansats att göra ökade ansträngningar för att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden och instämmer i regeringens bedömning av vad detta arbete bör innefatta. Utskottet konstaterar i likhet med Miljömålsberedningen att klimatpolitiken är komplex och inte enbart en uppgift för miljöpolitiken. Utskottet delar regeringens och Miljömålsberedningens ställningstagande att regeringen i samband med nästa översyn av respektive samhällsmål vid behov ska omformulera målen så att de är förenliga med klimatmålen.

Regeringen gav i december 2019 en särskild utredare i uppdrag att se över all relevant svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag (dir. 2019:101). Utredningen har tagit namnet Klimaträttsutredningen. Syftet med utredningen är att skapa bättre förutsättningar för att Sveriges klimatmål ska kunna nås. Utredaren ska bl.a.

- se över hur miljöbalken kan anpassas för att utgöra ett effektivt verktyg för att nå klimatmålen
- identifiera annan relevant lagstiftning som kan ha betydelse för att nå klimatmålen
- se över denna lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag
- redovisa eventuella ytterligare utredningsbehov.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 maj 2022.

Klimatråtsutredningen överlämnade i mars 2021 delbetänkandet En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden (SOU 2021:21) till regeringen. I betänkandet redovisar utredningen hur miljöbalken kan anpassas så att Sveriges klimatmål nås. I betänkandet anförs att minskade växthusgasutsläpp kan åstadkommas bl.a. genom ökade krav på verksamheter och lättnader för de som vill minska sina utsläpp eller som bidrar till klimatomställningen på annat sätt. I delbetänkandet lämnas förslag som syftar till att förtydliga att klimatperspektivet ingår i miljöbalkens mål och ska beaktas i tillämpningen, i hela kedjan från miljökonsekvensbeskrivning till tillsyn, vilket ökar både kraven på kunskap och på åtgärder för att minimera klimatiförändringar. Förslagen i delbetänkandet riktar sig främst mot prövningen av miljöfarliga verksamheter och åtgärder som ger upphov till utsläpp av växthusgaser. Utredningen ser dock att en ny avvägningsregel i miljöbalken skulle kunna gynna verksamheter som bidrar till klimatomställningen och föreslår att en sådan utreds vidare. Delbetänkandet har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Klimatpolitiska rådet överlämnade den 16 mars 2022 sin årliga rapport till regeringen. Rådet anför bl.a. att regeringens styrning behöver förstärkas och framhåller att klimatomställningen skär genom alla samhällssektorer och att politiken behöver koordineras mellan olika nivåer, politikområden, departement och myndigheter. Rådet lämnar fem övergripande rekommendationer om inriktningen och innehållet i nästa klimatpolitiska handlingsplan:

- förbättra styrningen av statliga myndigheter och samordningen mellan olika politikområden och beslutsnivåer
- stärk målbild och styrmedel på viktiga områden
- skapa bättre förutsättningar för investeringar som bidrar till att klimatmålen nås
- genomför ett brett kunskaps- och kompetenslyft för klimatomställningen
- agera proaktivt, koordinerat och kraftfullt i EU.

När det gäller frågan om den svenska exportens klimateffekt kan vidare noteras att regeringen i oktober 2020 beslutade att ge Miljömålsberedningen (M 2010:04) i tilläggsuppdrag att föreslå en samlad strategi för att minska klimatpåverkan från konsumtion i syfte att nå en klimatmässigt hållbar konsumtion på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt (dir. 2020:110). I uppdraget ingår att analysera, beskriva och synliggöra den klimateffekt som svensk export av varor och tjänster ger relativt produktion i andra länder. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2022.

Svenska klimatmål

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Det är detta mål som brukar benämnas generationsmålet. Till generationsmålet finns ett antal strecksatser

formulerade, bl.a. ett som innebär att miljöpolitiken ska inriktas mot att konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

Som en del av det klimatpolitiska ramverket beslutade riksdagen i juni 2017 om ett långsiktigt klimatmål som innebär att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Riksdagen beslutade även om en ny precisering av miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan som innebär att den globala medeltemperaturökningen ska begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå och ansträngningar göras för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.

För att konkretisera detta har riksdagen beslutat om etappmål som en del av miljömålssystemet. Det klimatpolitiska ramverket innehåller följande etappmål:

1. Senast 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. För att nå nettonollutsläpp får kompletterande åtgärder tillgodoräknas. Utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990.
2. Växthusgasutsläppen i Sverige i ESR-sektorn (Effort Sharing Regulation) bör senast 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 8 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.
3. Växthusgasutsläppen i Sverige i ESR-sektorn bör senast 2040 vara minst 75 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 2 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.

Det finns även ett sektorsspecifikt mål om att växthusgasutsläppen från inrikes transporter (utom inrikes luftfart som ingår i EU ETS) ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

Regeringen gav i oktober 2020 i tilläggsuppdrag till Miljömålsberedningen (M 2010:04) att föreslå en samlad strategi för att minska klimatpåverkan från konsumtion i syfte att nå en klimatmässigt hållbar konsumtion på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt (dir. 2020:110). Med klimatpåverkan från konsumtion avses utsläpp av växthusgaser från Sveriges efterfrågan av varor och tjänster, inklusive den offentliga sektorns efterfrågan. Miljömålsberedningen ska därför

- utifrån en bred analys bereda frågan om mål för konsumtionsbaserade klimatpåverkande utsläpp och föreslå i vilken mån det är lämpligt att inom ramen för miljömålssystemet precisera mål och åtaganden genom kvantitativa eller kvalitativa etappmål för konsumtionsbaserade utsläpp

- utifrån en bred analys av flygets och sjöfartens klimatpåverkan och möjligheterna till utsläppsminskningar föreslå etappmål för flygets klimatpåverkan samt bereda möjligheten till etappmål för sjöfartens klimatpåverkan
- se över hur det klimatpolitiska ramverket kan få genomslag i offentlig upphandling, med fokus på upphandlingar med stor klimatpåverkan samt på kostnadseffektivitet och samhällsekonomisk effektivitet
- med analyserna som grund formulera en strategi som ska bidra till minskad klimatpåverkan från konsumtion och till att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan
- särskilt analysera strategins fördelningspolitiska konsekvenser och konsekvenser för svensk konkurrenskraft, utrikeshandel och jämställdhet.

Miljömålsberedningens samlade förslag ska ge förutsättningar för en bred politisk enighet kring en sammanhållen strategi för att minska konsumtionens klimatpåverkan. Hänsyn ska tas till konflikter och synergieffekter med andra miljökvalitetsmål, övriga samhällsmål samt relevanta befintliga strategier och handlingsplaner. Den klimateffekt som svensk export av varor och tjänster ger relativt produktion i andra länder ska analyseras, beskrivas och synliggöras. Tilläggsuppdraget har fått förlängd tid och ska slutredovisas senast den 31 mars 2022.

Frågor om de svenska klimatmålen har behandlats tidigare av utskottet, senast i betänkande 2018/19:MJU4. Utskottet framhöll då att nuvarande fastställda mål har bred förankring i riksdagen, vilket är en förutsättning för att klimatpolitiken ska vara långsiktig och stabil. Utskottet såg ingen anledning att justera klimatmålen och vidhöll sin uppfattning att en verkningfull klimatpolitik kräver tydliga etappmål. Utskottet behandlade i betänkandet även yrkanden om att införa konsumtionsbaserade mål och avstyrkte dessa bl.a. med hänvisning till att regeringen enligt januariavtalet åtagit sig att ge Miljömålsberedningen i uppdrag att bereda frågan om mål för konsumtionsbaserade utsläpp.

Utskottets ställningstagande

Inriktning för svensk klimatpolitik

Det klimatpolitiska ramverket som riksdagen har beslutat om består av en klimatlag, ett långsiktigt klimatmål och etappmål för att minska de inhemska växthusgaserna. Klimatlagen slår bl.a. fast att regeringen ska bedriva ett klimatpolitiskt arbete som är inriktat på att minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser. Enligt klimatlagen ska regeringen även varje år lämna en klimatredovisning till riksdagen som bl.a. innehåller en redovisning av de viktigaste besluten inom klimatpolitiken under året och vad dessa kan betyda för utvecklingen av växthusgasutsläppen och en bedömning av om det finns behov av ytterligare åtgärder. Utskottet ser inget behov av att ändra på

utformningen av det klimatpolitiska ramverket. Utskottet avstyrker därför motionerna 2021/22:3277 (V) yrkande 4 och 2021/22:4066 (MP) yrkande 1.

Klimatpolitiska rådet ingår som en del i det klimatpolitiska ramverket. Rådet bistår regeringen med en oberoende utvärdering av hur regeringens samlade politik är förenlig med klimatmålen. Därutöver har Miljömålsrådet inrättats som en plattform för fler åtgärder och ett intensifierat arbete på alla nivåer i samhället för att nå Sveriges miljömål. Regeringen har även gett en särskild utredare i uppdrag att se över all relevant svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 maj 2022. Utskottet finner mot bakgrund av dessa insatser inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av förslaget om att inrätta ett omställningsråd. Utskottet avstyrker därför motion 2021/22:3277 (V) yrkande 5.

När det gäller frågan om klimateffekten av svensk export noterar utskottet att denna fråga omfattas av Miljömålsberedningens tilläggsuppdrag som ska slutredovisas den 31 mars 2022. Utskottet vill inte föregripa utredningens arbete och finner inte heller i övrigt skäl att för närvarande göra några förändringar i det klimatpolitiska ramverket när det gäller innehållet i klimatredovisningen. Motion 2021/22:4217 (KD) yrkande 29 kan därför lämnas utan åtgärd.

Utskottets tydliga uppfattning är att ansträngningar ska göras för att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden. Utskottet delar regeringens bedömning att klimatmålen är sektorsövergripande och att aktörer inom alla samhällsområden och på alla nivåer måste bidra för att klimatmålen ska nås. Utskottet välkomnar därför att regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att se över all relevant svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag. Mot denna bakgrund anser utskottet att motionerna 2021/22:1567 (S) och 2021/22:4199 (L) yrkande 3 kan lämnas utan åtgärd.

Svenska klimatmål

Utskottet vill framhålla att nuvarande fastställda klimatmål har en bred förankring i riksdagen. Detta är en förutsättning för att klimatpolitiken ska vara långsiktig och stabil. Frågan om etappmål för flyget och sjöfartens klimatpåverkan och mål för konsumtionsbaserade utsläpp omfattas av Miljömålsberedningens tilläggsuppdrag som ska slutredovisas den 31 mars 2022. Tilläggsuppdraget omfattar även frågan om exportens klimatpåverkan. Utskottet vill inte föregripa detta arbete. Utskottet ser mot denna bakgrund inga skäl för att i dagsläget justera klimatmålen i det klimatpolitiska ramverket. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2021/22:438 (V) yrkande 1, 2021/22:1123 (M) yrkande 2, 2021/22:2455 (SD) yrkande 19, 2021/22:3277 (V) yrkandena 1, 12 och 13, 2021/22:3436 (M) yrkande 8, 2021/22:4030 (M) yrkande 2, 2021/22:4066 (MP) yrkande 2, 2021/22:4075 (MP) och 2021/22:4076 (MP) yrkande 1.

Kompletterande åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nationella mål och strategier för kompletterande åtgärder.

Jämför reservation 28 (C), 29 (V), 30 (KD), 31 (L) och 32 (MP).

Motionerna

Rickard Nordin m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2021/22:3684 yrkande 22 att Sverige ska anta ett nationellt mål för minusutsläpp med utgångspunkt i de nationella klimatmålen som säkerställer nettonollutsläpp till 2045. Målet ska i första hand vara kvantitativt och utgå från Sveriges nationella klimatmål. Syftet ska vara att säkerställa måluppfyllelse av nettonollutsläpp i Sverige 2045. Målet ska också vägleda storleken på offentliga satsningar på tekniken till dess att andra styrmedel finns på plats. Motionärerna framhåller att potentialen för minusutsläpp i Sverige uppgår till 10 miljoner ton koldioxid årligen.

I partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 81 anförs att Sverige ska ha målet att årligen fånga in och permanent lagra 10 miljoner ton koldioxid 2030 och 20 miljoner ton 2035.

I partimotion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19 anförs att Sverige bör anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige till 2030 jämfört med 2017. Motionärerna anför att de flesta länder saknar klimatmål för ökad kolinlagring genom naturbaserade klimatlösningar. Trycket på skogen är hårt och träråvaran behövs i flera olika delar av klimatomställningen samtidigt som skogens biologiska mångfald fortsätter att utarmas.

Enligt kommittémotion 2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del behöver Sverige en nationell plan för hur koldioxidinfångning ska ske.

I kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) förlås ett tillkännagivande om att ta fram en nationell strategi för negativa utsläpp. Strategin ska omfatta hela kedjan, inklusive infångning, transport och slutgiltig lagring, samt inkludera naturbaserade klimatlösningar (yrkande 54). Motionärerna anför vidare att det behövs ett samlat grepp kring naturbaserade klimatlösningar, i skogen, i jordbrukslandskapet och i hav och sjöar. Relevanta myndigheter bör få i uppdrag att titta på den samlade tekniska potentialen för att öka kolinlagringen i landskapet (yrkande 55).

Enligt motion 2021/22:3739 av Magnus Manhammar och Mattias Vepså (båda S) yrkande 2 bör regeringen överväga en nationell strategi för koldioxidlagring.

Kompletterande information

För att nå det långsiktiga målet till 2045 och etappmålen för 2030 och 2040 får kompletterande åtgärder tillgodoräknas i enlighet med internationellt beslutade regler. Sådana åtgärder får användas för att klara högst 8 procentenheter för etappmålet till 2030, 2 procentenheter för etappmålet till 2040 och 15 procentenheter för det långsiktiga målet till 2045. Kompletterande åtgärder kommer att behövas för att nå negativa nettoutsläpp efter 2045. Som kompletterande åtgärder får framför allt räknas:

- ökat nettoupptag av växthusgaser i skog och mark
- avskiljning och lagring av koldioxid med biogent ursprung, s.k. bio-CCS
- verifierade utsläppsminskningar genom investeringar i andra länder.

Koldioxidavskiljning och lagring (Carbon Capture and Storage, CCS) innebär att koldioxid avskiljs ur rökgaser och transporteras till en permanent lagringsplats. Bio-CCS innebär att CCS tillämpas på koldioxidutsläpp av biogent ursprung, dvs. utsläpp som kommer från oxidation av biomassa.

I den klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) anför regeringen att kompletterande åtgärder kan spela en roll för att nå etappmålen till 2030, 2040 och 2045 och kommer att vara nödvändiga för att nå negativa utsläpp efter 2045. Regeringen avser att återkomma i fråga om kompletterande åtgärder efter att Klimatpolitiska vägvalsutredningen har redovisat sitt förslag till strategi för hur Sverige ska nå negativa utsläpp av växthusgaser efter 2045 och hur kompletterande åtgärder kan bidra till det.

Regeringen framhöll vidare i handlingsplanen att ett ökat koluttag, och minskade utsläpp, kan bidra till negativa nettoutsläpp och vara en kompletterande åtgärd för att bidra till att etappmålen i det klimatpolitiska ramverket nås, men får inte bli en förevändning för att minska omställningstrycket för att få ned de fossila utsläppen. Metoder för ökad kolinlagring i bl.a. jordbruksmark bör främjas och berörda myndigheter bör få i uppdrag att genomföra en strategisk planering för arbetet med att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar och öka kolinlagringen i åker- och betesmark.

Regeringen tillsatte i juli 2018 en särskild utredare med uppgift att föreslå en strategi för hur Sverige ska nå negativa utsläpp av växthusgaser efter 2045. Utredaren skulle undersöka hur bl.a. ökad kolsänka, avskiljning och lagring av koldioxid med biogent ursprung kan och bör bidra till detta och föreslå hur incitament kan skapas och hinder undanröjas. Som en del av strategin skulle utredaren föreslå hur stor mängden kompletterande åtgärder uttryckt som volym koldioxidekvivalenter bör vara och hur den bör fördelas 2021–2045 och därefter. Utredningen, som tog namnet Klimatpolitiska vägvalsutredningen, redovisade i januari 2020 sitt uppdrag i betänkandet Vägen till en klimatpositiv framtid (SOU 2020:4). I betänkandet föreslås en strategi med principer och mål för en politik på området kompletterande åtgärder och en handlingsplan för att nå dessa mål. I betänkandet framhålls bl.a. att Sverige till stor del är täckt av skog, vilket innebär att åtgärder som påverkar kolinlagringen i skog

och mark och möjligheten att producera förnybar råvara på ett hållbart sätt är av stor betydelse för de nationella nettoutsläppen. Även om det svenska jordbruket inte omfattar så stora arealer finns även där goda möjligheter att öka produktionen och kolinlagringen genom åtgärder som bidrar till flera samtidiga mervärden. I betänkandet framhålls vidare att Sverige har ett stort antal betydande punktutsläppskällor av biogen koldioxid och att potentialen till negativa utsläpp vid dessa genom bio-CCS är hög. Sverige har därmed särskilt goda förutsättningar för vissa åtgärder och tekniker som resulterar i negativa utsläpp av växthusgaser och bör i så stor utsträckning som möjligt utnyttja dessa.

Strategins övergripande syfte är att bidra till att Sverige når målen i det klimatpolitiska ramverket. Strategin ska vidare

- göra det möjligt att använda kompletterande åtgärder för att nå nettonollmålet senast 2045 samt målen för 2030 och 2040
- göra det möjligt för Sverige att nå negativa nettoutsläpp av växthusgaser efter att nettonollmålet uppnåtts, genom användning av kompletterande åtgärder
- bidra till att målen i det klimatpolitiska ramverket uppnås på ett kostnads- och samhällsekonomiskt effektivt sätt och utan att förutsättningarna att nå miljö kvalitetsmålen försämras.

Betänkandets strategi utgår från följande mål för kompletterande åtgärder:

- År 2030 ska Sverige åstadkomma kompletterande åtgärder som motsvarar minst 3,7 miljoner ton koldioxid per år.
- År 2045 ska Sverige åstadkomma kompletterande åtgärder som motsvarar minst 10,7 miljoner ton koldioxid per år. Nivån ska kunna öka efter 2045.
- Mellan 2021 och 2045 ökar volymen årligen genererade kompletterande åtgärder kontinuerligt.

I betänkandet lämnas bl.a. följande övergripande förslag:

- Riksdagen bör bekräfta de mål för kompletterande åtgärder som föreslås i betänkandet. Målen bör vara underställda de nationella klimatmålen i rang och bör därför inte utgöra etappmål inom ramen för miljömålssystemet.
- Kontrollstationer bör genomföras för kompletterande åtgärder i samband med de klimatpolitiska handlingsplanerna. Kontrollstationerna bör redovisa om någon eller några nya åtgärdstyper ska kunna räknas som kompletterande åtgärder och innehålla förslag för att styra utvecklingen på området i önskad riktning.
- Naturvårdsverket bör få i uppdrag att skapa ett system för insamling av data, beräkning och redovisning av negativa utsläpp för uppföljning av kompletterande åtgärder och de nationella klimatmålen.
- Regeringen bör i den årliga klimatredovisningen redovisa hur arbetet med kompletterande åtgärder framskrider.

När det gäller frågan om ökad kolsänka i skog och mark lämnar utredningen bl.a. förslag om att skapa förutsättningar för finansiering av klimatåtgärder, rådgivning och stöd för föreslagna kompletterande åtgärder och att satsa på forskning och utveckling för att öka åtgärders kostnadseffektivitet.

Betänkandet har remitterats och bereds vidare inom Regeringskansliet. Enligt information från Regeringskansliet avser regeringen att återkomma med mål för kompletterande åtgärder i budgetpropositionen för 2023.

Regeringen gav i juni 2021 Skogsstyrelsen och Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) i uppdrag att strategiskt planera arbetet för att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar och öka kolinlagringen i åker- och betesmark, som bidrar till negativa utsläpp av växthusgaser och kan bidra till kompletterande åtgärder i det klimatpolitiska ramverket (N2021/01829). Den strategiska planeringen ska omfatta

- metodutveckling för åtgärder, kriterier och urval av lämpliga marker
- utvärdering av åtgärdernas effekt på utsläpp och upptag av växthusgaser
- enhetlig dokumentation av utförda åtgärder som möjliggör uppföljning och underlag för klimatrapportering och redovisning gentemot riksdagen.

Arbetet syftar till att skapa ett administrativt ramverk som bidrar till att på ett transparent och robust sätt kunna mäta och verifiera minskad avgång av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar och ökad kolinlagring i åker- och betesmark. Ramverket ska utformas för att möjliggöra utvärderingar i förhand av åtgärder som underlag för prioritering mellan potentiella åtgärder. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande (SOU 2020:4). Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2023.

Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet för 2022 i uppdrag att föreslå bokföringsmetoder för kompletterande åtgärder enligt det klimatpolitiska ramverket och att föreslå hur redovisning och avräkning mot klimatmålen bör ske. Uppdraget ska samordnas med Skogsstyrelsens och Jordbruksverkets uppdrag om strategisk planering och redovisas senast den 1 december 2022.

Utskottet har tidigare behandlat ett motionsyrkande om att ta fram en strategi för negativa utsläpp (bet. 2018/19: MJU4). Utskottet framhöll bl.a. att regeringen tillsatt en utredning som skulle föreslå en strategi för hur Sverige ska nå negativa utsläpp av växthusgaser 2045 och föreslog att yrkandet skulle lämnas utan åtgärd.

Utskottet har även tidigare behandlat ett motionsyrkande om en nationell strategi för CCS och bio-CCS (bet. 2019/20: MJU16). Utskottet anförde bl.a. att det delade regeringens uppfattning att kompletterande åtgärder kan spela en stor roll för att nå de klimatpolitiska etappmålen och framhöll att frågan om CCS ingick i Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande som nyligen remitterats och att regeringen bl.a. anförde att ytterligare åtgärder kan komma att övervägas med anledning av betänkandet. Utskottet fann inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionsyrkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att kompletterande åtgärder kan bidra till att nå de klimatpolitiska etappmålen. Utskottet välkomnar därför att Klimatpolitiska vägvalsutredningen föreslagit en strategi med principer och mål på området kompletterande åtgärder och en handlingsplan för att nå dessa mål. Utredningens betänkande har remissbehandlats och bereds nu vidare inom Regeringskansliet och regeringen avser att återkomma med mål för kompletterande åtgärder i budgetpropositionen för 2023. Utskottet konstaterar vidare att regeringen har beslutat om flera olika regeringsuppdrag som rör kompletterande åtgärder, kolinlagring och negativa utsläpp. Utskottet vill inte föregripa det arbete som nu pågår. Mot bakgrund av vad som nu anförts bedömer utskottet att motionerna 2021/22:3277 (V) yrkande 19, 2021/22:3739 (S) yrkande 2, 2021/22:3684 (C) yrkande 22, 2021/22:4195 (KD) yrkande 35 i denna del, 2021/22:4066 (MP) yrkandena 54 och 55 och 2021/22:4199 (L) yrkande 81 kan lämnas utan åtgärd.

Infångning och lagring av koldioxid

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om samarbeten med andra länder, rättsliga hinder och infångning och lagring av koldioxid i övrigt.

Jämför reservation 33 (M, KD, L), 34 (M, C, L), 35 (M, C), 36 (KD) och 37 (L).

Motionerna

Samarbeten med andra länder

I partimotion 2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att etablera samarbeten med relevanta länder kring CCS och bio-CCS, inklusive lagringsplats. Samma förslag framställs även i kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 10.

Enligt kommittémotion 2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 10 bör Sverige integrera satsningar på utveckling av koldioxidavskiljning med övriga Norden.

I partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 86 föreslås att Sverige ska teckna avtal med länder där svensk koldioxid kan komma att lagras.

Rättsliga hinder

Enligt partimotion 2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 19 bör rättsliga hinder för att möjliggöra storskalig CCS och bio-CCS i Sverige och

EU undanröjas. Samma yrkande framställs i kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 13.

I kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att på EU-nivå tillåta internationella transporter av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, med flera olika typer av transportlösningar, exempelvis med sjöfart eller vägburna transporter.

Johan Pehrson m.fl. (L) anför i partimotion 2021/22:4199 yrkande 85 att regeringen ska uppmana andra länder att ratificera tillägget till Londonprotokollets artikel 6.

I yrkande 87 anføres att svenska och internationella regelverk bör ändras för att möjliggöra export av koldioxid och koldioxidlagring inom svenskt territorium.

Enligt motion 2021/22:3497 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 4 bör Sverige på EU-nivå agera för att möjliggöra internationella transporter av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, med flera olika typer av transportlösningar, exempelvis sjöfart eller vägburna transporter.

Infångning och lagring av koldioxid i övrigt

Enligt kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 25 bör Sveriges geologiska undersökning (SGU) ges i uppdrag att inleda prospektering för att identifiera möjliga platser för koldioxidlagring i Sverige. Motionärerna anför att permanent lagring av koldioxid i dag behöver ske i andra länder eftersom det i Sverige för närvarande inte finns några platser där lagring av koldioxid är godkända.

Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) anför i kommittémotion 2021/22:3881 yrkande 11 att de stöder regeringens förslag i budgetpropositionen för 2022 att inrätta ett system med omvända auktioner alternativt fast lagringspeng för koldioxidavskiljning, men att det finns anledning att till 2026 då satsningen inleds överväga en omfattning motsvarande vad Energimyndighetens utredning föreslagit. Samma förslag framställs i kommittémotion 2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del.

I partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 19 framhålls att negativa utsläpp behöver byggas upp i stor skala medan de fossila utsläppen ännu minskar. I yrkande 20 anføres att aktörer som inte uppfyller takten i de utsläppsminskningar de är ålagda genom olika styrmedel – medan utfasningen pågår – ska kunna kompensera sina överskjutande utsläpp genom upptag och permanent lagring av koldioxid. Motionärerna framhåller att det i en del sektorer kommer att vara svårt att hitta alternativ till de fossila bränslena så att de kan fasa ut i den takt som krävs och att negativa utsläpp som kompenserar utsläppen är ett sätt att vinna tid. Andra utsläpp, t.ex. från jordbruket, är svårare att eliminera och det kommer även i fortsättningen att behövas negativa utsläpp för att kompensera dessa utsläpp.

I yrkande 82 framhålls att lagring av koldioxid inte får bidra till ökad utvinning av olja eller gas.

Motionärerna föreslår vidare i yrkande 83 att staten ska ge ersättning för att samla in och permanent lagra koldioxid av biogent ursprung upp till motsvarande koldioxidskattens nivå.

Enligt yrkande 88 bör ett statligt hel- eller delägt företag bildas med uppgiften att skaffa sig tillstånd för lagring av koldioxid i Sverige. Tillståndsprocessen förväntas ta lång tid och den behöver därför initieras och drivas framåt redan nu för att skapa beredskap för att vi framöver eventuellt behöver lagring av koldioxid i Sverige.

Kompletterande information och tidigare behandling

I den klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) anför regeringen att kompletterande åtgärder, bl.a. CCS och bio-CCS, kan spela en roll för att nå de klimatpolitiska etappmålen. Regeringen framhåller att fortsatt forskning, utveckling och demonstration behövs för att tekniken ska kunna användas och att rättsliga hinder för att möjliggöra CCS bör undanröjas. Regeringen framhåller vidare att stöd till CCS kan ges genom Industrikivet och att ett stöd till forskning, demonstration och tester för minusutsläpp har införts. Enligt regeringen bör det satsas mer på forskning, tester och samarbeten med näringslivet för att på ett hållbart och effektivt sätt binda tillbaka en del av de utsläpp som redan har gjorts. Regeringen framhöll vidare att rättsliga hinder för CCS bör undanröjas och att regeringen avser att vidta åtgärder för att Sverige ska kunna ratificera den ändring av Londonprotokollet som möjliggör export av koldioxid och även påskynda övriga parter ratificering.

Av klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande (SOU 2020:4) framgår att Sverige har goda förutsättningar för bio-CCS och att den realiserbara potentialen för bio-CCS i Sverige uppgår till minst 10 miljoner ton biogen koldioxid per år i ett 2045-perspektiv. Bio-CCS har enligt utredningen goda förutsättningar att bli en kostnadseffektiv åtgärd för att nå det långsiktiga klimatmålet om netto-nollutsläpp senast 2045. Ur ett geologiskt perspektiv finns det lagringsutrymme för koldioxid från svensk CCS inklusive bio-CCS för överskådlig framtid, i Sverige eller i närområdet. Svensk bio-CCS bedöms medföra små konsekvenser för den biologiska mångfalden vid de kvantiteter som är relevanta för att nå netto-nollmålet, även om uttaget av biomassa ökar något jämfört med dagens situation. Utredningen framhåller dock att det vid framtagandet av styrmedel för bio-CCS på europeisk nivå behöver säkerställas att inga incitament ges för bio-CCS som riskerar att leda till markanvändning som inte är hållbar, samtidigt som det är viktigt att inte skapa hinder för hållbar användning av biomassa. Utredningen framhåller vidare att koldioxidlagring som bidrar till ökad utvinning av olja eller naturgas genom s.k. enhanced hydrocarbon recovery (EHR) inte bör kunna räknas som en kompletterande åtgärd för att nå de svenska klimatmålen, oavsett koldioxidens ursprung.

Endast projekt inom CCS inklusive bio-CCS där koldioxidlagringen sker permanent och utan att bidra till EHR bör kunna ta del av statligt stöd.

Utredningen lämnar ett stort antal förslag när det gäller CCS. Förslagen handlar bl.a. om att skapa förutsättningar för transport och lagring av koldioxid, fortsätta att stödja teknikutveckling och demonstration inom bio-CCS, tillämpa omvänd auktionering för att stödja fullskalig bio-CCS och utveckla ansvarsfördelningen inom staten.

När det gäller frågan om samarbeten med andra länder konstateras i betänkandet att ledtiderna för att få till stånd en svensk lagringsplats för koldioxid är mycket långa. I betänkandet anförs vidare att det finns stora osäkerheter när det gäller den framtida efterfrågan på ett svenskt lager och om de geologiska förutsättningarna i Sverige. Att peka ut en möjlig lagringsplats skulle kräva omfattande undersökningar. Undersökningarna och anläggningen av en lagringsplats skulle kräva stora investeringar och ledtiderna skulle vara långa. För att åstadkomma ett svenskt koldioxidlager krävs därför sannolikt att en svensk myndighet eller ett statligt ägt bolag får i uppgift att verka för ett sådant. Enligt betänkandet är det dock klokt att i nuläget prioritera andra frågor och delar av CCS-kedjan än utvecklandet av ett svenskt koldioxidlager. Men det är viktigt med ytterligare kompetenshöjande verksamhet på området, inklusive forskning. SGU bör därför få i uppdrag av regeringen att identifiera dels vilket beslutsunderlag som behövs för att avgöra om, och i så fall för vilka koldioxidvolymerna, en svensk lagringsplats kan vara ett realistiskt alternativ och dels hur ett sådant beslutsunderlag skulle kunna tas fram. Huvudfokus på kort sikt bör dock vara åtgärder för att möjliggöra koldioxidlagring utomlands. Sverige bör därför tillsammans med Norge och andra intresserade länder verka för att undanröja de legala hinder som finns för lagring av koldioxid från svenska anläggningar i annat land. Ett mellanstatligt avtal krävs för att export av koldioxid inte ska strida mot Londonprotokollet. Energimyndigheten bör få i uppdrag att tillsammans med norska myndigheter precisera vad ett avtal länderna emellan om transport och lagring av koldioxid bör innehålla.

När det gäller rättsliga hinder för infångning och lagring av koldioxid anförs i betänkandet att Sverige bör driva att verksamheter vars syfte är andra transporter av koldioxid för lagring än genom rörledning ska ingå i EU:s utsläppshandelssystem. Sverige bör samtidigt ansöka om att föra in (s.k. opt-in) verksamheter vars syfte är andra transporter av koldioxid för lagring än genom rörledning i utsläppshandelssystemet för egen del. Utredningen lämnar vidare bl.a. följande förslag:

- Sverige bör ratificera ändringen av artikel 6 i Londonprotokollet och agera för att påskynda andra parter ratificering.
- Regeringen bör införa ett undantag från förbudet mot export av koldioxid för lagring i andra länder i förordningen om geologisk lagring av koldioxid.

- Sverige bör ta initiativ till att parterna till Helsingforskonventionen ändrar konventionen eller antar en resolution som tolkning av konventionen som innebär att geologisk lagring i havsbotten tillåts.
- Sverige bör verka för att beslutet om det s.k. moratoriet om geoengineering som fattades på konventionen om biologisk mångfalds tionde partsmöte i Nagoya ändras så att inte bio-CCS och annan icke-fossil CCS omfattas av moratoriet.
- Sverige bör föreslå ett tillägg till definitionerna av transport av koldioxid för lagring i gruppundantagsförordningen och riktlinjerna för statligt stöd för andra transporter av koldioxid för lagring än genom rörledning.
- Sverige bör föreslå att möjligheterna att ge statsstöd enligt gruppundantagsförordningen och riktlinjerna för statligt stöd till avskiljning och lagring av koldioxid förlängs.

Betänkandet har remitterats och regeringen har fattat flera beslut när det gäller kompletterande åtgärder. Beredning pågår inom Regeringskansliet när det gäller övriga förslag i betänkandet. Nedan redogörs för ett antal olika åtgärder som regeringen har vidtagit när det gäller infångning och lagring av koldioxid.

Regeringen beslutade i juni 2020 att godkänna ändringen av Londonprotokollet som möjliggör export av koldioxid avsedd för lagring under havsbotten.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20) föreslog regeringen att ett nytt anslag skulle inrättas, benämnt 1:21 Driftstöd för bio-CCS, och att 10 000 000 kronor skulle anvisas för 2022. Det nya anslaget ska användas för utgifter kopplade till ett nytt driftstöd för avskiljning, infångning och lagring av bio-CCS i form av omvänd auktionering. Anslaget ska även användas för utgifter för administration av stödet. Anslaget finansierades genom att den satsning på ett driftstöd för bio-CCS, som aviserades i budgetpropositionen för 2021, flyttades från anslaget 1:19 Industrilivet till det nya anslaget 1:21.

Under miljö- och jordbruksutskottets beredning av budgetpropositionen justerade ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna sina respektive motionsyrkanden och lade fram ett gemensamt förslag till anslagsfördelning för 2022. Utskottet ställde sig bakom detta gemensamma förslag och föreslog bl.a. att anslaget 1:21 Driftstöd för bio-CCS skulle ökas med 5 000 000 kronor jämfört med regeringens förslag. Utskottet föreslog även att beställningsbemyndigandet för anslaget 1:21 skulle ökas med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag, till totalt 36 miljoner kronor. Utskottet anförde vidare följande:

Satsningar på storskalig utveckling av teknik för att fånga in och lagra koldioxid, CCS och bio-CCS, är effektiva sätt att bidra till att reducera utsläppen. Tekniken har stor potential att åstadkomma stora utsläppsminskningar som är nödvändiga för att nå klimatmålet. Energimyndigheten har under 2021 delrapporterat ett uppdrag om genomförandet av infångning och lagring av koldioxid. I rapporten föreslår myndigheten omvända auktioner för att finansiera infångning av koldioxid

från förnybara källor (dvs. bio-CCS). Utskottet anser att regeringens satsning på koldioxidinfångning är otillräcklig eftersom regeringens återhållsamhet för anslaget riskerar att driva upp priset i de omvända auktionerna. Vidare riskerar regeringens begränsade satsning att leda till att potentialen i teknologin inte fullt ut nyttjas för att bidra till att minska de svenska koldioxidutsläppen. Därför bör Energimyndigheten tillföras resurser för att genomföra ett program för koldioxidlagring så att uppemot 2 miljoner ton koldioxid per år kan fångas in och lagras.

Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (bet. 2021/22: MJU1, rskr. 2021/22:109–111).

Energimyndigheten redovisade i november 2021 ett regeringsuppdrag om att lämna förslag till utformning av ett driftstöd för bio-CCS. Förslaget har remitterats och sista datum för remissvar är den 30 mars 2022.

Regeringen beslutade i december 2020 att ge Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i uppdrag att vara ett nationellt centrum för frågor om infångning och lagring av koldioxid (I2020/03419). Enligt regeringens beslut är syftet med det nationella centrumet att möjliggöra och underlätta en utveckling och utbyggnad av CCS i Sverige. Energimyndigheten fick samtidigt i uppdrag att ta fram ett förslag till avtal som möjliggör export av koldioxid från svenska verksamheter för långsiktig geologisk lagring och som säkerställer att transport och lagring sker på ett säkert och ansvarsfullt sätt. Myndigheten lämnade i december 2021 ett förslag på avtal som nu bereds inom Regeringskansliet.

SGU rapporterade i december 2021 ett regeringsuppdrag om geologisk lagring av koldioxid i Sverige och i grannländer. I rapporten redogör SGU för CCS-kedjan och olika lagringsmetoder, pågående CCS-projekt i Sverige och i våra grannländer, nationell och internationell samverkan kring CCS samt lagringsmöjligheter i Sverige. När det gäller den sistnämnda frågan redovisas även vilka behov, utmaningar och hinder det i dag finns för att geologisk lagring av koldioxid ska kunna aktualiseras inom svenskt territorium. Ärendet bereds nu vidare inom Regeringskansliet. SGU har även på uppdrag av regeringen tagit fram ett förslag på regeringsuppdrag för 2022–2024 om undersökning av områden i Sverige för geologisk lagring av koldioxid. Förslaget bereds vidare inom Regeringskansliet.

Miljö- och jordbruksutskottet har tidigare behandlat frågor om CCS och bio-CCS, bl.a. i betänkande 2020/21: MJU9 då utskottet uttalade följande:

Utskottet delar regeringens bedömning att CCS och bio-CCS kan spela en viktig roll för att nå klimatmålen. Utskottet ser därför positivt på att regeringen i den klimatpolitiska handlingsplanen framhåller vikten av forskning, utveckling och demonstration för att dessa tekniker ska kunna användas. Utskottet vill även framhålla att stöd till CCS i dag kan ges genom bl.a. Industriklivet. Utskottet noterar vidare att den Klimatpolitiska vägvalsutredningen har lämnat flera förslag om CCS som är under beredning i Regeringskansliet. Utskottet välkomnar de åtgärder som regeringen vidtagit och noterar att regeringen avser att återkomma i frågan.

Utskottet har vidare tidigare behandlat motionsyrkanden om CCS, bl.a. när det gäller samarbeten med andra länder och om att undanröja rättsliga hinder när

det gäller CCS och bio-CCS (bet. 2019/20:MJU16). Utskottet fann inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena och anförde följande:

Miljö- och jordbruksutskottet delar regeringens uppfattning att kompletterande åtgärder kan spela en roll för att nå de klimatpolitiska etappmålen. Som regeringen framhåller i propositionen ingick frågan om CCS i Klimatpolitiska vägvalsutredningen. Utredningens betänkande har nyligen remitterats och utskottet ser fram emot den fortsatta behandlingen av de förslag som lämnas i betänkandet. Utskottet noterar vidare att regeringen i propositionen framför att det behövs fortsatt forskning, utveckling och demonstration för att tekniken ska kunna användas och att rättsliga hinder för att möjliggöra CCS bör undanröjas. Utskottet delar regeringens uppfattning och välkomnar att regeringen avser att vidta åtgärder för att ratificera Londonprotokollet och påskynda övriga parter ratificering så att protokollet kan träda i kraft. Utskottet vill vidare framhålla det regeringen anför i propositionen om att stöd till CCS kan ges genom Industriklivet och att ett stöd till forskning, demonstration och tester för minusutsläpp har införts. Utskottet delar regeringens uppfattning att det bör satsas mer på forskning, tester och samarbeten med näringslivet och noterar att regeringen i propositionen anför att ytterligare åtgärder kan komma att övervägas med anledning av Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande.

Utskottets ställningstagande

Samarbeten med andra länder

Infångning och lagring av koldioxid har stor potential att bidra till de utsläppsminskningar som är nödvändiga för att nå klimatmålen. Utskottet välkomnar därför att regeringen har vidtagit flera åtgärder i syfte att förbättra förutsättningarna för infångning och lagring av koldioxid. Utskottet noterar att Klimatpolitiska vägvalsutredningen i sitt betänkande hanterar frågan om samarbete med andra länder i syfte att förbättra möjligheterna för internationellt samarbete om transport och lagring av koldioxid. Regeringen har även beslutat om ett antal uppdrag som på olika sätt berör denna fråga, bl.a. har Energimyndigheten tagit fram ett förslag till avtal för att möjliggöra export av koldioxid från svenska verksamheter. SGU har även rapporterat ett regeringsuppdrag om geologisk lagring av koldioxid i Sverige och i grannländer. Mot bakgrund av de åtgärder som regeringen redan har vidtagit och det arbete som pågår kan motionerna 2021/22:3436 (M) yrkande 10, 2021/22:3881 (KD) yrkande 10, 2021/22:4030 (M) yrkande 16 och 2021/22:4199 (L) yrkande 86 enligt utskottets bedömning lämnas utan åtgärd.

Rättsliga hinder

För att möjliggöra storskalig användning av tekniken för infångning och lagring av koldioxid är det nödvändigt att undanröja de rättsliga hinder som finns i dag. Utskottet välkomnar därför regeringens ställningstagande att rättsliga hinder för att möjliggöra infångning och lagring av koldioxid bör

undanröjas. Klimatpolitiska vägvalsutredningen har lämnat ett antal förslag för att skapa förutsättningar för transport och lagring av koldioxid. Som utskottet tidigare konstaterat bereds utredningens betänkande för närvarande inom Regeringskansliet. Utskottet konstaterar vidare att regeringen dels redan godkänt ändringen av artikel 6 i Londonprotokollet, dels avser att vidta åtgärder för att påskynda övriga parters ratificering. Regeringen har även beslutat om flera myndighetsuppdrag som berör frågan om att skapa förutsättningar för transport och lagring av koldioxid.

Mot bakgrund av de åtgärder som regeringen redan har vidtagit och det arbete som pågår kan motionerna 2021/22:3436 (M) yrkande 13, 2021/22:3497 (C) yrkande 4, 2021/22:3684 (C) yrkande 23, 2021/22:4030 (M) yrkande 19 och 2021/22:4199 (L) yrkandena 85 och 87 enligt utskottets bedömning lämnas utan åtgärd.

Infångning och lagring av koldioxid i övrigt

Som utskottet framhållit ovan kan tekniken för infångning och lagring av koldioxid spela en viktig roll i arbetet för att nå klimatmålen. Att skapa bättre förutsättningar för CCS är därför en prioriterad fråga. Klimatpolitiska vägvalsutredningen har lämnat ett antal förslag när det gäller frågan om infångning och lagring av koldioxid. I sitt betänkande framhåller utredningen bl.a. att koldioxidlagring som bidrar till ökad utvinning av olja eller naturgas inte bör kunna räknas som en kompletterande åtgärd för att nå de svenska klimatmålen.

Betänkandet är under beredning i Regeringskansliet men regeringen har redan vidtagit ett antal åtgärder med anledning av de förslag som utredningen lämnat. Regeringen och riksdagen har inrättat ett nytt anslag som ska användas för utgifter kopplade till ett nytt driftstöd för bio-CCS. Energimyndigheten har på regeringens uppdrag lämnat ett förslag till utformning av ett sådant driftstöd. Vidare har Energimyndigheten fått i uppdrag att vara ett nationellt centrum för frågor om infångning och lagring av koldioxid. Därutöver har SGU rapporterat flera regeringsuppdrag om geologisk lagring av koldioxid i Sverige och i våra grannländer. SGU har även tagit fram ett förslag till regeringsuppdrag om undersökning av områden i Sverige för geologisk lagring av koldioxid.

Mot bakgrund av de åtgärder som regeringen redan har vidtagit och det arbete som pågår anser utskottet att motionerna 2021/22:3684 (C) yrkande 25, 2021/22:3881 (KD) yrkande 11, 2021/22:4195 (KD) yrkande 35 i denna del och 2021/22:4199 (L) yrkandena 19, 20, 82, 83 och 88 kan lämnas utan åtgärd.

Nationella klimatinvesteringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stöd och investeringar till projekt om biokol, Klimatklivet och Industriklivet.

Jämför reservation 38 (L) och 39 (MP).

Motionerna

Enligt partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 90 bör det utredas hur ett stöd till lagring av kol som biokol kan utformas. Motionärerna framhåller att biokol kan tillverkas av en rad biologiska restprodukter och att IPCC bedömer att åtminstone 80 procent av biokolet stannar i marken i 100 år.

Enligt kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 56 bör regeringen verka för att främja investeringar, produktion och nedmyllning av biokol genom exempelvis landsbygdsprogrammet, jordbruks- och regionalstöd eller Klimatklivet. Motionärerna framhåller att det för att nå Parisavtalets mål krävs nollutsläpp i kombination med negativa utsläpp i stor skala.

I yrkande 17 framhåller motionärerna att små företag ibland har otillräckliga resurser för att klara omställningen till fossilfritt och cirkulärt på egen hand. Regeringen bör därför fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Industriklivet och Klimatklivet till de mindre företagens omställning, i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan.

I yrkande 53 föreslås ett tillkännagivande om att utveckla och stärka statliga stöd för kommunala åtgärder för klimatsmart stads- och trafikplanering genom Klimatklivet.

Jamal El-Haj m.fl. (S) framhåller i motion 2021/22:3336 vikten av att fortsätta att utveckla Industriklivet och industrins klimatomställning. Industriklivet behöver vara långsiktigt och förutsägbart för att ge industrin goda förutsättningar i omställningen och omfatta tillräckliga resurser för att stödja fler industrisektors omställning.

Kompletterande information och tidigare behandling

Klimatinvesteringsstödet Klimatklivet infördes 2015. Stödet är ett brett investeringsstöd som kan ges till lokala och regionala investeringar som minskar utsläppen av koldioxid och andra gaser som påverkar klimatet. Stöd kan ges till alla förutom privatpersoner. De som beviljats stöd är exempelvis företag, kommuner, landsting, bostadsrättsföreningar och andra organisationer. Åtgärder som fått stöd är konkreta klimatsatsningar inom exempelvis transporter, industri, bostäder, lokaler, stadsbyggnad och energi.

Närmare bestämmelser om stöd inom Klimatklivet finns i förordningen (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar. Enligt denna förordning får stöd ges i form av bidrag i syfte att varaktigt minska utsläppen av växthusgaser. Stöd får endast ges till åtgärder som bidrar till att uppfylla strategier, planer eller program för klimat och energi i det eller de län eller i den eller de kommuner där åtgärden är avsedd att genomföras, och som bidrar till att öka takten för att nå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan och dess etappmål (1 och 3 §§).

Stöd ska i första hand ges till den eller de åtgärder som vid varje prövningstillfälle bedöms ge den största varaktiga minskningen av utsläpp av växthusgaser per investeringskrona. Om minskningen av utsläpp av växthusgaser är likvärdig för flera ansökningar, ska hänsyn också tas till åtgärdernas möjlighet att bidra till att minska utsläpp av växthusgaser inom jordbruket, att bidra till spridning av teknik och till marknadsintroduktion samt till åtgärdernas effekter på andra miljökvalitetsmål, hälsa och sysselsättning (4 §).

Genom budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22: MJU1, rskr. 2021/22:109–111) förstärktes och förlängdes Klimatklivet för att möta den stora investeringsviljan i hela landet. Stödet planeras fortsätta 2023 och 2024. Anslaget 1:16 Klimatinvesteringar tillfördes genom budgetpropositionen 800 miljoner kronor.

I budgetpropositionen redovisar regeringen att det finns ett stort och växande intresse för att söka stöd från Klimatklivet. Sedan stödet infördes 2015 har totalt ca 3 600 projekt beviljats stöd på sammanlagt 7 miljarder kronor (t.o.m. mars 2021). Under perioden mars 2020 t.o.m. mars 2021 beviljades stöd om ca 2,2 miljarder kronor. Exempel på insatser som har fått stöd är uppförande av laddningspunkter, produktion av biogas samt byte från olja till biobränsle i industrier och fastigheter. Naturvårdsverket beräknar att klimatinvesteringarna minskar utsläppen med motsvarande drygt 1,5 miljoner ton koldioxid per år framöver, vilket motsvarar nästan 3 procent av Sveriges samlade utsläpp av växthusgaser.

Regeringen redovisar vidare i budgetpropositionen att den lokala och regionala klimatomställningen har tagit ytterligaste steg framåt genom utökade satsningar på exempelvis Klimatklivet och Stadsmiljöavtalen. Länsstyrelserna arbetar systematiskt med energi- och klimatfrågor i bred samverkan med regionens aktörer. Flera länsstyrelser har t.ex. drivit projekt för att utbilda kommunerna i att hantera klimat- och energiaspekterna i den fysiska planeringen.

Industriklivet infördes 2018 och är ett stöd för utvecklingen av lösningar för att minska de processrelaterade och ofta svåråtkomliga utsläppen inom industrin. Sedan 2019 ges även stöd genom Industriklivet till utveckling av tekniker för negativa utsläpp. År 2020 utökades Industriklivet till att även omfatta andra industriprojekt som på ett väsentligt sätt kan bidra till att nå klimatmålen. Det kan t.ex. röra sig om biodrivmedel, plastreturraffinaderier, vätgasproduktion, återvinningsanläggningar och batteriproduktion. Genom

budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) utvidgades ändamålet för anslaget 1:19 Industriklivet till att även omfatta forskning, förstudier och investeringar som rör andra växthusgasutsläpp, såsom vissa förbränningsutsläpp och diffusa utsläpp som är kopplade till processrelaterade utsläpp samt strategiska viktiga insatser inom industrin som bidrar till klimatomställningen. Anslaget ökades med 150 miljoner kronor för 2021 för att stärka möjligheterna till insatser under Industriklivet.

Vid behandlingen av budgetpropositionen för 2021 (bet. 2020/21: MJU1) anförde miljö- och jordbruksutskottet att det såg mycket positivt på regeringens föreslagna satsningar på Industriklivet. Utskottet noterade särskilt att satsningen inte bara innebär att anslaget för Industriklivet förstärktes utan även att det breddades.

Genom budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22: MJU1, rskr. 2021/22:109–111) ökades anslaget 1:19 Industriklivet med 217 miljoner kronor för 2022 för att stärka möjligheten till stora investeringar och för att ytterligare stärka och påskynda industrins klimatomställning. Regeringen beräknade att anslaget skulle ökas med 162 miljoner kronor för 2023 och med 165 miljoner kronor fr.o.m. 2024. Regeringen anförde att vägen mot nettonollutsläpp kräver utveckling av och investeringar i innovativa och tekniskiftande lösningar inom industrin.

I budgetpropositionen för 2022 redovisar regeringen att de projekt som fått stöd från Industriklivet t.o.m. januari 2021 uppskattas ha potential att på lång sikt minska växthusgasutsläppen med ca 9 miljoner ton per år samt med ca 3 miljoner ton negativa utsläpp per år genom infångning och lagring av biogena koldioxidutsläpp. Utöver detta har stöd gått till forskningsprojekt vars potential för utsläppsminskning är svårare att bedöma. Regeringen anför vidare att breddningen av Industriklivet som genomfördes i januari 2021 möjliggör strategiskt viktiga insatser som bidrar till klimatomställningen.

När det gäller biokol föreslår Klimatpolitiska vägvalsutredningen i sitt betänkande SOU 2020:4 att det bör

- vara möjligt att få investeringsstöd till biokolsanläggningar genom Klimatklivet och landsbygdsprogrammet även i fortsättningen
- utredas om stöd på sikt bör ges till användning av biokol för kolinlagring och jordförbättring inom ramen för landsbygdsprogrammet.

Betänkandet har remissbehandlats och beredning pågår inom Regeringskansliet av betänkandets förslag.

I betänkandet bedöms att användning av biokol som metod för långsiktig kolinlagring och samtidig jordförbättring är den av de studerade teknikerna som har störst realiserbar potential att bidra till negativa utsläpp i Sverige i mitten av detta sekel, med reservation för att kunskapsläget är bristfälligt. I Sverige pågår redan en småskalig produktion och användning av biokol. Enligt betänkandet behövs dock ytterligare insatser inom tillämpad forskning, tester och utvärdering av svenska biokolsprojekt för att avgöra i vilken utsträckning

användning av biokol som kolsänka kan bidra till de kompletterande åtgärderna.

Enligt information från Regeringskansliet kan tillverkning av biokol få stöd via Klimatklivet, under förutsättning att investeringen innebär tillräckligt stora minskade utsläpp av växthusgaser per investeringskrona. Regeringskansliet har vidare informerat att vissa innovationsprojekt som handlar om biokol fått projektmedel från dagens landsbygdsprogram och att det från 2023 kommer att vara möjligt för jordbruksföretag att söka investeringsstöd för klimatändamål. Investeringsstödet har dock vissa begränsningar i form av bl.a. urvalskriterier och maximalt stödbelopp. Inom regionalfonden finns insatser för forskning och innovation, som kan inkludera diverse olika områden, bl.a. utveckling av biodrivmedel. Insatser för investeringar eller nermyllning av biokol ingår dock inte i regionalfondsprogrammen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att regeringen och riksdagen har förstärkt och förlängt Klimatklivet för att möta den stora investeringsviljan i landet. Utskottet konstaterar att den lokala och regionala klimatomställningen har tagit ytterligare steg framåt genom utökade satsningar på bl.a. Klimatklivet och Stadsmiljöavtalen. Flera länsstyrelser har drivit projekt för att utbilda kommunerna i att hantera klimat- och energiaspekter i den fysiska planeringen. Utskottet vill vidare framhålla att stöd inom Klimatklivet i första hand ges till de åtgärder som bedöms ge den största varaktiga minskningen av utsläpp av växthusgaser per investeringskrona. Detta är viktiga utgångspunkter för att göra stödet så effektivt som möjligt.

Utskottet ser mycket positivt på regeringens satsningar på Industriklivet som innebär både en förstärkning och en breddning. Utskottet delar regeringens bedömning att den breddning av Industriklivet som genomfördes i januari 2021 möjliggör strategiskt viktiga insatser som bidrar till klimatomställningen.

När det gäller frågan om stöd till projekt som rör biokol konstaterar utskottet att det är möjligt att ge sådant stöd genom bl.a. Klimatklivet och landsbygdsprogrammet. Frågor om stöd till biokol omfattas även av Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande som nu bereds vidare inom Regeringskansliet.

Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2021/22:3336 (S), 2021/22:4066 (MP) yrkandena 17, 53 och 56 och 2021/22:4199 (L) yrkande 90.

Transportsektorns klimatomställning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bonus malus-systemet, reduktionsplikten och utfasning av fossila drivmedel.

Jämför reservation 40 (M), 41 (MP), 42 (M), 43 (SD), 44 (C), 45 (C) och 46 (MP).

Motionerna

Bonus malus-systemet

I kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16 anføres att bonus malus-systemet bör ersättas med en nollutsläppsbonus. Motionärerna framhåller att systemet har fått kritik av både Riksrevisionen och Konjunkturinstitutet för att vara ett dyrt styrmedel som inte direkt leder till minskade utsläpp från bilar. Motionärerna vill reformera systemet i grunden och ersätta det med ett mer effektivt styrmedel för att minska utsläppen från bilar.

Enligt kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 30 bör regeringen kraftigt skärpa bonus malus-systemet för att skynda på utfasningen av nybilsförsäljningen av fossilbilar till senast 2025 och för att göra reformen mer rättvis. Motionärerna anför att det ska införas ett nytt krav på att hybrider enbart ska tilldelas bonus om de kan drivas på höginblandade biodrivmedel. Skatten på de smutsigaste nya bilarna (malus) behöver höjas kraftigt och gränserna för när malus tas ut skärpas. Klimatbonusen bör även fasas ut för de dyraste bilarna samtidigt som en höjd bonus införs för personer i glesbygd med dålig tillgång till kollektivtrafik.

Reduktionsplikten

I kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 22 framhålls reduktionsplikten som ett viktigt verktyg för transportsektorns omställning. Motionärerna anför att reduktionsplikten är det viktigaste styrmedlet för att öka användningen av biobränslen i Sverige och vill se förutsägbara regler för reduktionsplikten, med regelbundna kontrollstationer, som bidrar till att utsläppen minskar så kostnadseffektivt som möjligt.

Enligt kommittémotion 2021/22:2453 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 12 bör det genomföras en översyn av lagstiftningen som missgynnar syntetiska alternativa bränslen. Motionärerna anför att bränsle framställt ur naturgas och fackelgaser (gasformigt avfall) kan minska utsläppen av fossil koldioxid jämfört med råoljebaserade dieselbränslen med upp till 40 procent. Syntetiska bränslen ger även mycket lägre utsläpp av sot, giftiga kolväten och kvävedioxid jämfört med ordinarie råoljebaserade dieselbränslen. Försäljningen av syntetiska alternativa bränslen begränsas genom att de

riskerar att jämföras med ordinarie råolja-baserade dieselbränslen i lagstiftningen.

I kommittémotion 2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 27 anförs att reduktionsplikten bör begränsas kraftigt. Enligt motionärerna bör reduktionsplikten vara under 2 procent för bensin och 5 procent för diesel. En sådan reduktionsplikt skulle bibehålla en marknad för bra biodrivmedel samtidigt som dåliga biodrivmedel, som exempelvis palmolja-baserade bränslen, skulle kunna fasas ut från den svenska marknaden utan kraftiga prisökningar som följd.

Enligt kommittémotion 2021/22:3954 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 18 bör reduktionsplikten ses över. Motionärerna framhåller att reduktionsplikten för bränslen är relativt hög och innebär både stora negativa offentlig-finansiella effekter och negativ miljö-påverkan i andra delar av världen genom exempelvis överexploatering av mark. Det innebär en kostnads-ineffektivitet som inte heller leder till önskade miljömåls-sättningar. Det är också viktigt att reduktionsplikter formas på ett sätt som inte snedvrider marknadssituationen på ett otillbörligt sätt. Reduktionsplikten behöver därför ses över i sin helhet, också sett i förhållande till andra drivmedel än bränsle för förbränningsmotorer.

Anders Åkesson m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2021/22:3663 yrkande 41 ett tillkännagivande om att vid reduktionspliktens kommande kontrollstation överväga en särskild kvot för avancerade biodrivmedel. Motionärerna framhåller att det skulle gynna produktion och användande av drivmedel med mycket låg klimatpåverkan och låg risk för förändrad markanvändning. Samma förslag återfinns även i kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 60.

Utfasning av fossila drivmedel

I kommittémotion 2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3 anförs att fossila bränslen bör fasas ut ur transportsektorn till 2030, med vissa undantag.

Enligt kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 31 bör ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel införas till senast 2030.

Kjell Jansson m.fl. (M) anför i motion 2021/22:3315 att regeringen innan den överväger ett försäljningsförbud för fossila bränslen bör göra en konsekvensanalys av att införa ett sådant förbud.

Kompletterande information och tidigare behandling

Bonus malus-systemet

Bonus malus-systemet infördes 2018. Systemet ger en klimatbonus, dvs. bidrag till fysiska och juridiska personer som har förvärvat en klimatbonusbil. Med klimatbonusbilar menas lätta fordon med låga utsläpp av koldioxid.

Fordon med höga utsläpp av koldioxid får i stället en malus i form av förhöjd skatt under tre år. Under 2021 genomfördes flera förändringar i systemet. När det gäller malusdelen höjdes fordonsskatten för nya bensin- och dieseldrivna lätta fordon från den 1 april 2021 (prop. 2020/21:68, bet. 2020/21:SkU16, rskr. 2020/21:206). När det gäller bonusdelen beslutade regeringen om flera förändringar i förordningen (2017:1334) om klimatbonusbilar som innebär att utsläppsgränsen för när ett fordon får ta del av bonus sänktes från 70 till 60 gram koldioxid per kilometer. Vidare höjdes det högsta bonusbeloppet som ges till fordon som släpper ut noll gram koldioxid från 60 000 till 70 000 kronor och det högsta bonusbeloppet för fordon med utsläpp över noll är nu nära 45 000 kronor.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20) anför regeringen att dessa förändringar genomfördes i syfte att förstärka miljöstyrningen och finansieringen av systemet och öka incitamenten att köpa nollemissionsfordon. Förändringarna innebär en förstärkning av bonus malus-systemets verkningsgrad, vilket på sikt har bedömts kunna ge en viss ytterligare nationell utsläppsminskning. Systemet kan även ha indirekta effekter, t.ex. en signaleffekt kring vikten av att den tekniska utvecklingen bör gå mot mer effektiva fordon med lägre utsläpp av koldioxid. Regeringen framhåller vidare att den senaste statistiken visar en betydande ökning av försäljningen av laddbara bilar i Sverige. Under 2020 var andelen elbilar och laddhybrider sålda i Sverige ca 31 procent av försäljningen av personbilar, och under januari till juli 2021 hade andelen stigit till 38 procent av nybilsförsäljningen. Samtidigt har andelen elbilar ökat i förhållande till laddhybrider. Sverige ligger även högst bland EU:s medlemsländer när det gäller andelen laddbara bilar i nybilsförsäljningen. När bonus malus-systemet infördes den 1 juli 2018 var andelen laddbara bilar 8 procent.

Genom budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:109–111) höjdes anslaget till bonusbilar inom bonus malus-systemet för att möta den ökade efterfrågan på klimatbonusbilar. I budgetpropositionen aviserade regeringen när det gäller bonus malus-systemet vidare att den avser att

- under 2022 och 2023 sänka koldioxidgränsen för bonus och bonusbeloppen för att följa utvecklingen när det gäller efterfrågan på klimatbonusbilar, begränsa kostnadsökningen för klimatbonusen och stärka miljöstyrningen
- återkomma till riksdagen under 2022 med ett förslag om höjd malus i syfte att förstärka miljöstyrningen och den långsiktiga finansieringen av systemet
- införa en konverteringspremie för bilar från fossil drift till biodrivmedel eller biogas 2022 för att minska utsläppen från den befintliga fordonsflottan
- genomföra en kontrollstation för bonus malus-systemet under våren 2023.

Regeringen lämnade i februari 2022 proposition 2021/22:91 Skärpt miljöstyrning i bonus-malus-systemet till riksdagen. Bakgrunden till propositionen är regeringens bedömning i budgetpropositionen om att bonus malus-systemet bör skärpas. I propositionen föreslår därför regeringen att den nedre gränsen för när det förhöjda koldioxidbeloppet tas ut sänks från 90 till 75 gram koldioxid per kilometer och att gränsen för när den högre nivån på det förhöjda koldioxidbeloppet tas ut sänks från 130 till 125 gram per kilometer. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2022.

Miljödepartementet remitterade vidare i februari 2022 en promemoria om ändringar i förordningen om klimatbonusbilar (M2022/00948). Promemorian berör ändringar som aviserats i budgetpropositionen för 2022. Förslaget innebär bl.a. att gränsen för hur stora utsläpp en klimatbonusbil får ha för att omfattas av förordningen skärps och att bonusen begränsas till bilar vars nypris uppgår till högst 700 000 kronor.

Regeringen presenterade den 14 mars 2022 ett åtgärds paket för att möta prisökningar på drivmedel och el till följd av invasionen i Ukraina. Regeringen avser som en del av åtgärds paketet att i vårandringsbudgeten för 2022 öka anslaget för klimatbonusbilar med 3,9 miljarder kronor för att bidra till omställningen av bilflottan, minska beroendet av fossila bränslen och möta den kraftigt ökade försäljningen av klimatbonusbilar.

Reduktionsplikten

För att främja användningen av biodrivmedel infördes 2018 en reduktionsplikt för bensin och diesel. Reduktionsplikten innebär att drivmedelsleverantörerna måste minska växthusgasutsläppen från bensin och diesel genom inblandning av hållbara biodrivmedel. Reduktionsplikten genomför kravet på att medlemsstaterna ska integrera förnybar energi i transportsektorn som finns i artiklarna 25–27 i det omarbetade förnybartdirektivet¹⁰. Enligt artikel 25 i direktivet anges att medlemsstaterna, för att integrera användningen av förnybar energi i transportsektorn, ska fastställa en skyldighet för bränsleleverantörerna att säkerställa att andelen förnybar energi av den slutliga energianvändningen inom transportsektorn är minst 14 procent senast 2030 (minimandel).

I budgetpropositionen för 2018 gjorde regeringen bedömningen att kontrollstationer för reduktionsplikten skulle genomföras med start 2019 och därefter vart tredje år. Reduktionsnivåerna för bensin och diesel för åren efter 2020 sågs över vid kontrollstation 2019 och regeringen lämnade i proposition 2020/21:180 Reduktionsplikt för bensin och diesel – kontrollstation 2019 förslag på reduktionsnivåer t.o.m. 2030 för bensin och diesel enligt följande:

År	Bensin	Diesel
2020	4,2	21

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

2021	6	26
2022	7,8	30,5
2023	10,1	35
2024	12,5	40
2025	15,5	45
2026	19	50
2027	22	54
2028	24	58
2029	26	62
2030	28	66

Regeringen bedömde i propositionen att reduktionsnivåerna även i fortsättningen bör ses över i regelbundna kontrollstationer i syfte att se till att reduktionsnivåerna och lagstiftningen bidrar kostnads- och klimateffektivt till att nå etappmålet för inrikes transporter och ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra. Regeringen anförde att reduktionsnivåerna vid kontrollstationerna ska analyseras i förhållande till utvecklingen inom transportsektorn och transportsektorns klimatområde för 2030, vilket innebär att nivåerna kan komma att ändras. Regeringen framhöll vidare att reduktionsplikten förväntas spela en viktig roll för att nå målet om nettonollutsläpp till 2045, ge en tydlig signal om en stabil och ökande efterfrågan på förnybara och fossilfria drivmedel samt ge förutsättningar för industrin att investera i produktionskapacitet.

Riksdagen fastställde i juni 2021 reduktionsnivåerna t.o.m. 2030 för bensin och diesel i enlighet med regeringens förslag (bet. 2020/21:MJU23, rskr. 2020/21:411). De nya reduktionsnivåerna trädde i kraft den 1 augusti 2021.

Vid behandlingen av propositionen anförde utskottet bl.a. följande:

Reduktionsplikten är en viktig del i arbetet med att nå både målet om nettonollutsläpp till 2045 och etappmålet för inrikes transporter samt minska utsläppen från arbetsmaskiner. Liksom regeringen bedömer utskottet att de höjda reduktionsnivåerna kommer att leda till minskade utsläpp av växthusgaser från användningen av bensin och diesel. Som regeringen framhåller i propositionen ger reduktionsplikten även en tydlig signal om en stabil och ökande efterfrågan på förnybara och fossilfria drivmedel. Förslaget förväntas därför även få positiva effekter på möjligheten att investera i ökad produktion av biodrivmedel. Utskottet vill också framhålla att det, om de nuvarande reduktionsnivåerna behålls, skulle krävas mycket kraftfulla åtgärder för att åstadkomma framför allt minskat resande, vilket skulle kunna inverka negativt på andra delar av de transportpolitiska målen och medföra att kostnaderna för att nå målet skulle bli höga. Utskottet välkomnar mot denna bakgrund regeringens förslag på reduktionsnivåer t.o.m. 2030.

Utskottet noterar vidare att regeringen i propositionen bedömer att reduktionsnivåerna även i fortsättningen bör ses över i regelbundna kontrollstationer i syfte att se till att reduktionsnivåerna och lagstiftningen bidrar kostnadseffektivt och klimateffektivt till att nå etappmålet för inrikes transporter och ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra. Som regeringen anför i

propositionen är den exakta kostnaden för att uppfylla reduktionsplikten svår att förutse och osäkerheten kommer troligen att öka över tid. Kontrollstationerna medför dock en möjlighet att återkomma till och närmare analysera reduktionsnivåernas konsekvenser. Av propositionen framgår även att reduktionsnivåerna kan komma att ändras vid kontrollstationerna.

Riksdagen riktade vid behandlingen av propositionen ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma till riksdagen med en bedömning av reduktionspliktens effekter utifrån en fullständig konsekvensanalys (bet. 2020/21: MJU23, res. 9, rskr. 2020/21:411). I den reservation som låg till grund för tillkännagivandet anfördes att regeringen vid kontrollstation 2022 ska återkomma till riksdagen med en bedömning av reduktionspliktens effekter utifrån en fullständig konsekvensanalys. Denna konsekvensanalys ska bl.a. belysa följderna för företag, hushåll och nationell energisäkerhet och omfatta reduktionspliktens effekter för andra politikområden, dess verkliga kostnader och dess samhällsekonomiska effekt. Regeringen ska i samband med detta även redogöra för sin bedömning av om detta motiverar någon förändring av de framtida reduktionsnivåerna.

Regeringen gav i december 2021 Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i uppdrag att ta fram underlag för kontrollstation 2022 (I2021/03316). Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2022. I uppdraget ingår att utreda

- om reduktionsnivåerna för bensin, diesel och flygfotogen för åren 2024–2030 bör ändras, och i sådana fall lämna förslag på reduktionsnivåer
- om det bör ske några förändringar av reduktionsplikten på flygfotogen.

Om Energimyndigheten finner att reduktionsnivåerna för bensin, diesel eller flygfotogen bör justeras ska förslag på reduktionsnivåer lämnas. Energimyndigheten ska även analysera konsekvenserna av befintlig reduktionsplikt på bensin och diesel, med hänsyn bl.a. till riksdagens ovan nämnda tillkännagivande om konsekvensanalys. Tyngdpunkten i konsekvensanalysen ska ligga på

- reduktionspliktens effekter på utsläpp av växthusgaser utifrån antaganden om utvecklingen av transportsektorn
- vilka kostnader reduktionsplikten innebär för drivmedelsköpare och vilka effekter det får för hushåll och näringsliv
- hur tillgång och efterfrågan på HVO, biobensin samt samprocessad diesel och bensin förväntas utvecklas på världsmarknaden och hur det påverkar priset på de biodrivmedel som används inom reduktionsplikten
- hur reduktionsnivåerna förhåller sig till de bränslekvalitetskrav som ställs på bensin och diesel, och om bränslekvalitetskraven i drivmedelslagen eller EU-rätten utgör ett hinder mot att uppfylla reduktionsnivåerna
- reduktionspliktens effekter på försörjningstryggheten av drivmedel i Sverige

- eventuella effekter som kan uppstå av att reduktionsnivån är betydligt högre på diesel än på bensen.

Regeringen framhåller i beslutet att reduktionsplikten är ett viktigt styrmedel för att öka andelen förnybara drivmedel. Regeringen anför vidare att en viktig funktion med kontrollstationerna är att säkerställa att reduktionsplikten på bensen och diesel bidrar till att nå etappmålet för inrikes transporter och ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra. Reduktionsplikten förväntas ge ett betydande bidrag till att etappmålet för inrikes transporter nås till 2030 och spela en viktig roll för att nå målet om nettonollutsläpp till 2045, ge en tydlig signal om en stabil och ökande efterfrågan på förnybara och fossilfria drivmedel samt ge förutsättningar för industrin att investera i produktionskapacitet.

Som en del av det åtgärds paket som regeringen presenterade den 14 mars 2022 för att möta prisökningar på drivmedel och el till följd av invasionen i Ukraina avser regeringen att under 2023 pausa reduktionsnivåerna för diesel och bensen på 2022 års nivåer. Regeringen har för avsikt att remittera ett förslag som är tänkt att träda i kraft den 1 januari 2023. Regeringen avser även att tidigarelägga Energimyndighetens uppdrag om reduktionsplikten till den 15 september 2022.

I promemorian Reduktionsplikt för rena och höginblandade biodrivmedel lämnas förslag på att befrielsen från energiskatt och koldioxidskatt för flytande rena och höginblandade biodrivmedel ska slopas. Sådana drivmedel ska i stället omfattas av reduktionsplikten. Det föreslås nya reduktionsnivåer för alkoholdrivmedel (t.ex. E85) och drivmedel som klassificeras som andra fossilfria drivmedel (t.ex. ren fame). Möjligheten för en reduktionspliktig aktör att uppfylla reduktionsplikten med egna eller förvärvade överskott av utsläppsminskningar föreslås utökas. Bakgrunden till förslaget är att rena och höginblandade biodrivmedel i dag är befriade från koldioxid- och energiskatt i enlighet med ett stadsstöds godkännande, men att det är oklart om ytterligare förlängningar av detta godkännande kommer att medges. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Promemorian har skickats på remiss.

När det gäller syntetiska bränslen som framställs ur naturgas och fackelgaser (gasformigt avfall) har Regeringskansliet upplyst att det rör sig om en typ av paraffinsk diesel som produceras från naturgas i bl.a. Qatar. Det är ett fossilt drivmedel som i dag anses ha samma utsläpp som diesel från råolja. Det finns ett företag i Sverige som säljer sådana drivmedel. Frågan om denna typ av syntetiska alternativa bränslen berördes vid införandet av reduktionsplikten och regeringen anförde då bl.a. följande (prop. 2017/18:1 Förslag till statens budget för 2018, finansplan och skattefrågor):

EcoPar AB anser att syntetiska dieselbränslen som huvudsakligen består av paraffinkolväten, och som omfattas av 15 § drivmedelslagen och uppfyller alla tekniska krav i standarden EN590, ska undantas från reduktionsplikt eftersom inblandning av biodrivmedel, enligt bolaget, tar bort de fördelar med rena avgaser och hög densitet som bränslet har. Till skillnad från alkylatbensin, som har en för låg densitet för att uppfylla

bränslestandarden för konventionella bensinbilar, anger EcoPar AB att bolagets syntetiska paraffinolja som framställs ur naturgas och ur gaser som annars facklas bort på oljefält kan användas i alla typer av dieselmotorer. Detta är ett starkt skäl att inte undanta bränslena från reduktionsplikten eftersom det inte går att utesluta att det finns en risk att användningsområdena utvidgas och volymerna ökar. Om det finns stora tekniska problem med att blanda in biodrivmedel kan den som har en reduktionsplikt uppfylla plikten genom att förvärva ett överskott från någon annan med reduktionsplikt [...]. Om det inte går att förvärva något överskott finns möjlighet att få prövat av tillsynsmyndigheten om situationen kan utgöra ett sådant synnerligt skäl att reduktionspliktsavgiften kan sättas ned till den kostnad som andra har för att uppfylla plikten [...].

Avancerade biodrivmedel är biodrivmedel som producerats av råvaror som listas i bilaga 9 del A i det omarbetade förnybartdirektivet¹¹. Det rör sig om olika typer av avfall och restprodukter och andra råvaror som inte direkt konkurrerar med livsmedel och omfattar t.ex. biodrivmedel från tallolja, lignin och sågspån. Regeringen bedömde i samband med kontrollstation 2019 att det inte bör införas någon särskild kvot i reduktionsplikten för avancerade biodrivmedel (prop. 2020/21:180). Regeringen framhöll dock att det är viktigt att vid kommande kontrollstationer bl.a. följa upp hur svensk produktion av biodrivmedel från de råvaror som räknas upp i bilaga 9 del A påverkas av kraven i det omarbetade förnybartdirektivet.

Regeringen anförde i propositionen att en särskild kvot skulle göra reduktionsplikten betydligt mer administrativt komplicerad. Det skulle även kunna innebära en ökad kostnad för att uppfylla reduktionsplikten. En särskild kvot är svårare att utforma så att den uppfylls genom en utsläppsminskning jämfört med om den uppfylls genom en viss andel av en volym. De flexibilitetsmekanismer som föreslås eller finns tillgängliga inom reduktionsplikten, exempelvis flexibel kvot och överlåtelse av överskott av utsläppsminskningar, skulle också bli mer komplicerade att utforma. Regeringen framhöll vidare att den svenska produktionen inte är beroende av att Sverige inför en särskild kvot. Reduktionsplikten styr redan mot att främja biodrivmedel med bra klimatprestanda, som restprodukter från skogsindustrin. Svensk produktion kan också komma att gynnas av att andra medlemsstater inför särskilda kvoter, vilket flera förväntas göra.

Vid behandlingen av propositionen avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om att införa en särskild kvot för avancerade biodrivmedel och anförde därvid följande (bet. 2020/21: MJU3):

En kvot för avancerade biodrivmedel skulle enligt propositionen göra reduktionsplikten mer administrativt komplicerad och innebära en ökad kostnad för att uppfylla reduktionsplikten. Av propositionen framgår även att den svenska produktionen inte är beroende av att Sverige inför en särskild kvot eftersom reduktionsplikten redan främjar biodrivmedel med bra klimatprestanda, exempelvis restprodukter från skogsindustrin. Regeringen bedömer därför i propositionen att det inte bör införas någon

¹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

särskild kvot för avancerade biodrivmedel. Utskottet delar regeringens bedömning och avstyrker därmed motion 2020/21:4048 (KD) yrkande 3.

Energimyndigheten redovisade i oktober 2021 ett regeringsuppdrag om att utreda behovet och utformningen av ytterligare styrmedel för att främja anläggningar för produktion av biodrivmedel med ny teknik där kostnaden är för hög för att drivmedlet i dag ska vara konkurrenskraftigt. Energimyndigheten föreslår en kombination av investeringsstöd i form av Industrikivet och en riktad kvot i reduktionsplikten för råvaror som främst består av lignocellulosa och därmed inte kan omvandlas till biodrivmedel med etablerade tekniker. Kvoten föreslås gälla lika för bensin och diesel och öka från 0,7 procent 2024 till 15,9 procent 2030. Däremot föreslås i dagsläget ingen riktad kvot för flygbränsle då bränslestandarderna för flyget begränsar vilka råvaror som kan användas. Avsikten är att de nya teknikerna med tiden ska kunna klara sig på egna meriter och kvoten därmed avskaffas. Förslagen i rapporten bereds nu vidare inom Regeringskansliet.

Utfasning av fossila drivmedel

En särskild utredare har på regeringens uppdrag lämnat förslag om utfasning av fossila drivmedel och utrett förutsättningarna för förbud mot försäljning av nya bensin- och dieseldrivna bilar. Uppdraget redovisades i juni 2021 i betänkandet I en värld som ställer om – Sverige utan fossila drivmedel 2040 (SOU 2021:48). Utredningen föreslår att användningen av fossila drivmedel i inrikes transporter ska vara utfasad senast 2040. Utredningen har bedömt att tidsintervallet för ett målår för utfasning ligger efter 2030 och senast 2045. Utredningen har i analysen utgått från tre olika alternativa årtal: 2035, 2040 och 2045. Utredningen anför att en utfasning 2040 underlättar måluppfyllelsen av det klimatpolitiska målet om nettonollutsläpp i hela ekonomin senast 2045, bidrar till att etappmålet 2040 i det klimatpolitiska ramverket enklare nås och skickar en signal om Sverige som föregångsland. Investeringar i ny teknik och infrastruktur som snabbt behöver göras för att nå en utfasning av fossila drivmedel till 2040 kan dessutom leda till konkurrensfördelar för företag som är verksamma i Sverige. De stora förändringar som krävs för att nå en utfasning bedöms däremot inte hinna ske för att nå utfasning på ett hållbart och samhällsekonomiskt effektivt sätt till 2035. Att fasa ut fossila drivmedel 2035 innebär generellt att mer flytande och gasformiga förnybara drivmedel krävs för att nå utfasning jämfört med ett senare målår. Att skala upp hållbar produktion av drivmedel kan dock ta tid och kostnadsbilden för dessa drivmedel är osäker. En högre användning av dessa drivmedel innebär därmed en högre risk. Ett utfasningsår 2035 bedöms inte heller uppfylla ambitionen att fasa ut fossila drivmedel på ett sätt som andra länder kan ta efter. Betänkandet har remissbehandlats.

I betänkandet analyseras tänkbara styrmedel som kan säkerställa en utfasning av fossila drivmedel, bl.a. ett förbud mot försäljning av fossila drivmedel. Utredningen framhåller att ett sådant förbud inte skulle ge någon stegvis minskning av mängden fossila drivmedel på vägen mot utfasningsåret

och att det finns juridiska svårigheter med ett regelrätt försäljningsförbud som är större än för övriga alternativ. Utredningen bedömer därför att ett sådant förbud inte är ett lämpligt sätt att nå utfasningen.

Innan regeringen lämnar ett lagförslag till riksdagen brukar den utreda frågan genom att antingen tillsätta en utredning eller genom att låta Regeringskansliet utreda frågan. Dessa utredningar innehåller regelmässigt en konsekvensbeskrivning eller konsekvensanalys. När en utredning är klar skickas den på remiss i enlighet med det allmänna beredningskravet i 7 kap. 2 § regeringsformen (RF). Enligt denna bestämmelse ska vid beredningen av regeringsärenden de upplysningar och yttranden som behövs hämtas in från bl.a. berörda myndigheter. Innan regeringen skickar ett lagförslag till riksdagen brukar Lagrådet granska lagförslaget (8 kap. 21 § 1–7 RF). Lagrådet granskar bl.a. att beredningskravet är uppfyllt.

Om ett författningsförslag kan få effekter av betydelse för företag ska departement och myndigheter även skicka förslaget och den tillhörande konsekvensutredningen till Regelrådet. Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket och består av fem ledamöter som utses av regeringen. Regelrådets uppdrag är att granska kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag. Bedömningen sker utifrån de krav som ställs i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Utskottets ställningstagande

Bonus malus-systemet

För att nå det sektorsmål för inrikes transporter som riksdagen har beslutat om behöver omställningen till en fossiloberoende fordonsflotta påskyndas. Bonus malus-systemet bidrar till att öka andelen miljöanpassade fordon med lägre koldioxidutsläpp och utgör därigenom en viktig del i detta arbete. Utskottet noterar att regeringen genomfört flera förändringar av bonus malus-systemet i syfte att dels förstärka miljöstyrningen och finansieringen av systemet, dels öka incitamenten att köpa nollemissionsfordon. Regeringen har även aviserat ytterligare förändringar. Som en del av detta arbete har regeringen nu lämnat en proposition till riksdagen med förslag som syftar till att skärpa miljöstyrningen i systemet och även remitterat en promemoria som bl.a. innehåller förslag om att skärpa gränsen för hur stora utsläpp en klimatbonusbil får ha. Därutöver avser regeringen att genomföra en kontrollstation för bonus malus-systemet under våren 2023. Mot bakgrund av det arbete som pågår för att förstärka och förbättra bonus malus-systemet anser utskottet att motionerna 2021/22:3436 (M) yrkande 16 och 2021/22:4066 (MP) yrkande 30 kan lämnas utan åtgärd.

Reduktionsplikten

Reduktionsplikten är en viktig del i arbetet med att nå både målet om nettonollutsläpp till 2045 och etappmålet för inrikes transporter. Utskottet ställde sig i juni 2021 bakom regeringens förslag om reduktionsnivåer till 2030 och ser inte skäl att nu göra någon annan bedömning. Utskottet vill dock framhålla att de kontrollstationer som ska genomföras medför en möjlighet att återkomma till och närmare analysera reduktionsnivåernas konsekvenser och att detta arbete även kan leda till att reduktionsnivåerna förändras. Utskottet noterar vidare att regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att ta fram underlag för kontrollstation 2022. I uppdraget ingår bl.a. att utreda om reduktionsnivåerna bör ändras och att analysera konsekvenserna av den befintliga reduktionsplikten, i enlighet med riksdagens tillkännagivande från juni 2021. Utskottet ser inte någon anledning att föregripa detta arbete. Utskottet avstyrker mot denna bakgrund motionerna 2021/22:2455 (SD) yrkande 27, 2021/22:3436 (M) yrkande 22 och 2021/22:3954 (SD) yrkande 18.

Vid införandet av reduktionsplikten bedömde regeringen att syntetiska bränslen som framställs ur naturgas och fackelgas inte borde undantas från reduktionsplikten. Det har inte framkommit skäl som motiverar utskottet att nu göra någon annan bedömning. Utskottet avstyrker därmed motion 2021/22:2453 (SD) yrkande 12.

När det gäller frågan om en särskild kvot för avancerade biodrivmedel bedömde regeringen i samband med kontrollstation 2019 att en sådan inte borde införas och utskottet delade då regeringens bedömning. Utskottet noterar att Energimyndigheten nyligen redovisat ett regeringsuppdrag om att utreda behovet och utformningen av ytterligare styrmedel för att främja anläggningar för produktion av biodrivmedel med ny teknik. Energimyndigheten föreslår bl.a. en riktad kvot i reduktionsplikten för råvaror som främst består av lignocellulosa. Förslagen i rapporten bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser att detta arbete inte bör föregripas och avstyrker därmed motionerna 2021/22:3663 (C) yrkande 41 och 2021/22:3684 (C) yrkande 60.

Utfasning av fossila drivmedel

En särskild utredare har på regeringens uppdrag lämnat förslag om utfasning av fossila drivmedel. Utredningen föreslog 2040 som mållår för denna utfasning. Betänkandet har remissbehandlats och bereds nu vidare inom Regeringskansliet. Utskottet vill inte föregripa det fortsatta arbetet med utredningens förslag och avstyrker därför motionerna 2021/22:3663 (C) yrkande 3 och 2021/22:4066 (MP) yrkande 31. Utredningen omfattade även en analys av frågan om ett förbud mot försäljning av fossila drivmedel. Utredningen lämnade dock inte något sådant förslag eftersom den bedömde att det inte var ett lämpligt sätt att nå utfasningen. Om regeringen skulle lämna ett sådant förslag förutsätter utskottet att regeringen genomför en grundlig konsekvensanalys. Utskottet avstyrker därmed motion 2021/22:3315 (M).

Klimatanpassning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om klimatanpassningsarbetet och om forskning och metodutveckling.

Jämför reservation 47 (C, MP) och 48 (MP).

Motionerna

Klimatanpassningsarbetet

I kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 13 föreslås att det ska tillsättas en utredning som undersöker nya finansieringsmodeller för kommunernas klimatanpassningsarbete samt förbättrar kunskapsutbyte genom stärkt myndighetssamordning. Motionärerna framhåller att det är viktigt att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Eftersom kunskap om rådande klimatförändringar samt dess konsekvenser ligger till grund för klimatanpassningsarbetet bör tillräckligt med stöd ges till ansvariga instanser till forskning, samordning och utvärdering av arbetet med klimatanpassning.

Forskning och modellutveckling

I kommittémotion 2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 24 anförs att man även i fortsättningen bör stödja forskning och modellutveckling om hur klimatförändringarna och temperaturhöjningarna påverkar vattenresursen, för att bättre kunna planera för förändrade vattenflöden och vattenvolymer.

Kompletterande information och tidigare behandling

Klimatanpassningsarbetet

I proposition 2017/18:163 Nationell strategi för klimatanpassning redovisade regeringen en klimatanpassningsstrategi. Syftet med strategin är att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen av detta arbete och att möta internationella skyldigheter. Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta till vara möjligheter.

Som en bärande del i klimatstrategin tillsatte regeringen 2018 ett nationellt expertråd för klimatanpassning vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI). Rådets uppdrag är att följa och utvärdera arbetet med klimatanpassning. Rådet ansvarar också för att göra en uppdaterad klimat- och sårbarhetsanalys samt att ta fram underlag inför revideringen av den nationella klimatanpassningsstrategin vart femte år. Den första rapporten lämnades till

regeringen den 9 februari 2022. I rapporten anförts att krafttag behövs för att på allvar säkerställa att samhället ställer om i en klimatsäker riktning. Expertrådet föreslår ett antal prioriterade åtgärder som enligt rådet sammantaget möjliggör stärkta incitament för såväl det fortsatta förberedande anpassningsarbetet som för genomförandet av konkreta anpassningsåtgärder. Expertrådet anför vidare bl.a. följande. Nuvarande ansvarsfördelning, organisering och styrmedel skapar otillräckliga incitament för att säkerställa att nödvändiga anpassningsåtgärder kommer till stånd. Det krävs breda överenskommelser som möjliggör långsiktig planering och beslut. Klimatanpassning är nödvändig inom alla samhällsområden. Både tvärssektoriell integration och ett helhetsgrepp över geografiska och administrativa gränser krävs för att möjliggöra synergier och undvika målkonflikter. Rådet framhåller även att en stärkt offentlig-privat samverkan krävs.

Genom klimatanpassningsstrategin etablerades en femårig nationell policycykel för att säkerställa effektivitet och kontinuitet. I denna cykel ingår att regeringen 2023 ska presentera en reviderad nationell strategi för klimatanpassning. Enligt information från Regeringskansliet kommer arbetet med att ta fram en ny nationell strategi för klimatanpassning att påbörjas inom kort. Expertrådets rapport kommer att utgöra en viktig utgångspunkt i arbetet.

På SMHI finns även ett nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning. Centrumets roll är att vara en nod för kunskap om klimatanpassning samt att vara en mötesplats för aktörer i samhällets klimatanpassning.

Myndigheternas arbete med klimatanpassning styrs av förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete (klimatanpassningsförordningen) som berör 32 statliga myndigheter och länsstyrelserna. Enligt förordningen ska myndigheterna inom sina ansvarsområden och inom ramen för sina uppdrag initiera, stödja och utvärdera arbetet med klimatanpassning. Myndigheterna ska vidare ta fram aktuella myndighetsmål för sitt arbete med klimatanpassning, ha en handlingsplan för arbetet med att nå målen och årligen redovisa sitt arbete till SMHI. SMHI ska analysera de redovisningar som lämnats och årligen lämna en analys av myndigheternas klimatanpassningsarbete till regeringen (4, 8, 10 och 12–13 §§).

Länsstyrelserna ska vidare inom ramen för sitt uppdrag att samordna det regionala arbetet med klimatanpassning utöver detta även

- initiera, stödja och följa upp kommunernas klimatanpassningsarbete
- analysera hur länet och vid behov angränsande län påverkas av klimatförändringarna
- stödja och följa upp regionala sektorsmyndigheters klimatanpassningsarbete
- bidra till och ta fram underlag för ökad kunskap och planering
- stödja arbete i älvgrupper (5 §).

Myndighetsnätverket för klimatanpassning består av 26 myndigheter med sektors- eller informationsansvar för hur samhället påverkas av nutida och

framtida klimat, 21 länsstyrelser som ansvarar för samordning av klimatanpassningsarbetet på regional nivå och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Syftet med nätverket är att bidra till att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta till vara möjligheter. Nätverket arbetar för att stärka och effektivisera det svenska klimatanpassningsarbetet genom att stärka aktörer i samhället och medverkande myndigheter.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att det krävs kraftfulla åtgärder för klimatanpassning för att nå målet om ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar. Klimatanpassning måste vara en integrerad del i varje berörd aktörs ordinarie verksamhet. Fortsatt kunskapsuppbyggnad minskar osäkerheten och bidrar till vetenskapligt underbyggda beslutsunderlag så att fler förebyggande åtgärder kan vidtas. Regeringen föreslog därför en ökning av anslaget 1:10 Klimatanpassning med 62 miljoner kronor 2022. Regeringen anförde vidare att anslaget beräknas öka med 25,8 miljoner kronor per år fr.o.m. 2023 för samma ändamål. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2021/22: MJU1, rskr. 2021/22:109–111).

Genom budgetpropositionen för 2022 fick även kommunerna ökade medel för att förebygga jordskred och andra naturolyckor, vilket omfattar klimatanpassning. Anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor inom utgiftsområde 6 ökades med ca 500 miljoner kronor (prop. 2021/22:1 utg.omr. 6). Regeringen anförde i propositionen att risken för naturolyckor ökar i ett förändrat klimat, att det är angeläget att samhället har en god förmåga att förebygga och hantera sådana olyckor samt att kommunerna har en central roll i det förebyggande arbetet.

Kommuner längs Göta älv kan även söka medel för skredsäkringsåtgärder via Delegationen för Göta älv (anslaget 1:20 inom utg.omr. 20). Genom budgetpropositionen för 2021 (2020/21:1 utg.omr. 20) tillfördes anslaget medel för att genomföra en tvåårig satsning på stärkt arbete med skredsäkring som ett led i en grön återhämtning. Av budgetpropositionen för 2022 framgår att totalt 92 miljoner kronor beviljats i bidrag för skredsäkring vid Göta älv under 2020.

Regeringskansliet har vidare lämnat besked om att kommunerna även kan få medel när det gäller klimatanpassning via kunskapscenter och länsstyrelser. Sådana medel är dock främst för kunskapshöjande insatser, inte för konkreta åtgärder.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20) redovisar regeringen att de myndigheter som omfattas av klimatanpassningsförordningen har gjort framsteg. Flera myndigheter har integrerat arbetet med klimatanpassning i ordinarie verksamhet, samtliga länsstyrelser anger att de stöder kommunernas klimatanpassningsarbete och flera av länsstyrelserna följer även upp arbetet. SMHI, Statens geotekniska institut och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har bidragit till en ökad kunskap och medvetenhet om klimatförändringarnas konsekvenser och även stärkt

förmågan till anpassning. Regeringen anför vidare att nuvarande åtgärder för klimatanpassning är otillräckliga, men att arbetet fortfarande utvecklas. Myndigheternas insatser bidrar till anpassningsåtgärder inom olika verksamhetsområden i enlighet med målsättningen klimatanpassningsstrategin. Regeringen framhåller vidare att SGU:s kartläggning av grundvattenresursen gör att kunskapen om grundvattnet förbättras efter hand. Det utökade kunskapsunderlaget om kvantitet och kvalitet bedöms även göra nytta i klimatanpassningsarbetet.

Frågan om klimatanpassning har berörts av miljö- och jordbruksutskottet vid flera tillfällen, senast i betänkande 2020/21:MJU9 Klimatpolitik där utskottet anförde följande:

Syftet med regeringens klimatanpassningsstrategi är att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen. Utskottet välkomnar de åtgärder som regeringen och ansvariga myndigheter har vidtagit inom detta område. Utskottet vill i denna del särskilt framhålla att Naturvårdsverket arbetar med en vägledning för naturbaserade lösningar för klimatanpassning. Vid behandlingen av budgetpropositionen för 2021 välkomnade utskottet bl.a. regeringens satsningar inom det lokala och regionala arbetet för en grön omställning när det gäller att främja stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer samt arbetet med klimatanpassning och ras- och skredsäkring längs Göta älv.

Forskning

När det gäller frågan om forskning kan noteras att målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd och näringslivets konkurrenskraft samt svarar mot de samhällsutmaningar som finns både i Sverige och globalt (prop. 2016/17:50, bet. 2016/17:UbU12, rskr. 2016/17:208).

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att dess ambition är att stärka den fria forskningen samtidigt som forskningspolitiken ska svara mot nationella och globala samhällsutmaningar, bl.a. inom klimat och miljö. Regeringen framhöll i propositionen den centrala roll som Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har för att förverkliga forskningspolitiken och föreslog att Formas anslag skulle ökas med 140 miljoner kronor.

I proposition 2020/21:60 Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige presenterade regeringen forskningspolitiken för 2021–2024. I forskningspropositionen beskrev regeringen närmare de satsningar som gjordes i budgetpropositionen. Regeringen anförde i forskningspropositionen att samhällets utmaningar, däribland klimatet, behöver mötas med satsningar på strategisk forskning av hög kvalitet och innovationssatsningar. Regeringen framhöll att klimatet kräver omfattande omställningar och att insatser även krävs med anledning av klimatförändringarnas effekter och för klimatanpassning. Regeringen har därför gett Formas i uppdrag att

genomföra ett nationellt forskningsprogram om klimat (M2017/01282). Regeringen framhöll vidare att ökad kunskap krävs om hur klimatanpassning, utsläppsminskning, ökat kolupptag, riskreducering och förvaltningen av våra ekosystem kan integreras. Därför bör forskningen om samband mellan klimatförändringar och biologisk mångfald öka. Det pågående nationella forskningsprogrammet om klimat förstärktes därför med 100 miljoner kronor årligen 2021–2024.

Regeringen anförde vidare att klimatförändringarna, havsförurningen och övergödningen redan har fått konsekvenser för havens ekosystem och förstärker effekterna av andra påverkanstryck och befintliga havsmiljöproblem. Forskningsfinansieringen inom vattenområdet är i dag uppdelad på olika finansörer och utmaningarna täcks inte fullt ut av de befintliga nationella forskningsprogrammen. Det behövs forskning som inriktas mot såväl förståelsen av naturliga processer och deras interaktioner som påverkanstryck och miljö- och climateffekter. Regeringen anförde vidare att den därför avser att ge Formas i uppdrag att genomföra ett tioårigt nationellt forskningsprogram om hav och vatten och för detta avsätta 10 miljoner kronor 2021, 60 miljoner kronor 2022 och 70 miljoner kronor årligen 2023–2024.

I sitt yttrande till utbildningsutskottet över forskningspropositionen (ytr. 2020/21:MJU7y) anförde miljö- och jordbruksutskottet att regeringens förslag i propositionen var väl avvägda och syftar till att genomföra en politik som bidrar till målet att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. Utskottet anförde vidare att det tidigare påtalat forskningens betydelse för att hitta lösningar på de klimat- och miljöutmaningar som vi står inför och att det såg mycket positivt på att regeringen tydligt anger klimat och miljö som en av de övergripande samhällsutmaningar som propositionen fokuserar på. Utskottet delade vidare regeringens bedömning att forskning och innovation är nödvändigt för att genomföra klimatomställningen, att Sverige ska gå före på klimat- och miljöområdet och att detta arbete ska baseras på forskning och vetenskap. Utskottet framhöll att det behövs insatser för att bedöma klimatförändringarnas effekter och stärka samhällets anpassning till ett förändrat klimat. Utskottet välkomnade därför den utökade satsningen på forskningen om samband mellan klimatförändringar och biologisk mångfald. Utskottet framhöll vidare att klimatförändringarna, havsförurningen och övergödningen har medfört allvarliga konsekvenser för havens ekosystem och påminde om att utskottet tidigare har påtalat betydelsen av att tillräckliga åtgärder vidtas för att säkerställa en långsiktig och ansvarsfull förvaltning av haven och att åtgärdstakten i detta arbete behöver öka. Utskottet framhöll att det är grundläggande att det finns korrekta och tillförlitliga data och kunskap för att kunna vidta relevanta och effektiva åtgärder och såg positivt på regeringens förslag om ett tioårigt nationellt forskningsprogram om hav och vatten. Utskottet delade regeringens bedömning att det behövs forskning som inriktas mot såväl förståelsen av naturliga processer och deras interaktioner som påverkanstryck och miljö- och climateffekter.

Utskottets ställningstagande

Klimatanpassningsarbetet

Syftet med regeringens klimatanpassningsstrategi är att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen. Länsstyrelserna ska enligt klimatanpassningsförordningen bl.a. samordna det regionala arbetet med klimatanpassning. Det nationella kunskapscentrumet för klimatanpassning vid SMHI och myndighetsnätverket för klimatanpassning är också viktiga delar i arbetet med att samordna klimatanpassningsarbetet. Utskottet noterar vidare att arbetet med att ta fram en reviderad nationell strategi för klimatanpassning kommer att påbörjas inom kort i enlighet med den femåriga nationella policycykeln och att den rapport som Expertrådet för klimatanpassning lämnade i februari 2022 kommer att vara en utgångspunkt i detta arbete. Utskottet vill även framhålla att budgetpropositionerna för 2021 och 2022 innehöll stora satsningar på klimatanpassning. Med hänsyn till att arbetet med en reviderad nationell strategi snart ska inledas, och mot bakgrund av det arbete som pågår på området och de satsningar som gjorts, anser utskottet att motion 2021/22:3684 (C) yrkande 13 kan lämnas utan åtgärd.

Forskning och modellutveckling

Forskning och innovation är nödvändiga komponenter för att genomföra klimatomställningen. Som utskottet tidigare uttalat ser utskottet mycket positivt på att regeringen i den senaste forskningspropositionen tydligt angett att klimat och miljö är en av de övergripande samhällsutmaningarna som forskningen ska fokusera på. Klimatförändringarna, havsförurning och övergödningen har medfört allvarliga negativa konsekvenser för havens ekosystem. Det är av grundläggande betydelse att det finns korrekta och tillförlitliga data och kunskap för att kunna vidta relevanta och effektiva åtgärder för att bemöta dessa problem. Utskottet välkomnar därför det tioåriga nationella forskningsprogram om hav och vatten som regeringen har inrättat. Det behövs forskning som inriktas mot såväl förståelsen av naturliga processer och deras interaktioner som mot påverkanstryck och miljö- och climateffekter. Mot bakgrund av det arbete som pågår på området avstyrker utskottet motion 2021/22:4062 (MP) yrkande 24.

Övriga klimatpolitiska frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Fossilfritt Sverige, biogena utsläpp, klimatkompensationsprojekt och koldioxidmärkning.

Jämför reservation 49 (M), 50 (MP), 51 (V) och 52 (C).

Motionerna

Fossilfritt Sverige

Motionärerna i partimotion 2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15 vill behålla och utveckla initiativet Fossilfritt Sveriges arbete med att hålla samman näringslivets klimatomställning. Motionärerna framhåller i synnerhet vikten av att rikta Fossilfritt Sveriges arbete mot områden som är särskilt viktiga för omställningen, exempelvis elektrifieringen.

Enligt kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 19 bör regeringen fortsätta och fördjupa initiativet Fossilfritt Sverige. Motionärerna anför även att initiativet ska ta större hänsyn till andra aspekter av hållbarhet än klimat.

Biogena utsläpp

I partimotion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 20 anför att regeringen tydligare bör redovisa de biogena utsläppen i Sverige. Motionärerna framhåller att även utsläpp från förbränning av biomassa ökar koldioxidhalten i atmosfären. Det är därför viktigt att både fossila och biogena utsläpp begränsas i så hög utsträckning som möjligt.

Klimatkompensationsprojekt

Rickard Nordin m.fl. (C) framhåller i kommittémotion 2021/22:3684 att klimatkompensation kan bli ett viktigt verktyg för att nå klimatmålen inom områden där utsläppen kan vara svåra att minska på annat sätt. För svenska företag som vill börja klimatkompensera kan det dock vara svårt att veta hur man bör beräkna sina utsläpp. Regeringen bör därför överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram rekommendationer för företag som vill beräkna sina utsläpp av växthusgaser, inklusive indirekta utsläpp (yrkande 27). Motionärerna anför vidare att regeringen bör överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram tydliga rekommendationer och standarder som kan vägleda företag att välja klimatkompensationsprojekt. Rekommendationerna bör både beskriva vilka krav projekten ska leva upp till och vilka oberoende tredjepartskontrollanter som är pålitliga (yrkande 28).

Koldioxidmärkning

Enligt motion 2021/22:1408 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 2 bör regeringen överväga att verka för att införa en koldioxidmärkning av produkter och tjänster som säljs i Sverige. Motionärerna framhåller att det vi konsumerar i Sverige orsakar stora utsläpp globalt och att vårt sätt att producera, konsumera, använda och slänga saker inte kan fortsätta om vi vill ha ett hållbart samhälle.

Kompletterande information

Fossilfritt Sverige

Fossilfritt Sverige startades på initiativ av regeringen inför klimatmötet i Paris 2015 med målet att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Initiativet samlar i dag över 450 aktörer och är en plattform för dialog och samverkan mellan företag, kommuner och andra aktörer som vill göra Sverige fritt från fossila bränslen. Ett prioriterat område för initiativet är arbetet att tillsammans med olika näringslivsbranscher ta fram färdplaner för fossilfri konkurrenskraft. Totalt 21 branscher har sedan 2018 överlämnat färdplaner för fossilfri konkurrenskraft till regeringen.

Regeringen beslutade i maj 2020 att förlänga initiativet Fossilfritt Sverige i fyra år, till december 2024. Regeringen anförde att Sveriges ambitiösa klimatmål kräver ett kontinuerligt arbete och engagemang från hela samhället. Syftet med initiativet är att påskynda omställningen till ett fossilfritt samhälle genom att bidra till att samarbetet mellan regeringen och andra samhällsaktörer fördjupas. En utvärdering av initiativet har visat att det lyckats skapa bred delaktighet med aktörer från både näringslivet och den offentliga sektorn och fungerat som en arena för dialog och samsyn om Sveriges ambition och arbete för att bli världens första fossilfria välfärdsland. Enligt regeringen är det angeläget att Fossilfritt Sverige stöder genomförandet av de färdplaner som skapats på lång sikt samt medverkar vid framtagandet av ytterligare färdplaner, om det finns intresse hos fler branscher. Detta innebär att färdplanerna ska utvecklas och följas upp och att Fossilfritt Sverige t.ex. kan ta fram sektorsövergripande strategier som svarar mot de behov som branscherna identifierat och som kompletterar de branschspecifika färdplanerna. Sådana strategier bör utgå från färdplanerna och fokusera på branschernas egna åtaganden. Det fortsatta arbetet med att genomföra färdplanerna kan också omfatta ökad samverkan med forskningsinstitut och myndigheter, stärkta kopplingar till en cirkulär och biobaserad ekonomi samt djupare analyser av målkonflikter och synergier mellan de olika färdplanerna.

Regeringen anförde vidare att Fossilfritt Sverige under pågående kris i samband med covid-19 bör hjälpa branscherna att identifiera hur de om möjligt kan nyttja förändrade förutsättningar till att ställa om sin verksamhet till minskat fossilberoende. Vidare bör Fossilfritt Sverige stödja näringslivet

att använda färdplanerna vid omställningen till fossilfrihet i samband med återhämtningen efter den ekonomiska kris som orsakats av pandemin.

I den klimatredovisning som regeringen lämnade i samband med budgetpropositionen för 2021 anförde regeringen att färdplanerna som lämnats inom initiativet, utöver att utgöra viktiga underlag för regeringen, bidrar till ökad samsyn, gemensamt engagemang och på sikt väntas leda till minskade utsläpp. Regeringen framhöll vidare att de branschvisa färdplaner som tagits fram inom initiativet även i fortsättningen utgör viktiga underlag för dess arbete och att regeringen noga följer arbetet med att genomföra färdplanerna.

Utskottet har tidigare behandlat ett motionsyrkande om att genomföra Fossilfritt Sveriges arbetsmetod på flera områden (bet. 2021/22: MJU9). Utskottet bedömde att motionen kunde lämnas utan åtgärd och uttalade följande:

Regeringens initiativ Fossilfritt Sverige samlar en mängd aktörer och är en viktig del i arbetet för att göra Sverige till ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Utskottet vill framhålla vikten av de färdplaner som överlämnats till regeringen, både som underlag för regeringens arbete och som bidrag till en ökad samsyn och ett gemensamt engagemang i frågan. Utskottet välkomnar därför att regeringen har beslutat att förlänga detta arbete och noterar särskilt det uppdrag som Fossilfritt Sverige fått under coronapandemin.

Biogena utsläpp

Biogen koldioxid uppstår från förnybart organiskt material, t.ex. växtdelar, slam från reningsverk eller slaktavfall, s.k. biobränslen. Naturvårdsverket ansvarar för att publicera Sveriges årliga officiella utsläppsstatistik som används för att följa upp klimatmålen som fastställts internationellt, inom EU och nationellt för Sverige. När det gäller rapportering av biogena utsläpp har Naturvårdsverket angett följande. I den rapportering av växthusgaser som görs till EU och FN följer Naturvårdsverket IPCC:s metodriktlinjer som har tagits fram genom internationella förhandlingar. Alla länder följer samma metodriktlinjer, vilket gör växthusgasinventeringarna från olika länder jämförbara. Biogena koldioxidutsläpp anses enligt metodriktlinjerna vara klimatneutrala så länge det finns ett hållbart uttag av biomassa eftersom utsläppen ingår i kolcykeln och förbränning av biobränslen därför ger noll utsläpp av koldioxid. Att uttaget av biomassa är hållbart följs upp genom LULUCF-sektorn. Där tittar man på balansen mellan avverkning och tillväxt, och sektorn resulterar i ett nettovärde. Eftersom man följer de antropogena biogena kolflödena på detta sätt, skulle det innebära en dubbelräkning om man i rapporteringen även lade till koldioxid från förbränning av biomassa till utsläppen. För att kunna följa även dessa utsläpp rapporteras de separat i ett s.k. memo item. Det är en frivillig rapportering, men även för denna följer Naturvårdsverket IPCC:s metodriktlinjer. Rapportering av de biogena utsläppen finns tillgänglig i SCB:s statistikdatabas och finns även med i de tabeller som Naturvårdsverket rapporterar till EU och FN.

Klimatkompensationsprojekt

Klimatkompensation innebär att en enskild betalar för en minskning av en angiven mängd utsläpp någon annanstans eller att mängden utsläpp tas upp i skog och mark. Man kan köpa en utsläppsminskning som skapats genom klimatkompensationsprojekt, t.ex. energiåtgärder där fossila bränslen byts mot förnybar energi, eller i projekt som ökar upptaget av koldioxid genom t.ex. plantering av träd.

För att säkerställa att kompensationsåtgärder är verkningsfulla finns det olika certifieringar och standarder. Det oberoende forskningsinstitutet IVL Svenska Miljöinstitutet erbjuder oberoende rådgivning om kompensationsåtgärder. Vid IVL pågår även 2021–2022 projektet nordisk dialog om klimatkompensation som finansieras av Nordiska ministerrådet. Projektets syfte är att sammanföra nordiska intressenter för att ta fram ett kunskapsunderlag om hur klimatkompensation kan genomföras på ett sätt som ger påtagliga bidrag till Parisavtalets mål. Dialogen ska bidra till

- en gemensam kunskapsbas om nyckelfrågor och koncept som är centrala för klimatkompensation
- en syntes av relevanta nationella och internationella riktlinjer om klimatkompensation
- en sammanställning som förklarar nyckelbegrepp och -koncept
- rekommendationer för en nordisk bästa praxis för klimatkompensation som är förenlig med Parisavtalets mål.

Dialogen ska utmytna i ett förslag på bästa praxis. Kunskapsbasen och rekommendationerna kommer att kunna användas av aktörer på klimatkompensationsmarknaden som har behov av stöd i sina strategiska beslut.

Klimat- och miljöminister Annika Strandhäll anförde den 29 december 2021 som svar på en skriftlig fråga (fr. 2021/22:640) att många svenska företag rapporterar direkta och indirekta utsläpp och att regeringen ser positivt på att företag kartlägger sina utsläpp noga och genomför en ambitiös klimatrapportering. Ministern anförde vidare att Sverige ska ta sitt fulla ansvar för att beräkna, rapportera och följa upp sina nationella utsläpp i enlighet med högt ställda nationella och internationella krav. Regeringen och berörda myndigheter arbetar också löpande för förbättrad rapportering och utvecklade mätmetoder.

Ett av regeringens fyra strategiska samverkansprogram, Näringslivets klimatomställning, syftar bl.a. till att stärka och skynda på näringslivets klimatomställning till ett fossilfritt samhälle. Ett av samverkansprogrammets sju fokusområden rör standardisering. Samverkansprogrammets arbete har bl.a. resulterat i att regeringen i augusti 2021 gav Kommerskollegium i uppdrag att inrätta ett rådgivande organ för att främja innovativ och klimatfokuserad standardisering (N 2021/02244). Rådet ska bl.a.

- verka för samordning och stärkt strategisk samverkan av de ingående myndigheternas arbete med standardisering kopplat till hållbar handel och näringslivets klimatomställning
- främja innovativa arbetssätt och genom samverkan öka myndigheternas förutsättningar för strategiskt arbete med standardisering i sin ordinarie verksamhet
- främja samverkan som gynnar svensk miljöteknik och hållbara lösningar, bidrar till ökad konkurrenskraft och export samt ökar förutsättningarna för hållbara investeringar inom Sverige och internationellt
- verka för spridning av erfarenheter mellan de ingående myndigheterna
- ta fram råd och rekommendationer till regeringen i dessa frågor.

Uppdraget är en del av genomförandet av regeringens strategi för standardisering (UD2018/12345).

Koldioxidmärkning

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20) redovisar regeringen att Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp 2018 uppgick till 82 miljoner ton, varav hushållen stod för ungefär 50 miljoner ton. Jämfört med 2008 har de konsumtionsbaserade utsläppen minskat med 18 procent. Ungefär 57 procent av de konsumtionsbaserade utsläppen uppstår utomlands, dvs. när en vara produceras i ett annat land och sedan konsumeras i Sverige. Växthusgasutsläppen från konsumtion av livsmedel utgörs till en tredjedel av konsumtionen av kött och fisk. Den svenska konsumtionen av köttprodukter har ökat med nästan 40 procent sedan 1990. De senaste tre åren har däremot totalkonsumtionen av kött minskat per capita i Sverige.

Regeringen framhöll i budgetpropositionen att konsumtionens negativa miljöpåverkan genom t.ex. växthusgasutsläpp är ohållbar. För att generationsmålet ska kunna nås behöver trenden av ökade avfallsmängder vända och materialåtervinningen öka genom att produktionen ställs om till t.ex. cirkulär design och giftfria kretslopp samt genom mer hållbara sätt att konsumera material, produkter och tjänster. Regeringen anförde vidare att omställningen till en cirkulär ekonomi är av största vikt för att kunna nå majoriteten av alla miljö kvalitetsmål. Av budgetpropositionen framgår vidare att Miljömålsrådet under 2020 genomförde en översyn av styrmedel för att minska miljöpåverkan från konsumtionen. Naturvårdsverket har även utlyst forskningsmedel för synteser om hållbar konsumtion.

Regeringen gav i oktober 2020 i tilläggsuppdrag till Miljömålsberedningen (M2020:04) att föreslå en samlad strategi för minskad klimatpåverkan från konsumtion i syfte att nå en klimatmässigt hållbar konsumtion på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt (dir. 2020:110). Strategin ska tas fram med utgångspunkt i en bred analys av Sveriges klimatpåverkan utifrån ett konsumtionsperspektiv. Särskild hänsyn ska tas till strecksatsen i generationsmålet om att konsumtionsmönstren av varor och tjänster ska orsaka så små miljö- och hälsoproblem som möjligt. I direktiven

anför regeringen att minskade utsläpp från svensk privat och offentlig konsumtion är ett viktig led för att minska de globala växthusgasutsläppen i den utsträckning som Sverige har rådighet över. Tilläggsuppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2022.

Regeringen gav i mars 2020 Konsumentverket i uppdrag att identifiera och analysera hinder för väl fungerande marknader och för hållbar konsumtion (Fi2020/00945/KO). Uppdraget redovisades i november 2021 i rapport 2021:2 Konsumtion på villovägar – Hinder för väl fungerande konsumentmarknader och hållbar konsumtion. I rapporten identifieras flera hinder för hållbar konsumtion, bl.a. skillnader i pris, brister i utbudet av miljömässigt hållbara alternativ och sociala normer. Rapporten framhåller vikten av att det standardutbud av varor och tjänster som erbjuds konsumenterna är miljömässigt hållbart och att priset för de mer hållbara produkterna inte avhåller från sådana val. Enligt rapporten behövs vidare, för att åstadkomma ett mer miljömässigt hållbart utbud, styrmedel riktade mot utbudssidan. Andra kompletterande åtgärder för att undanröja identifierade hinder är att skapa incitament för konsumenter att handla hållbart, exempelvis genom bidrag eller avdrag. Insatser som ger konsumenter kunskap kan också vara värdefulla, även om erfarenheten visar att effekten av informationsinsatser som enskild insats är mycket begränsad.

I februari 2021 fick Konsumentverket i uppdrag av regeringen att främja spridning och vidareutveckling av information om miljömässigt hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi (Fi2021/00946). I uppdraget ingår att identifiera samhällsaktörer som kan ha goda förutsättningar att vidareförmedla och vidareutveckla informationen så att den på ett effektivt sätt kan nå ut till och användas av konsumenter. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2022.

Utskottets ställningstagande

Fossilfritt Sverige

Fossilfritt Sverige samlar en mängd aktörer och utgör en viktig del i arbetet för att göra Sverige till ett av världens första fossilfria välfärdsländer. De färdplaner som Fossilfritt Sverige överlämnar till regeringen utgör både ett viktigt underlag för regeringens arbete samtidigt som de bidrar till en ökad samsyn och ett gemensamt engagemang i frågan. Utskottet välkomnar därför att regeringen har beslutat att förlänga Fossilfritt Sveriges arbete och noterar särskilt det uppdrag som regeringen beslutat om under coronapandemin. Mot denna bakgrund anser utskottet att motionerna 2021/22:4030 (M) yrkande 15 och 2021/22:4066 (MP) yrkande 19 kan lämnas utan åtgärd.

Biogena utsläpp

Av redovisningen ovan framgår att Sveriges rapportering av utsläpp av växthusgaser följer IPCC:s metodriktlinjer. Rapportering av biogena utsläpp

sker separat på en frivillig basis, men även denna rapportering följer IPCC:s metodriktlinjer. Rapporteringen av de biogena utsläppen finns tillgänglig i SCB:s statistikdatabas och i de tabeller som Naturvårdsverket rapporterar till EU och FN. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2021/22:3277 (V) yrkande 20.

Klimatkompensationsprojekt

Arbetet mot klimatförändring kräver många olika verktyg varav ett är klimatkompensation. För att göra detta verktyg så effektivt som möjligt är det viktigt att det finns utvecklade metoder för att både mäta utsläpp och för att säkerställa att kompensationsåtgärder är verkningfulla. Utskottet ser liksom regeringen positivt på att svenska företag noga kartlägger sina utsläpp och genomför en ambitiös klimatrapportering. Sverige ska ta sitt fulla ansvar för att beräkna, rapportera och följa upp sina nationella utsläpp i enlighet med högt ställda nationella och internationella krav. Utskottet välkomnar att regeringen löpande arbetar för utvecklade mätmetoder och förbättrad rapportering. I detta sammanhang vill utskottet särskilt framhålla det arbete som pågår inom samverkansprogrammet Näringslivets klimatomställning. Utskottet noterar vidare med intresse det projekt om klimatkompensation som pågår vid IVL Svenska Miljöinstitutet. Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2021/22:3684 (C) yrkandena 27 och 28.

Koldioxidmärkning

Utskottet delar regeringens uppfattning att konsumtionens negativa miljöpåverkan genom t.ex. växthusgasutsläpp är ohållbar. Utskottet välkomnar därför att regeringen gett Miljömålsberedningen i tilläggsuppdrag att föreslå en samlad strategi för minskad klimatpåverkan från konsumtion. Uppdraget ska redovisas den 31 mars 2021 och utskottet ser fram emot att ta del av Miljömålsberedningens förslag. Utskottet noterar även att regeringen under de senaste åren gett Konsumentverket flera uppdrag om hållbar konsumtion. Vidare konstaterar utskottet att Miljömålsrådet genomfört en översyn av styrmedel för att minska miljöpåverkan från konsumtionen och att Naturvårdsverket utlyst forskningsmedel för synteser om hållbar konsumtion. Med hänvisning till det arbete som nu pågår i frågan avstyrker utskottet motion 2021/22:1408 (S) yrkande 2.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I motioner från allmänna motionstiden 2021/22 har det väckts förslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2018/19:MJU4, 2019/20:MJU16, 2020/21:MJU3, 2020/21:MJU9 och 2021/22:MJU1. Utskottet ser inte någon anledning att nu återigen pröva de motionsyrkanden som tas upp i bilaga 2 och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

1. Det internationella klimatarbetet, punkt 1 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 59,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 8,

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 46–48,

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 138 och

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 11.

Ställningstagande

Sveriges linje vid förhandlingar i EU och på global nivå måste vara att de nationer som släpper ut mest också ska ha de största åtagandena att minska sina utsläpp när det kommer till bördefördelningen inom EU och globalt. Det är orimligt att Kina ska ges en gräddfil genom att betraktas som ett utvecklingsland. Kina är på väg att bli världens största ekonomi och står för de största utsläppen. Det måste ställas hårdare krav på Kina i de internationella klimatförhandlingarna.

2. Det internationella klimatarbetet, punkt 1 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 59,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 8,

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 138 och
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 11 och
avslår motionerna
2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 3 och
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 46–48.

Ställningstagande

I klimatförändringarnas spår uppstår stora problem i olika delar av världen. Det kan röra sig om svältkatastrofer till följd av långdragen torka, människor som tvingas lämna sina hem på grund av havsnivåhöjningar eller extrema nederbördsmängder som får kostsamma konsekvenser. Alltmer samhällsvetenskaplig forskning pekar på att klimatförändringarna drabbar kvinnor och socialt utsatta grupper i de allra fattigaste länderna hårdast. I de länder där människor i hög grad är beroende av naturresurser för sin försörjningsförmåga har klimatförändringarna som störst negativ effekt. I många fall har klimatförändringarnas följder större negativa effekter på kvinnor än män. Därtill leder ojämnt deltagande i beslutsprocesser till att kvinnor inte kan vara med och bestämma om de aspekter som har stor påverkan på deras liv. Kvinnors roll är otroligt viktig i kampen mot klimatförändringarna. Vi vill därför stärka kvinnligt entreprenörskap och äganderätt, samtidigt som vi vill se jämlikt deltagande i beslutsprocesser. Arbetet mot klimatförändringarna, såväl nationellt som internationellt, ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Regeringen bör därför arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet.

3. Det internationella klimatarbetet, punkt 1 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 46–48 och
avslår motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 59,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 8,
2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 138 och
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 11.

Ställningstagande

Klimatpolitiken måste vara inkluderande. Hur flickor och kvinnor drabbas av klimatförändringen skiljer sig från hur pojkar och män påverkas, men det uppmärksammas inte i samma utsträckning. På samma sätt brister det ofta i analyser när det gäller att ta till vara flickors och kvinnors erfarenheter i klimatomställningen. Sverige bör därför verka för att stärka det feministiska perspektivet i EU:s gemensamma åtaganden inför kommande globala forum. Sverige bör även verka för att klimatpolitiken i internationella förhandlingar och i andra forum bidrar till att öka flickors och kvinnors inflytande och delaktighet i klimatarbetet, och samtidigt stärka skyddet av dem som försvarar sin mark, miljön och de mänskliga rättigheterna. Sverige bör vidare verka för att flickors och kvinnors rätt till utbildning, mark och andra naturresurser samt rätten till rent vatten, sanitet och hygien sätts i centrum i det globala arbetet för klimatanpassning.

4. EU:s klimatmål, punkt 2 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M) och Marlène Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 43 och avslår motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 13 och 15,

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 37, 38 och 40,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del och

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 2, 3, 4 i denna del och 6.

Ställningstagande

Det nationella klimatpolitiska ramverket tillåter Sverige att använda kompletterande åtgärder för att nå klimatmålen, bl.a. användning av bio-CCS, ökad kolinlagring och internationella klimatåtgärder, och detta skapar flexibilitet och ökar effektiviteten i klimatarbetet. Regeringen bör därför verka för att utsläppsminskningar från kompletterande åtgärder ska få användas även för att uppnå EU:s klimatmål.

5. EU:s klimatmål, punkt 2 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 13 och 15 samt avslår motionerna

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 37, 38 och 40,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 43,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del och

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 2, 3, 4 i denna del och 6.

Ställningstagande

EU-länderna är i dag överens om att unionen ska ha som mål att EU ska vara klimatneutralt till 2050. Detta är en väldigt ambitiös målnivå och det är viktigt att arbetet noga utvärderas löpande, mot bakgrund av utvecklingen globalt och de kostnader som arbetet med att nå målet är förenade med. EU-kommissionens förslag på området kommer under de närmaste åren att diskuteras intensivt i de nationella parlamenten, Europeiska rådet samt i Europaparlamentet. Sveriges fokus i förhandlingarna ska vara att uppnå en så effektiv minskning av utsläppen som möjligt, där hänsyn tas till påverkan på europeisk konkurrenskraft, mot bakgrund av hur andra länder i världen agerar. Med hänsyn till den stora osäkerheten när det gäller hur de största utsläppsländerna agerar är det viktigt att möjligheter till flexibilitet förs in samt att det kan göras en löpande översyn av klimatmålen på EU-nivå.

När EU beslutade om bördefördelningen gavs Sverige de mest ambitiösa utsläppsminskningsskraven av samtliga länder, vilket är besynnerligt mot bakgrund av att Sveriges utsläpp av växthusgaser per capita redan ligger kraftigt under genomsnittet för industrialiserade länder. Detta innebär att Sverige i dag bidrar till att flera länder kan öka sina utsläpp eller minska utsläppen i väldigt begränsad utsträckning. Sverige har, genom att frivilligt ta på sig de mest ambitiösa och kostsamma utsläppsminskningar, bidragit till att andra länder i EU kan komma att sänka ambitionen på området. Regeringen bör i förhandlingarna om framtida bördefördelningar inom EU verka för att Sverige inte ska drabbas av hårdare utsläppsminskningsskrav än vad som är genomsnittet bland EU-länderna.

6. EU:s klimatmål, punkt 2 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del och

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 2, 3, 4 i denna del och 6 samt

avslår motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 13 och 15,

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 37, 38 och 40 samt

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 43.

Ställningstagande

Klimatet är en internationell fråga, som världen måste hantera och möta tillsammans. Vi kan inte styra vad andra länder väljer att göra, men vi kan via EU se till att våra gemensamma regelverk är så ambitiösa och bra som möjligt för att vi ska klara av Parisavtalet. För att EU ska bli klimatneutralt senast 2050 finns det inget viktigare än att de fossila utsläppen kraftigt minskar. Det är därför viktigt att fortsätta att ständigt och på alla nivåer arbeta för höjda mål när det kommer till utfasningen av fossil energi och fossila råvaror, och samtidigt arbeta för att höja målen när det gäller förnybar energi och förnybara råvaror.

Den gröna given har potential att bidra till en omställning mot ett mer klimatsmart, resurseffektivt och energieffektivt EU där utsläppen är frikopplade från den ekonomiska tillväxten. För att lyckas förutsätts ett effektivt genomförande i medlemsländerna av den lagstiftning som kommer att presenteras eller revideras till följd av ambitionshöjningarna. I juli 2021 presenterade kommissionen därtill ett stort klimatpaket som ska se till att EU:s samlade utsläpp till 2030 minskar med minst 55 procent. Det är vidare viktigt att sträva efter ett skyndsamt genomförande av EU:s uppdaterade klimatmål i den nya klimatlagen. Betoningen ska vara att minska utsläppen med minst 55 procent till 2030. Alla länder ska bidra till måluppfyllnaden och vi vill därför se bindande nationella klimat- och energimål för EU:s medlemsländer. Det behövs skarpa ekonomiska sanktioner så att länderna tar målen på allvar. Det måste få så kännbara konsekvenser för ett EU-land att inte uppfylla målen att det är bättre att investera i den gröna omställningen än att låta bli. Det är viktigt att de nya eller reviderade lagförslagen vilar på robusta konsekvensanalyser och oberoende, vetenskapliga kalkyler som samtidigt respekterar att en

effektiv omställning kan se ut på olika sätt i respektive medlemsland. Den lagstiftning som ska komma på plats bör säkerställa att EU uppfyller sina åtaganden i Parisavtalet och Agenda 2030, så att varje enskilt medlemsland når klimatneutralitet senast 2050. Ett utsläppsminskingsmål för 2040 bör tas fram och vid behov ytterligare kontrollstationer för att säkerställa att utsläppen minskar i tillräckligt snabb takt. Klimatmålen i EU bör skärpas ytterligare och målet bör vara klimatneutralitet såväl i EU som helhet som i varje enskilt medlemsland 2040. Vidare bör enskilda medlemsländers kolsänka inte få användas för att kompensera för fortsatta utsläpp i andra medlemsländer i EU.

7. EU:s klimatmål, punkt 2 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 37, 38 och 40 samt avslår motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 13 och 15,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 43,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del och

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 2, 3, 4 i denna del och 6.

Ställningstagande

För att EU:s klimatmål ska vara i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål behöver EU anta ett klimatmål till 2030 om att utsläppen ska minska med minst 70 procent. Sverige bör därför driva krav om att EU:s klimatmål till 2030 ska skärpas till minst 70 procent jämfört med 1990.

Det europeiska rådet har ställt sig bakom mål om att EU ska minska utsläppen av växthusgaser med mellan 80 och 95 procent till 2050, varav minst 80 procent inom regionen. Denna målsättning är inte förenlig med Parisavtalets ambition att begränsa den globala temperaturökningen till under 2 grader och sikta mot 1,5 grader. Den är inte heller förenlig med att i-länderna på grund av sina historiskt höga utsläpp av växthusgaser bör bära sitt ansvar genom att gå i täten för nödvändiga utsläppsminskningar. Därtill bör EU sträva efter nollutsläpp genom att minska samtliga utsläpp inom regionen. Sverige bör därför driva krav om att EU ska uppnå nollutsläpp senast 2040.

För att bromsa klimatkrisen och nå klimatmålen är det nödvändigt att upphöra med förbränning av fossilt kol för att inte tillföra ytterligare fossilt kol till atmosfären. Dessutom måste förlust av ekosystem med stora kolförråd stoppas. Men det räcker inte. Redan i dag är koldioxidhalten i atmosfären så hög att den behöver minska för att vi på lång sikt ska kunna stabilisera jordens klimat. Vi behöver därför lagra mer kol i de biogena kolförråden genom s.k. naturbaserade klimatlösningar. Sverige bör därför verka för att kolsänkor och utsläpp av växthusgaser skiljs åt i utformningen av EU:s klimatpolitik. Både för kolsänkor och utsläpp av växthusgaser bör det finnas ambitiösa mål men dessa ska vara separata.

8. EU:s system för handel med utsläppsrätter, CCS och bio-CCS, punkt 3 (M, C, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M), Marlène Lund Kopparklint (M), Kjell-Arne Ottosson (KD) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 12 och
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 18.

Ställningstagande

Avskiljning och lagring av koldioxid är en viktig del i arbetet med att minska utsläppen och nå klimatmålen. IPCC:s kalkyler bygger på att CCS blir en gångbar lösning. Även EU-kommissionen förlitar sig i sina prognoser på CCS och bio-CCS för att EU ska bli klimatneutralt till 2050. Därför bör regeringen i samband med översynen av EU:s system för handel med utsläppsrätter verka för att systemet anpassas till användningen av CCS och bio-CCS för att på så sätt skapa ytterligare incitament för företagen att satsa på tekniken.

9. EU:s system för handel med utsläppsrätter och sjöfarten, punkt 4 (M, L)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M), Jakob Olofsgård (L) och Marlène Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 33 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 23.

Ställningstagande

Inrikes transporter står för en knapp tredjedel av de svenska klimatgasutsläppen. Utrikes transporter räknas inte in i de svenska klimatmålen, men är likväl viktiga. Transporter via sjöfart är många gånger effektiva om man ser till drivmedelsförbrukningen per vikt och sträcka. Den inrikes sjöfarten i Sverige är underutnyttjad om man ser till kapaciteten som farleder, slussar och hamnar har. Det vore därför bra för klimatet om en större andel gods- och persontransporter flyttades över till sjöfarten. Sjöfarten står i dagsläget för ca 2,5 procent av de globala växthusgasutsläppen. Sjöfarten verkar på en global marknad och ytterligare nationella regleringar riskerar att svensk sjöfart och industri får konkurrensnackdelar i jämförelse med andra länder. Det är därför viktigt för svensk del att driva på klimatarbetet inom EU. Ambitionen att införliva sjöfarten i EU ETS är mot denna bakgrund positiv. Sverige bör därför vara pådrivande för att sjöfarten inkluderas i EU ETS på samma sätt som flyget.

10. EU:s system för handel med utsläppsrätter och avfallsförbränning, punkt 5 (M, C, L)

av Kristina Yngwe (C), Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M), Jakob Olofsgård (L), Marlène Lund Kopparklint (M) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4220 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 34.

Ställningstagande

I takt med att vi har förlorat elproduktionen från flera reaktorer i södra Sverige har kraftvärmen blivit alltmer betydelsefull för att kraftsystemet ska fungera. Det är väsentligt att den har konkurrenskraftiga förutsättningar. Kraftvärmeanläggningarna kommer att få en bättre lönsamhet när stödtjänstmarknaden är på plats. Avfallsförbränningen i Sverige ingår i EU ETS. Detta är ett mer träffsäkert system än exempelvis en avfallsförbrännings-skatt, eftersom det riktar in sig på utsläppen från det fossila innehållet snarare än att som skatten utgå från sopornas vikt. I dag ingår bara sopförbränningen i Sverige, Danmark och Litauen i EU ETS. Sverige bör verka för att all avfallsförbränning inom EU ska ingå i EU ETS.

11. EU:s system för handel med utsläppsrätter i övrigt, punkt 6 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del och

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 15–18 och 24 samt avslår motionerna

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8,

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 7,

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 36 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 11–13.

Ställningstagande

EU ETS är ett av de mest effektiva verktygen i kampen mot utsläppen eftersom systemet både reglerar och prissätter utsläpp. Systemet har förbättrats under de senaste åren. Ytterligare skärpningar krävs dock för att systemet ska bli ett effektivt verktyg för att nå klimatmålen i EU och Parisavtalet. Prissignalen behöver stärkas så att den driver fram investeringar i utsläppsneutral teknik. Genom att skärpa taket för hur många utsläppsrätter som delas ut varje år, successivt minska överskottet på utsläppsrätter och införa ett prisgolv skapas större förutsägbarhet för industrin som vet vilket minimipris de har att förhålla

sig till. Dessutom ger det drivkraft för att agera och investera tidigt i utsläppssnål teknik.

Sommaren 2021 presenterade kommissionen ett nytt förslag som ska säkerställa att systemet är förenligt med det utsläppsminskingsmål till 2030 som slås fast i klimatlagen. För att fler ska betala kostnaderna för sin klimatpåverkan och för att utvidga EU ETS effektiva prisstyrning, bör systemet utvidgas till fler sektorer, t.ex. sjöfarten och den internationella flygtrafiken till och från EU. Utvidgningen av systemet till fler sektorer behöver säkerställa att det innebär en höjning av ambitionerna.

Om handeln ska fungera effektivt behöver den fria tilldelningen av utsläppsrätter fasas ut. Därför bör alla utsläppsrätter auktioneras. Därutöver bör en permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter ske och den linjära reduktionsfaktorn (LRF), som beskriver hur snabbt antalet utsläppsrätter ska minska, skärpas. Detta för att snabba på utvecklingen mot ett fossiloberoende EU.

Vidare vill vi att EU:s innovationsfond, som stöder industrins omställning mot minskade utsläpp, ska öka i omfattning. Innovationsfonden är ett av världens största finansieringsprogram för innovativ teknik som syftar till att minska utsläppen i EU. Fonden uppgår till 10 miljarder euro och är en del av EU:s klimatstrategi. Även om samtliga områden i innovationsfonden är prioriterade vill vi öronmärka en större del för tekniken för minusutsläpp eftersom denna teknik är avgörande för att nå klimatmålen och även garanterar permanenta utsläppsminskningar.

12. EU:s system för handel med utsläppsrätter i övrigt, punkt 6 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8 och avslår motionerna

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 15–18 och 24,

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 7,

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 36 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 11–13.

Ställningstagande

EU ETS måste reformeras. Målsättningen för koldioxidminskningen måste skärpas genom att taket för koldioxidutsläppen från Europas industrianläggningar skrivs ned ytterligare. Från 2021 höjs den linjära reduktionstakten för EU ETS till 2,2 procent per år, vilket är tänkt att leda till nettonollutsläpp 2050. Detta är en otillräcklig takt för att vara i enlighet med Parisavtalets mål. Sverige bör därför verka för att reduktionstakten höjs avsevärt. För tillfället är priset på utsläppsrätter förhållandevis högt, men ett minimipris på utsläppsrätter bör även införas så att konjunkturrelaterade efterfrågeminskningar eller en underskattning av industrins möjligheter att sänka sina utsläpp inte saktar ned omställningen. Dessutom behöver systemet förändras i grunden även till formen. Alla utsläppsrätter ska auktioneras ut och inkomsterna från detta tillfalla medlemsländernas klimatarbete. Sverige bör inom EU verka för att en sådan reformering i grunden görs av EU ETS.

13. EU:s system för handel med utsläppsrätter i övrigt, punkt 6 (KD)

av Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 7 och

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 36 och avslår motionerna

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 15–18 och 24 samt

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 11–13.

Ställningstagande

EU ETS är ett kostnadseffektivt verktyg för att nå klimatmålen. Systemet bör utvidgas till att omfatta även den övriga transportsektorn samt andra samhällssektorer med stora utsläpp som ännu inte deltar i systemet. Vidare bör alla växthusgaser omfattas av systemet. De växthusgaser som i dag omfattas av EU ETS är koldioxid, lustgas och perfluorkolväten. Systemet bör även vidgas till ett globalt handelssystem med ett gemensamt mål för minskade utsläpp.

Som en del av EU:s klimatpaket Fit for 55 har kommissionen föreslagit att EU ETS ska skärpas och inkludera både byggnads- och transportsektorn.

Vidare ska den fria tilldelningen fasas ut under en tioårsperiod och en gränsjusteringsmekanism införas. Sektorsvis bör Sverige i relation till införandet av utsläppssystemet beakta effekterna för vår konkurrenskraft. Vi har t.ex. redan världens högsta koldioxidskatter på transporter. Om kostnaden för transporter ökar till följd av EU ETS till den grad att vår exportkraft reduceras, riskerar vi att svensktillverkad export ersätts av annan med större koldioxidavtryck. Effekterna av Fit for 55-paketet bör därför justeras så att kostnadsnivån inte urholkar svensk konkurrenskraft.

14. EU:s system för handel med utsläppsrätter i övrigt, punkt 6 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 11–13 och avslår motionerna

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 i denna del,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 15–18 och 24,

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 7 och

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 36.

Ställningstagande

EU ETS är en mycket viktig del av unionens nuvarande arbete med att minska utsläppen av växthusgaser i Europa men systemet behöver vidareutvecklas. Mängden tillgängliga utsläppsrätter behöver kontinuerligt ses över och minskas eftersom priset på utsläppsrätter historiskt sett har varit alltför lågt. Antalet utsläppsrätter är för högt för att EU ska kunna nå nettonollutsläpp. Kurvan nedåt i EU ETS behöver omförhandlas och få en brantare lutning. Den fria tilldelningen av utsläppsrätter behöver upphöra. Minskningstakten i EU ETS behöver skärpas tillräckligt för att klimatmålen för 2030 och 2050 ska nås.

För att bibehålla trovärdigheten i och acceptansen för EU ETS är det viktigt att alla medlemsstater bedriver ett ambitiöst arbete för att sänka sina utsläpp. Verksamheter där det är svårt att eliminera utsläppen kan tack vare EU ETS fortsätta släppa ut en tid, men den respit man på så sätt får måste användas för att förbereda de nödvändiga åtgärderna. Ett effektivt sätt att säkerställa att medlemsstaternas klimatarbete rör sig i rätt riktning är att se till att

koldioxidintensiteten i den energi som används i respektive medlemsstat hela tiden sjunker. Syftet med EU ETS är att klimatarbetet inom EU ska bli kostnadseffektivt. Det är inte meningen att medlemsstater ska kunna försumma sitt klimatarbete med handelssystemet som ursäkt. Alla utsläpp ska bort och alla måste ta sitt ansvar. Regeringen bör verka för att EU:s medlemsstater ska åläggas att kontinuerligt minska koldioxidavtrycket per använd energienhet.

Ansvar för målen inom LULUCF-sektorn är enligt det förslag till förändring av regelverket som kommissionen lämnat ojämnt fördelat mellan medlemsstaterna, vilket till stor del beror på de olika förutsättningarna mellan medlemsstaterna. Sverige får enligt kommissionens förslag det största ansvaret av alla medlemsstater. Målet för Sveriges del är så pass ambitiöst att det kommer att krävas en omfattande infångning av biogen koldioxid genom bio-CCS för att det ska kunna nås. I Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande (SOU 2020:4) beskrivs potentialen för upptag i skog och mark som betydligt mindre än det ökade upptag som kommissionen föreslår. Det är rationellt att genomföra omfattande nettoupptag av koldioxid i Sverige, men det kommer att kräva medfinansiering över EU:s budget. Medel från EU ETS bör avsättas för detta. Regeringen bör därför driva linjen att intäkterna från EU ETS ska kunna användas till att betala för infångning och lagring av biogen koldioxid som en del av medlemsstaternas åtaganden inom LULUCF-sektorn.

15. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, punkt 7 (M, C)

av Kristina Yngwe (C), Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M), Marlène Lund Kopparklint (M) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21 och avslår motionerna

2021/22:2456 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 61 och 62 samt

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 39 och 41.

Ställningstagande

Det finns en rad åtgärder för att minska mängden koldioxid i atmosfären. Vi måste minska våra utsläpp av koldioxid, men vi måste även stärka arbetet med kolsänkor och ny teknik som tar bort koldioxid från atmosfären. Parallellt med att utsläppen ska minska måste även incitamenten för minusutsläpp, s.k.

negativa utsläpp, stärkas. FN:s klimatpanel har än en gång bekräftat att minusutsläpp måste till om vi ska kunna nå klimatmålen. Det är viktigt att utvecklingen går framåt både nationellt och internationellt. Vi behöver bl.a. snabbare anta EU-gemensam lagstiftning som öppnar upp för en storskalig satsning på tekniken. Regeringen bör vara drivande för att påskynda EU-kommissionens lagstiftningsprocess när det gäller CCS och bio-CCS.

16. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, punkt 7 (SD, KD)

av Martin Kinnunen (SD), Yasmine Eriksson (SD), Mats Nordberg (SD) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2456 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 61 och 62 samt
avslår motionerna
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 39 och 41 samt
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21.

Ställningstagande

Som ett led i EU:s klimatarbete ska medlemsländernas avverkning rapporteras till EU-kommissionen så att effekten på växthusgasbalansen kan beräknas. EU har ett gemensamt åtagande om att minska utsläppen av växthusgaser med minst 40 procent under perioden 1990–2030. Skogsbrukets utsläpp eller upptag av koldioxid ska därför jämföras med nationella skogliga referensnivåer. De skogliga referensnivåerna anger hur mycket som kan avverkas i framtiden utan att kolinnehållet i avverkat virke rapporteras som utsläpp. Referensnivån sägs inte utgöra ett absolut tak men kan komma att styra politiken i industribegränsande riktning och därmed minska Sveriges möjligheter att använda skogsprodukter som substitution för utsläpp inom andra sektorer.

LULUCF riskerar, om det inte sköts förnuftigt, att bli hämmande för utvecklingen av produkter baserade på förnybara råvaror som lagrar kol och ersätter material som leder till stora koldioxidutsläpp. Att lägga en fast referensnivå för avverkningar är inte rimligt. Ambitionen bör vara att öka skogens tillväxt och därmed även möjligheterna till ökad avverkning.

Det är svårt att över huvud taget tala om att skog är nationell kompetens inom EU, om kommissionen ges rätt att bestämma vilken avverkningsnivå

Sverige ska ha. Sverige måste kräva att för länder med positiv koldioxidbalans i sina skogar är frågan om avverkningsnivåer enbart nationell kompetens.

Den nya nivå för LULUCF för 2030 som kommissionen har föreslagit är alldeles för hög för Sveriges vidkommande, mer än tre gånger högre än för Finland. Sverige bör inte acceptera en nämnvärt högre nivå för 2030 än den som efter långa diskussioner i miljö- och jordbruksutskottet med enighet godkänts av Sveriges riksdag.

17. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, punkt 7 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 39 och 41 samt avslår motionerna

2021/22:2456 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 61 och 62 samt

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 21.

Ställningstagande

För att bromsa klimatkrisen och nå klimatmålen är det nödvändigt att upphöra med förbränning av fossilt kol för att inte tillföra ytterligare fossilt kol till atmosfären. Dessutom måste förlust av ekosystem med stora kolförråd stoppas. Men det räcker inte. Redan i dag är koldioxidhalten i atmosfären så hög att den behöver minska för att vi på lång sikt ska kunna stabilisera jordens klimat. Vi behöver därför lagra mer kol i de biogena kolförråden genom s.k. naturbaserade klimatlösningar, dvs. i växtlighet genom fotosyntes. Men vi behöver även använda en del av den biomassa som fotosyntesen skapar för att förse oss med råvaror, som bl.a. kan ersätta fossil energi och råvaror med stor klimatpåverkan. Sverige bör därför verka för att EU:s gröna giv (Green Deal) ökar klimatambitionerna samt främjar naturliga klimatlösningar och återställning av ekosystem. Sverige bör även verka för att EU tar fram ett ambitiöst klimatmål för en fördubbling av EU:s kolsänkor till 2030 jämfört med 2017.

18. Koldioxidutsläpp från fordon, punkt 8 (M, C)

av Kristina Yngwe (C), Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M),
Marléne Lund Kopparklint (M) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 25,
2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 4,
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 50 och
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 33.

Ställningstagande

Människors möjligheter att resa, träffas, handla och möta nya kulturer utvecklar oss som individer och samhälle. Företagens möjligheter till tillgängliga, prisvärda och hållbara transporter är avgörande för tillväxt och konkurrenskraft. Det ställer stora krav på att framtidens transportsystem är hållbart. Sverige är för litet för att sätta globala produktstandarder. Det kan däremot EU göra. EU:s regler för utsläppskrav på nyproducerade bilar är ett kraftfullt verktyg för att minska utsläppen från fordonsflottan och driva fram teknisk utveckling och innovation. EU har skärpt sina klimatmål till 2030 och 2050. Det innebär att klimatlagstiftningen behöver anpassas till de nya målen. Regeringen bör därför verka för att EU:s koldioxidstandarder för vägtransporter skärps.

19. Avskogning, punkt 9 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 42.

Ställningstagande

Ökat skydd av skog är nödvändigt för att bevara den biologiska mångfalden samtidigt som det är en positiv klimatåtgärd. Men även om en ökad areal skog skyddas inom Sverige och övriga EU-länder kommer en stor del av skogarna att brukas. Därför är ett hållbart brukande och ett hållbart nyttjande av skogsråvaran helt avgörande såväl för klimatet som för den biologiska mångfalden. Ett sådant brukande bör ske inom naturens gränser, som måste vara den ram vi har att förhålla oss till. Sverige bör därför verka för att EU tar fram lagstiftning för att hindra fortsatt avskogning av skog med höga naturvärden globalt samt fasar ut produkter som leder till avskogning från EU-marknaden.

20. Inriktning för svensk klimatpolitik, punkt 10 (M, SD, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Marléne Lund Kopparklint (M), Yasmine Eriksson (SD), Mats Nordberg (SD) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 29 och avslår motionerna

2021/22:1567 av Serkan Köse (S),

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 1 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

Svensk industri har, tillsammans med framtagningen av dess råvarutillgångar från skog, mark, mineraler och energi, en fantastisk klimatnytta och en förbisedd potential att realisera ett positivt internationellt klimatavtryck. Utvärderingen av Sveriges måluppfyllelse av klimatmål behöver därför inkludera exporten av vår produktion. Om den nyindustrialisering med innovativa klimatlösningar som just nu utvecklas i Sverige bejakas och möjliggörs, finns potential att öka klimatnyttan av svensk export. Naturvårdsverket bör därför ges i uppdrag att årligen kvantifiera och publicera klimateffekten av svensk export till underlag för den klimatredovisning som regeringen enligt klimatlagen ska lämna i budgetpropositionen.

21. Inriktning för svensk klimatpolitik, punkt 10 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,
bifaller delvis motion

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 1 och
avslår motionerna

2021/22:1567 av Serkan Köse (S),

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 29.

Ställningstagande

Klimatpolitiska rådet har bedömt att den klimatpolitiska handlingsplan som antogs 2019 är otillräcklig för att nå klimatmålen bortom 2020 och inte heller uppfyller klimatlagens krav på redovisning. IPCC:s nya delrapport i augusti 2021 visar att klimatkrisen sedan dess ytterligare förvärrats och att det krävs snabba åtgärder för att minska utsläppen och hålla sig inom den globala koldioxidbudget som återstår för att begränsa temperaturökningen till 1,5 grader. I den klimatpolitiska handlingsplanen nämns IPCC:s dåvarande bedömning att en global koldioxidbudget på strax över 400 miljarder ton förbrukas på 10 år med rådande utsläpp. Men regeringen har inte beräknat konsekvenserna av detta för svensk del och en svensk koldioxidbudget saknas därmed. Däremot har det konstaterats att inte ens de otillräckliga svenska klimatmålen nås med nuvarande styrmedel.

I det nuvarande klimatnödläget är det inte acceptabelt att Sveriges klimatpolitiska handlingsplan inte lever upp till vare sig klimatlagen eller Sveriges del av Parisavtalet. Det klimatpolitiska ramverket behöver kompletteras med en utsläppsbudget som är kopplad till nödvändiga styrmedel för utsläppsminskningar. Sverige bör därför anta en koldioxidbudget med styrmedel som baseras på hur stor mängd koldioxid vi maximalt fortsatt kan släppa ut nationellt för att leva upp till Parisavtalets målsättning om 1,5 graders global temperaturökning.

Klimatkrisen kräver stora offentliga investeringar där staten som aktör är avgörande. Statens organisatoriska roll för att verkställa befintliga strategier i klimatomställningen behöver stärkas för att uppnå förbättrad samordning. Ett omställningsråd skulle kunna stärka samordningen i klimatpolitiken mellan staten, regionerna och kommunerna för att uppnå beslutade klimatmål och

strategier. En sådan stärkt samordning skulle även gynna privata aktörer eftersom det gynnar ökad tydlighet och långsiktighet. Ett omställningsråd bör även ges ett brett uppdrag att analysera hur statens roll kan stärkas genom utökat ansvar för klimatomställningen när det gäller nödvändiga resurser och tillgångar som marknaden inte bedöms kunna tillgodose i nödvändig utsträckning. Regeringen bör ges i uppdrag att återkomma med förslag på utformning av ett sådant omställningsråd.

22. Inriktning för svensk klimatpolitik, punkt 10 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3 och avslår motionerna

2021/22:1567 av Serkan Köse (S),

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 1 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 29.

Ställningstagande

Forskning, utveckling och kommersialisering av innovationer är en viktig del av lösningen för att klara klimatkrisen. Inom en del sektorer finns redan lösningar som möjliggör en utfasning av klimatgasutsläppen. Inom andra krävs det betydande forskningsinsatser innan utsläppen kan upphöra. Däremellan finns en rad områden där det behövs insatser för att förfina tekniken så att den blir praktiskt och ekonomiskt möjlig att tillämpa. Klimatarbetet måste därför bedrivas effektivt genom att klimatpolitiken inriktas på klimatomställning på systemnivå genom att dels skapa förutsättningar för individer och företag att fatta beslut som leder till att klimatmålen nås, dels implementera styrmedel som ger stor påverkan på utsläppen.

23. Inriktning för svensk klimatpolitik, punkt 10 (MP)

av Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 1,
bifaller delvis motion
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 och
avslår motionerna
2021/22:1567 av Serkan Köse (S),
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5,
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 3 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 29.

Ställningstagande

Klimatförändringarna drivs av den totala mängden växthusgaser i atmosfären. Därför krävs, utöver ett mål om nära nollutsläpp ett visst årtal, också styrning av hur mycket Sverige totalt kan släppa ut. Med hjälp av en utsläppsbudget kan en total mängd utsläpp kopplas till Sveriges klimatmål. Regeringen bör utse en ansvarig myndighet för att ta fram en nationell koldioxidbudget för Sverige, utifrån data från FN:s klimatpanel. Koldioxidbudgeten bör uppdateras varje år och styrmedel och åtgärder bör utformas och genomföras utifrån de nya målen och delmålen.

24. Klimatmål och export, punkt 11 (M, SD, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Marlène Lund Kopparklint (M), Yasmine Eriksson (SD), Mats Nordberg (SD) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 8 och
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Det är avgörande att den svenska klimatpolitiken bidrar till att minska utsläppen globalt. Svensk industri fyller en viktig roll genom export av produkter med relativt låga utsläpp av koldioxid som tränger undan varor producerade med högre utsläpp i andra länder. Enligt en ny studie genomförd av Svenskt Näringsliv med stöd av Vinnova bidrog svenska företag, tack vare sin export, till att minska utsläppen med 26 miljoner ton koldioxid 2018 genom att tränga undan smutsigare produktion i andra länder. Det motsvarar ungefär hälften av Sveriges totala utsläpp under ett år. För att kunna styra mot successivt ökad klimatnytta bör det vara ett mål för det svenska klimatarbetet att öka exportens klimatnytta.

25. Övriga frågor om svenska klimatmål, punkt 12 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19 och avslår motionerna

2021/22:438 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:1123 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M) yrkande 2,

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 12 och 13,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 2,

2021/22:4075 av Amanda Palmstierna (MP) och

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Mot bakgrund av den nya europeiska klimatlagen och införandet av nya mål på EU-nivå, bör politiken med nationella siffersatta mål ses över. Det är inte längre uppenbart att Sverige kan göra skillnad med hjälp av siffersatta nationella klimatmål. Dessa riskerar i stället att driva utsläpp till andra länder i EU i takt med att EU:s system för utsläppshandel utvidgas. När Sverige ska förhandla om bördefördelningen mellan EU-länderna blir de nationella siffersatta målen en nackdel i förhandlingarna. De siffersatta målen gör det enklare att lägga en stor börda på Sverige samtidigt som länder med mindre ambitiösa nationella klimatmål hamnar i en bättre förhandlingsposition.

Sveriges siffrersatta mål på klimatområdet bör av dessa skäl anpassas till de mål som finns på EU-nivå.

26. Övriga frågor om svenska klimatmål, punkt 12 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:438 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 och

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 12 och 13,
bifaller delvis motionerna

2021/22:1123 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M) yrkande 2,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 2,

2021/22:4075 av Amanda Palmstierna (MP) och

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1 och
avslår motion

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19.

Ställningstagande

Sverige har ett långsiktigt klimatmål att senast 2045 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Denna målsättning innebär att utsläppen från verksamheter inom Sverige senast 2045 ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990. För att klara de återstående 15 procenten får kompletterande åtgärder räknas in. Det kan t.ex. vara ökade upptag av koldioxid i skog och mark eller investeringar i andra länders utsläppsminskande åtgärder. För att vara i linje med Parisavtalets målsättning bör ambitionen vad gäller när målet om nollutsläpp av fossila växthusgaser senast ska vara uppnått ökas. Sverige ska därför senast 2035 ha nollutsläpp av växthusgaser till atmosfären.

Sveriges nuvarande klimatmål hanterar endast Sveriges territoriella utsläpp av växthusgaser. Vår konsumtion orsakar dock betydligt större utsläpp än de territoriella utsläppen genom vår import och internationella transporter. För att Sverige ska leva upp till Parisavtalet måste Sverige kraftigt minska de konsumtionsbaserade utsläppen per person och år. Det är därför positivt att regeringen, om än sent omsider, har gett Miljömålsberedningen i uppdrag att föreslå en samlad strategi för att uppnå en klimatmässigt hållbar konsumtion. Sverige behöver dock genast en tydlig målstyrning för att minska samtliga klimatutsläpp som vi som nation orsakar. Klimatet kan inte vänta. Det

klimatpolitiska ramverket bör därför utökas med ett kompletterande klimatmål för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen.

De bunkerbränslen (olja och flygfotogen) som tankades till flyget och sjöfarten i Sverige 2019 orsakade utsläpp som uppgick till 9,6 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Dessa utsläpp ingår inte i de territoriella utsläppen som samma år uppgick till 50,9 miljoner ton. Dessa utsläpp är därmed en stor andel av vår totala klimatpåverkan men omfattas inte av våra klimatmål. Flyget ingår visserligen i EU:s utsläppshandelssystem, och inom ramen för EU:s gröna giv pågår arbete för att skärpa åtgärderna för att minska dessa sektors utsläpp. Inget tyder dock på att dessa åtgärder kommer att vara tillräckligt effektiva för att ligga i linje med Parisavtalets ambitioner. Dessa betydande utsläpp behöver tydlig nationell målstyrning för nödvändiga utsläppsminskningar även om Sverige har begränsningar i vilka former av styrmedel som kan utformas för detta ändamål. Flygets klimatomställning behöver skyndas på. Ambitionen bör bli att flyget måste omfattas av samma klimatmål som den övriga transportsektorn, vilket innebär en minskning på 70 procent av klimatpåverkande utsläpp från inrikes transporter till 2030 från 2010 års nivå. Sverige bör mot denna bakgrund införa ett kompletterande utsläppsmål för utrikes flyg och sjöfart. Målet bör harmoniseras med den övriga transportsektorn.

27. Övriga frågor om svenska klimatmål, punkt 12 (MP)

av Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 2,

2021/22:4075 av Amanda Palmstierna (MP) och

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1,

bifaller delvis motionerna

2021/22:1123 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M) yrkande 2 och

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 12 och avslår motionerna

2021/22:438 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19 och

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1 och 13.

Ställningstagande

Om Sverige ska klara sitt bidrag till att hålla uppvärmningen under 1,5 grader måste de inhemska utsläppen nu börja minska med minst 12–15 procent per år och vara nära noll senast 2035. För att möta klimatnödläget och leva upp till Parisavtalet behöver Sveriges klimatmål skärpas. Målet måste utgå från klimatforskningens senaste besked och fullt ut väga in aspekter som rör rättvisa och risk. Ett uppdaterat klimatmål måste även omfatta fler verksamheter och utsläppsområden än det nuvarande klimatmålet. De utsläpp som svenskarnas konsumtion orsakar är betydligt större än de territoriella utsläppen. När de konsumtionsbaserade utsläppen räknas med blir Sveriges utsläpp ca 8 ton koldioxidequivaler per person och år. Nästan två tredjedelar kommer från hushållens konsumtion och drygt en tredjedel från offentlig konsumtion och investeringar. Hälften av svenskarnas klimatpåverkan sker i andra länder. Om Sverige ska klara sitt bidrag till att hålla uppvärmningen under 1,5 grader måste våra konsumtionsbaserade utsläpp minska till nedåt 1 ton per person och år. De största utsläppsminskningarna behöver ske i närtid. Sverige ska ta ansvar för alla sina utsläpp, även de som uppstår i andra länder till följd av svensk import och konsumtion. Miljömålsberedningen har fått i uppdrag att ta fram en strategi för att minska utsläpp av växthusgaser från Sveriges konsumtion av varor och tjänster, inklusive den offentliga sektorns konsumtion. Det bör tas fram mål och åtgärder för de konsumtionsbaserade utsläppen. Målet för de konsumtionsbaserade utsläppen ska vara vetenskapligt baserat och beakta rättviseaspekten i linje med Parisavtalet.

28. Kompletterande åtgärder, punkt 13 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22,
bifaller delvis motion
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 81 och
avslår motionerna
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19,
2021/22:3739 av Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S) yrkande 2,
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkandena 54 och 55 samt
2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del.

Ställningstagande

Det finns en rad åtgärder för att minska mängden koldioxid i atmosfären. Vi måste minska våra utsläpp av koldioxid, men vi måste även stärka arbetet med kolsänkor och ny teknik som tar bort koldioxid från atmosfären. Parallellt med att utsläppen minskar måste även incitamenten för minusutsläpp, s.k. negativa utsläpp, stärkas. Potentialen för minusutsläpp i Sverige uppgår till 10 miljoner ton koldioxid årligen, vilket är lika mycket som personbilstransporterna släppte ut 2019. Det rör sig alltså om stora potentiella utsläppsminskningar. Sverige bör därför anta ett nationellt mål för minusutsläpp. Det ska i första hand vara kvantitativt och utgå från Sveriges nationella klimatmål. Syftet ska vara att säkerställa måluppfyllelse av nettonollutsläpp i Sverige 2045. Målet för minusutsläpp ska också vägleda storleken på offentliga satsningar på tekniken, till dess att andra styrmedel finns på plats. Ett nationellt mål säkrar långsiktigheten i politiken och minskar risken för de aktörer som vill satsa på tekniken.

29. Kompletterande åtgärder, punkt 13 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19 och avslår motionerna

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22,

2021/22:3739 av Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S) yrkande 2,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkandena 54 och 55,

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 81.

Ställningstagande

En mycket stor andel av världens länder har satt upp klimatmål för att minska utsläppen av växthusgaser. Däremot saknar de flesta länder klimatmål för ökad kolinlagring genom naturbaserade klimatlösningar. Trycket på skogen är hårt och träråvaran behövs i flera olika delar av klimatomställningen. Samtidigt fortsätter skogens biologiska mångfald att utarmas. Att intensifiera produktionen av skogsråvara löser inte klimatkrisen och riskerar att leda till större utsläpp och ökad utarmning av skogens arter. En förståelse för hur användning av biomassa för olika ändamål påverkar klimatet kräver att man inte minst tar hänsyn till hur mycket skogsbruket påverkar kolsänkan. Det görs

inte så som klimatstatistik redovisas i dag, varför det finns en risk för att vissa satsningar på att öka användning av skoglig råvara t.o.m. ökar nettoutsläppen jämfört med användning av fossil råvara under lång tid. Sverige bör därför anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige till 2030 jämfört med 2017.

30. Kompletterande åtgärder, punkt 13 (KD)

av Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del,

bifaller delvis motionerna

2021/22:3739 av Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S) yrkande 2 och

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 54 och avslår motionerna

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 55 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 81.

Ställningstagande

Förutom enstaka projektstöd finns det i dag få incitament till att investera i koldioxidinfångning i Sverige. Forskning och utveckling i sådan teknik är också sparsam. Svenska biokraftverk släpper i dag ut ca 30 megaton koldioxid årligen. Det finns således en stor potential för att dra ut koldioxid ur atmosfären. Växande träd och andra grödor binder kol. När dessa förbränns i biokraftverk bildas koldioxid som då kan fångas in och lagras. Nettoeffekten blir att koldioxid tas bort ur atmosfären. Att Sverige har en så stor andel energi från biobränslen talar för att Sverige ska prioritera i teknik för infångning och lagring av koldioxid. Därigenom kan vi nyttja det förnybara bränslet och samtidigt bidra till nettoupptag ur atmosfären. Sverige behöver därför en nationell plan för hur koldioxidinfångning ska ske.

31. Kompletterande åtgärder, punkt 13 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 81,

bifaller delvis motion

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22 och

avslår motionerna

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19,

2021/22:3739 av Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S) yrkande 2,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkandena 54 och 55 samt

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del.

Ställningstagande

Genom att fånga in den koldioxid som bildas vid förbränning av biomassa kan vi åstadkomma negativa utsläpp. Potentialen är stor i Sverige då det finns ett stort antal punktkällor av biogen koldioxid där det skulle vara effektivt att fånga in gasen. Sverige bör därför ha som mål att årligen fånga in och permanent lagra 10 miljoner ton koldioxid 2030 och 20 miljoner ton 2035.

32. Kompletterande åtgärder, punkt 13 (MP)

av Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkandena 54 och 55,

bifaller delvis motionerna

2021/22:3739 av Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S) yrkande 2

och

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del och

avslår motionerna

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 22 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 81.

Ställningstagande

Vetenskapens besked är tydligt, för att nå Parisavtalets mål krävs nollutsläpp i kombination med negativa utsläpp i stor skala. Negativa utsläpp kan uppnås med s.k. naturbaserade lösningar, exempelvis skogar som binder in kol i träd och mark. Klimatkrisen och artkrisen är tätt sammankopplade och det är viktigt att åtgärder för att öka inlagringen av kol i naturen också främjar biologisk mångfald. Negativa utsläpp kan också åstadkommas genom tekniker för att suga upp och lagra koldioxid djupt ned i marken under lång tid. För att s.k. CCS-tekniker (Carbon Capture and Storage) ska kunna generera negativa utsläpp krävs att koldioxid suges upp direkt ur atmosfären (DACCS) eller från förbränning av biomassa, s.k. bio-CCS. Det råder stor osäkerhet kring hur och i vilken skala CCS-teknikerna kommer att kunna generera negativa utsläpp. Bio-CCS i stor skala riskerar att hota matproduktionen och den biologiska mångfalden. Negativa utsläpp får aldrig användas som ursäkt för fortsatt användning av fossila bränslen. Regeringen bör ta fram en nationell strategi för negativa utsläpp. Strategin ska omfatta hela kedjan, inklusive infångning, transport och slutgiltigt lagring, samt inkludera naturbaserade klimatlösningar.

Det behövs ett samlat grepp kring naturbaserade klimatlösningar i skogen, i jordbrukslandskapet och i hav och sjöar. Relevanta myndigheter bör få i uppdrag att titta på den samlade tekniska och hållbara potentialen för att öka kolinlagringen i landskapet. Satsningar bör göras på lösningar som kan generera nettoupptag av växthusgaser i närtid och ger synergier med miljömålen. Det behöver även utredas vilken mark som är lämplig att återbeskoga och hur, utan att det konkurrerar med livsmedelsproduktionen eller blir svårare att nå andra miljömål. Berörda markägare ska erbjudas ersättning för åtgärder och eventuellt förlorat markvärde.

33. Samarbeten med andra länder, punkt 14 (M, KD, L)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M), Jakob Olofsgård (L),
Marléne Lund Kopparklint (M) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 10,
2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 10,
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 16 och
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 86.

Ställningstagande

CCS och bio-CCS behövs för att Sverige ska bli klimatneutralt 2045 och därefter åstadkomma negativa utsläpp. De bästa möjligheterna till lagring av koldioxid i närtid är utomlands och till att börja med i Norge. Satsningar och projekt på området pågår både i Norge och Storbritannien. Kommersiella lager för koldioxid är på gång i Norge, Nederländerna och i Storbritannien. Sverige måste vara aktivt och etablera samarbeten med relevanta länder när det gäller CCS och bio-CCS, inklusive vad avser lagringsplatser, så att tekniken kan bli verklighet. Sverige behöver även teckna avtal med länder där svensk koldioxid kan komma att lagras, exempelvis Norge, Storbritannien och Nederländerna, för att bl.a. reglera ansvarsfrågan.

34. Rättsliga hinder, punkt 15 (M, C, L)

av Kristina Yngwe (C), Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M), Jakob Olofsgård (L), Marlène Lund Kopparklint (M) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 13,

2021/22:3497 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 4,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 23,

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 19 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 85 och 87.

Ställningstagande

För att möjliggöra export och lagring av koldioxid krävs flera ändringar i svenska och internationella regelverk. Bland annat behöver den ändring av artikel 6 i Londonprotokollet som möjliggör lagring av koldioxid under havsbotten träda i kraft. Regeringen bör därför verka för att påskynda att fler länder godkänner ändringen. Det behövs även en resolution i tillägg till Helsingforskonventionen så att geologisk lagring av koldioxid under Östersjön blir möjlig och så att konventionen blir förenlig med CCS-direktivet. Det behöver vidare säkerställas att inte ett svenskt förbud mot utvinning av olja och gas eller offshoredirektivet utgör ett hinder för geologisk lagring av koldioxid till havs i Sverige. Moratoriet om geoengineering i konventionen om biologisk mångfald behöver även ändras så att inte CCS omfattas. Det behövs därutöver ett tillägg till definitionerna av transport av koldioxid för lagring i EU:s gruppundantagsförordning och i riktlinjerna för

statligt stöd till miljöskydd och energi, så att statligt stöd kan ges till transporter av koldioxid på andra sätt än genom rörledningar, exempelvis med sjöfart eller vägburna transporter. Därtill måste regelverken ändras så att transporter av koldioxid på andra sätt än genom rörledningar tillåts utan att bokföras som utsläpp inom EU ETS.

35. Infångning och lagring av koldioxid i övrigt, punkt 16 (M, C)

av Kristina Yngwe (C), Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M), Marléne Lund Kopparklint (M) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 25 och
avslår motionerna
2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 11,
2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del och
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 19, 20, 82, 83 och 88.

Ställningstagande

I dag behöver permanent lagring av koldioxid ske i exempelvis Norge, eftersom det i Sverige för närvarande inte finns några platser där lagring av koldioxid är godkända. Sverige bör på sikt också ta ansvar och lagra de koldioxidutsläpp som avskiljs i landet. Sveriges geologiska undersökning bör därför inleda arbetet med att undersöka förutsättningarna för koldioxidlagring i Sverige. Myndigheten bör därmed få i uppdrag att inleda prospektering för att identifiera möjliga platser för koldioxidlagring i Sverige.

36. Infångning och lagring av koldioxid i övrigt, punkt 16 (KD)

av Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 11 och

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del och avslår motionerna
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 25 och
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 19, 20, 82, 83 och 88.

Ställningstagande

Energimyndigheten har i en delrapportering av ett uppdrag om att lämna förslag på utformning av ett system för driftstöd föreslagit omvända auktioner som stöd för bio-CCS. Jag och mitt parti stöder det system med omvända auktioner alternativt fast lagringspeng för avskiljning av koldioxid som infördes i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2022. Det finns dock anledning att till 2026 då satsningen inleds överväga en omfattning motsvarande vad Energimyndigheten föreslår i sin utredning.

37. Infångning och lagring av koldioxid i övrigt, punkt 16 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 19, 20, 82, 83 och 88 samt avslår motionerna

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 25,

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 11 och

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 i denna del.

Ställningstagande

Koldioxidutsläppen från fossila bränslen ska upphöra. Det innebär att fossila bränslen behöver sluta användas. I en del sektorer kommer det dock att vara svårt att hitta alternativ till de fossila bränslena så att de kan fasas ut i den takt som krävs. Där är negativa utsläpp som kompenserar för utsläppen ett sätt att vinna tid. Andra utsläpp, exempelvis från jordbruket, är svårare att eliminera. Det behövs negativa utsläpp för att kompensera för den typen av utsläpp. Det är också mycket sannolikt att människan kommer att släppa ut för mycket klimatgaser för att Parisavtalets mål ska nås. Det innebär att negativa utsläpp under lång tid kommer att behövas för att långsamt sänka koldioxidkoncentrationen i atmosfären. Negativa utsläpp behöver därför byggas upp i stor skala medan de fossila utsläppen ännu minskar. Vidare bör de aktörer som inte uppfyller takten i de utsläppsminskningar de är ålagda genom olika

styrmedel – medan utfasningen pågår – kunna kompensera sina överskjutande utsläpp genom upptag och permanent lagring av koldioxid.

Potentialen för att fånga in den koldioxid som bildas vid förbränning av biomassa och därmed åstadkomma negativa utsläpp är stor i Sverige eftersom det finns ett stort antal punktkällor av biogen koldioxid där det skulle vara effektivt att fånga in gasen. Klimatpolitiska vägvalsutredningens (SOU 2020:4) bedömningar pekar på att kostnaden för att samla in och lagra koldioxid från de stora anläggningarna skulle vara lägre än koldioxidskatten för den koldioxid som släpps ut. Staten bör ge ersättning för att samla in och permanent lagra koldioxid av biogent ursprung upp till motsvarande koldioxidskattens nivå. Det är dock viktigt att lagring av koldioxid inte bidrar till ökad utvinning av olja eller naturgas genom s.k. enhanced hydrocarbon recovery.

Tillståndsprocessen för att etablera koldioxidlagring inom svenskt territorium förväntas enligt Klimatpolitiska vägvalsutredningen ta lång tid. Processen behöver därför initieras och drivas framåt redan nu för att skapa beredskap för att vi framöver eventuellt behöver lagra koldioxid i Sverige. Det bör därför bildas ett – åtminstone till en del statligt ägt – företag med uppgiften att genomföra tillståndsprocessen för att etablera koldioxidlagring inom svenskt territorium.

38. Nationella klimatinvesteringar, punkt 17 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 90 och avslår motionerna

2021/22:3336 av Jamal El-Haj m.fl. (S) och

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkandena 17, 53 och 56.

Ställningstagande

Biokol som plöjs ned i jordbruksmark är förhållandevis motståndskraftig mot nedbrytning. Kolet stannar i marken samtidigt som jorden blir bördigare. Det finns redan flera anläggningar för produktion av biokol som jordförbättringsmedel. Biokol kan tillverkas av en rad biologiska restprodukter, som halm och gödsel. IPCC bedömer att åtminstone 80 procent av biokolet stannar i marken i 100 år. Regeringen bör därför utreda hur ett stöd till lagring av kol som biokol skulle kunna utformas.

39. Nationella klimatinvesteringar, punkt 17 (MP)

av Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkandena 17, 53 och 56 samt avslår motionerna

2021/22:3336 av Jamal El-Haj m.fl. (S) och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 90.

Ställningstagande

Industrin står för en tredjedel av Sveriges inhemska växthusgasutsläpp. Totalt har utsläppen från industrin minskat med 22 procent under de senaste 20 åren. Kommande 15 år måste en minskning som motsvarar kvarvarande 78 procent åstadkommas. Små företag har ibland otillräckliga resurser för att klara omställningen till fossilfritt och cirkulärt på egen hand. Regeringen bör därför fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Industriklivet och Klimatklivet till de mindre företagens omställning, i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan.

Enligt Trafikverket är hälften av alla bilresor i tätort kortare än fem kilometer. Att få ned utsläppen från dessa resor till nära noll är inte bara en lågt hängande frukt i klimatarbetet, utan ger även positiva sidoeffekter som minskade luftföroreningar i städer, förbättrad folkhälsa och mer attraktiva stadsmiljöer. (Stor)stadsbilismen måste brytas. Statliga stöd till kommunala åtgärder för klimatsmart stads- och trafikplanering genom Klimatklivet bör därför utvecklas och stärkas.

För att nå Parisavtalets mål krävs nollutsläpp i kombination med negativa utsläpp i stor skala. Tillgången till rådgivning och ekonomiska stöd som gynnar ökad kolinlagring i jordbruksmark bör därför öka. Regeringen bör verka för att främja investeringar, produktion och nedmyllning av biokol genom exempelvis landsbygdsprogrammet, jordbruks- och regionstöd eller Klimatklivet.

40. Bonus malus-systemet, punkt 18 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M) och Marléne Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16 och
avslår motion

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 30.

Ställningstagande

Såväl Riksrevisionen som Konjunkturinstitutet har kritiserat bonus malus-systemet för att det är ett dyrt styrmedel som inte direkt leder till minskade utsläpp från bilar. Utvärderingar av dessa expertmyndigheter visar att systemet, som riktar sig mot bilinköp snarare än körning, riskerar att leda till ökad bilåkning och att en s.k. rekyleffekt uppstår, vilket i sin tur ger upphov till ökade utsläpp. Vi vill reformera bonus malus-systemet i grunden och ersätta det med ett mer effektivt styrmedel för att minska utsläppen från bilar. En nollutsläppsbonus i kombination med en skrotningspremie vore ett bättre styrmedel. Regeringen bör därför ersätta bonus malus-systemet med en nollutsläppsbonus.

41. Bonus malus-systemet, punkt 18 (MP)

av Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 30 och
avslår motion

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16.

Ställningstagande

För att skynda på utfasningen av nybilsförsäljningen av fossilbilar till senast 2025 och för att göra reformen mer rättvis bör regeringen kraftigt skärpa bonus malus-systemet. Senast 2025 ska endast bilar med nollutsläpp samt biogasbilar kunna få en klimatbonus. Fram till dess bör ett nytt krav införas på att hybrider enbart ska tilldelas bonus om de kan drivas på höginblandade biodrivmedel. Skatten på de smutsigaste nya bilarna (malus) behöver höjas kraftigt, vid sidan av att skärpa gränserna för när malus tas ut, för att gå i linje med ambitionen att fasa ut de fossildrivna bilarna så snabbt som möjligt. Klimatbonusen bör även fhas ut för de dyraste bilarna. De personer som har råd att köpa de allra dyraste nya bilarna behöver inte en skattesubvention. För personer i glesbygd med dålig tillgång till kollektivtrafik bör i stället en höjd bonus införas.

42. Reduktionsplikten, punkt 19 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M) och Marlène Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 22 och avslår motionerna

2021/22:2453 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 12,

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 27,

2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 41,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 60 och

2021/22:3954 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 18.

Ställningstagande

På sikt kommer de flesta transporter att vara elektrifierade. Under tiden det skiftet sker är inblandning av biobränslen ett sätt att minska utsläppen av fossila växthusgaser från befintliga fordon och maskiner.

De höga drivmedelspriserna som råder i dag är ett problem. De slår mot såväl hushåll som företag och urholkar förtroendet för klimatpolitiken. Reduktionsplikten har i hög utsträckning bidragit till den prisökning vi sett.

Det är en orimlig ordning att priset på drivmedel går upp när de skadliga utsläppen av växthusgaser från drivmedel minskar. Det ska inte kosta mer att göra rätt. Det är inte heller rimligt att de svenska dieselpreiserna är flera kronor högre än i något annat land i världen.

Det snabbaste sättet att sänka priset på drivmedel är att sänka skatten. Moderaterna har drivit frågan om att sänka skatten på drivmedel länge och är det parti som sänker skatten mest. Nu kommer det också att ske i och med att den gemensamma budgeten från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna för 2022 gått igenom.

Moderaterna har även föreslagit att energiskatten för diesel ska sänkas till EU:s miniminivå under tre månader, och att regeringen snarast möjligt ska begära undantag av EU-kommissionen från bestämmelserna i EU:s energiskattedirektiv, och andra berörda direktiv, för att helt kunna ta bort energiskatten på diesel under tre månader. Energiskatten på bensen bör även sänkas i lika stor utsträckning. De förslagen behandlas nu i finansutskottet där de verkar finna ett brett stöd.

Redan när nivåerna i reduktionsplikten sågs över under våren 2021 konstaterade Moderaterna att regeringen troligen underskattat en kommande ökning av drivmedelspriserna och krävde i en följdmotion (2020/21:4039) att regeringen skulle återkomma med en fullständig konsekvensanalys samt att regeringen i samband med detta även ska redogöra för sin bedömning av om den föranleder någon förändring av reduktionsnivåerna.

Vi kan nu konstatera att det var en korrekt bedömning och att prisökningen blivit flera gånger högre än de 40–60 öre per liter diesel och år som regeringen angav. Att tvinga fram så kraftigt ökade kostnader är inte ett kostnadseffektivt sätt att minska utsläppen. Reduktionspliktens negativa effekter är betydligt mer omfattande än vad regeringen angav och reduktionsplikten måste därför ses över.

Regeringen har skjutit frågan om en översyn av nivåerna på framtiden genom att begära in underlag till konsekvensanalysen först till december 2022. Den prisutveckling vi sett fordrar en tydlig konsekvensanalys och kontrollstation från regeringen i enlighet med vad riksdagen krävt så att riksdagen kan ta ställning till reduktionspliktens fortsatta utformning. Detta behöver ske mycket tidigare än regeringen aviserat.

För att på kort sikt motverka de prisökningar som reduktionsplikten orsakat har vi även föreslagit att regeringen skyndsamt återkommer med förslag om hur nivåerna för inblandning av biodrivmedel tillfälligt kan justeras för att åstadkomma sänkta drivmedelspriser under innevarande år. Även detta förslag är under behandling i finansutskottet.

43. Reduktionsplikten, punkt 19 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Mats Nordberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2453 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 12,
2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 27 och
2021/22:3954 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 18 och
avslår motionerna
2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 22,
2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 41 och
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 60.

Ställningstagande

Sverige har sedan den första juli 2018 en oerhört ambitiös reduktionsplikt. Reduktionsnivån för diesel uppgår i dag till omkring 20 procent, vilket kraftigt ökar såväl importen som priset på bränslet. Reduktionsplikten innebär stora negativa offentligfinansiella effekter och samtidigt negativ miljöpåverkan i andra delar av världen genom exempelvis överexploatering av mark. Det innebär en kostnadsineffektivitet som inte heller leder till önskade miljömålsättningar. Reduktionsplikten som princip är bra, men den behöver begränsas kraftigt. Mot bakgrund av biodrivmedlens plats på marknaden bör reduktionsplikten inte överstiga 2 procent för bensin och 5 procent för diesel. En sådan reduktionsplikt skulle bibehålla en marknad för bra biodrivmedel, samtidigt som dåliga biodrivmedel, som exempelvis palmoljebaserade bränslen, skulle kunna fasas ut från den svenska marknaden utan kraftiga prisökningar som följd. Det är också viktigt att reduktionsplikten utformas på ett sätt som inte snedvrider marknadssituationen på ett otillbörligt sätt. Reduktionsplikten bör därför ses över i sin helhet, också sett i förhållande till andra drivmedel än bränsle för förbränningsmotorer.

Bränsle framställt ur naturgas och fackelgaser (gasformigt avfall) kan minska utsläppen av fossil koldioxid jämfört med råoljebaserade dieselbränslen med upp till 40 procent. Dessutom ger syntetiska bränslen mycket lägre utsläpp av sot, giftiga kolväten och kvävedioxid jämfört med ordinarie råoljebaserade dieselbränslen. Möjligheten att sälja syntetiska, alternativa bränslen begränsas dock genom att dessa bränslen riskerar att jämföras med ordinarie råoljebaserade dieselbränslen i lagstiftningen. Det är önskvärt att lagstiftningen om reduktionsplikten tar hänsyn till de faktiska utsläppsminskningarna och definitionerna av bensin, dieselbränslen och alternativa bränslen som redan finns i drivmedelslagen. Det är angeläget att det görs en översyn av lagstiftningen på området så att inte bränslen, såsom syntetiska alternativa bränslen, som kan bidra till minskade utsläpp, riskerar att missgynnas i förhållande till andra bränslen. Regeringen bör därför genomföra en översyn av lagstiftningen som missgynnar syntetiska alternativa bränslen.

44. Reduktionsplikten, punkt 19 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 41 och

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 60 och
avslår motionerna

2021/22:2453 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 12,

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 27,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 22 och

2021/22:3954 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 18.

Ställningstagande

Att öka användningen av förnybara drivmedel som ersätter fossila bränslen i både personbilar, tunga transporter, flyg, sjöfart och arbetsmaskiner är oerhört angeläget. Det är positivt att en reduktionsplikt har införts och även stärkts i samband med kontrollstation 2019. Reduktionsplikten behöver vara ambitiös, skapa förutsägbarhet och säkra att kvoterna sätts så de ligger i linje med målet om att utsläppen från transportsektorn ska minska med 70 procent till 2030. Vid reduktionspliktens kommande kontrollstation bör regeringen överväga att införa en särskild kvot för avancerade biodrivmedel. Detta skulle gynna produktionen och användandet av drivmedel med mycket låg klimatpåverkan och låg risk för förändrad markanvändning.

45. Utfasning av fossila drivmedel, punkt 20 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3,

bifaller delvis motion

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 31 och

avslår motion

2021/22:3315 av Kjell Jansson m.fl. (M).

Ställningstagande

Sveriges mål är att utsläppen från transportsektorn till 2030 ska minska med 70 procent. Det är ett ambitiöst mål som innebär en enorm möjlighet att ta ledningen i den globala omställningen när smarta lösningar skapas av innovatörer med teknikskiften till det förnybara, energi- och resurseffektiva. Både den nationella politiken och EU-lagstiftningen på området måste skärpas. Att sträva efter utsläppsfria fordon är ett värdefullt mål, men vi kommer även i fortsättningen att behöva biodrivmedel som framställs på ett hållbart sätt för att minska utsläppen från transportsektorn i EU, sett till bilens normala livslängd. För att bryta beroendet av fossila bränslen och minska klimatutsläppen krävs många olika lösningar och tekniker med mer energieffektiva fordon, en ökad biodrivmedelsanvändning, fordon med nollutsläpp som drivs med grön el eller vätgas och bränsleceller men också nya praktiska lösningar med bilpooler och smarta digitala mobilitets- och delningstjänster. Det går att förena en ökad mobilitet med en minskad klimatpåverkan. Svensk miljöteknik är och kan fortsättningsvis vara en exportframgång som bereder väg för miljövänliga transporter världen över. Många olika förnybara bränslen behöver utvecklas och kommersialiseras – något som gäller för alla trafikslag. Fler transportslag måste elektrifieras för att nå klimatmålet till 2030. De fossila bränslena i Sverige bör mot denna bakgrund fasas ut i transportsektorn till 2030, med vissa undantag.

46. Utfasning av fossila drivmedel, punkt 20 (MP)

av Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 31,
bifaller delvis motion

2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 3 och
avslår motion

2021/22:3315 av Kjell Jansson m.fl. (M).

Ställningstagande

Fossildrivna och särskilt energislukande fordon måste fasas ut. Fordonen måste bli mer effektiva och drivas med förnybara drivmedel. För att hela

transportsektorn ska bli 100 procent fossilfri krävs flera olika typer av förnybara drivmedel. El, biogas, flytande biodrivmedel, vätgas och elektrobränslen är alla viktiga pusselbitar att jobba med. Som en del i detta arbete bör ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel införas senast 2030.

47. Klimatanpassningsarbetet, punkt 21 (C, MP)

av Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 13.

Ställningstagande

Även om den globala medeltemperaturökningen begränsas till under 2 grader kommer klimatförändringarna att ha stor påverkan på Sverige eftersom landets temperatur väntas stiga mer än det globala genomsnittet. Detta kommer att leda till mer ofta återkommande extremväder såsom värmeböljor och skyfall med ökad risk för översvämningar, ras, erosion och förhöjda havsnivåer. Vi behöver därför rusta vårt samhälle. Klimatanpassningsåtgärder får aldrig kompensera för bristande ambitioner att i första hand minska utsläppen, men det är viktigt att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Eftersom kunskap om rådande klimatförändringar och deras konsekvenser ligger till grund för klimatanpassningsarbetet vill vi se att tillräckligt med stöd ges till ansvariga instanser till forskning, samordning och utvärdering av arbetet med klimatanpassning. Vi behöver säkerställa såväl kortsiktig som långsiktig finansiering av de insatser som kommer att behövas för att anpassa vårt samhälle. Regeringen bör därför tillsätta en utredning som undersöker nya finansieringsmodeller för kommunernas klimatanpassningsarbete och förbättrar kunskapsutbyte genom stärkt myndighetssamordning.

48. Forskning och metodutveckling, punkt 22 (MP)

av Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 24.

Ställningstagande

Klimatförändringen kommer att leda till stora påfrestningar på våra vattenresurser och på tillgången till vatten. Åtgärdsarbetet skiljer sig åt betydligt mellan landets kommuner. Åtgärder kan inkludera att bereda plats för vatten, skapa gröna tak och planera för att stänga av underfarter för bilar. Men i många kommuner saknas aktiva åtgärder. Det är en utmaning för hela samhället att genomföra den anpassning som krävs för att skydda oss mot tilltagande klimatförändringar. För små kommuner som saknar både ekonomiska resurser och en tillräckligt stor och anpassad organisation, är utmaningen särskilt stor. Staten behöver därför fortsätta att stödja forskning och modellutveckling om hur klimatförändringarna och temperaturhöjningarna påverkar vattenresursen, för att bättre kunna planera för förändrade vattenflöden och vattenvolymer.

49. Fossilfritt Sverige, punkt 23 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M) och Marléne Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15 och
avslår motion
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 19.

Ställningstagande

Fossilfritt Sverige samlar en mängd aktörer: företag, organisationer och lärosäten, som står bakom deklarationen att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Samarbetet är mycket uppskattat och har levererat färdplaner för att åstadkomma fossilfrihet inom fler än 20 sektorer. Det har blivit ett sammanhållande nav för näringslivets omställning. Fossilfritt Sveriges uppdrag löper fram till 2024. Vi vill behålla och vidareutveckla Fossilfritt Sveriges arbete med att hålla samman näringslivets klimatomställning. Vi vill särskilt framhålla vikten av att rikta Fossilfritt

Sveriges arbete mot områden som är särskilt viktiga för omställningen, exempelvis elektrifieringen.

50. Fossilfritt Sverige, punkt 23 (MP)

av Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 19 och
avslår motion
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15.

Ställningstagande

Initiativet Fossilfritt Sverige som inleddes 2015 har målet att bygga en stark industri och skapa fler jobb och exportmöjligheter genom omställning till fossilfrihet. Totalt 22 olika branscher har tagit fram färdplaner för att visa hur de kan stärka sin konkurrenskraft genom att bli fossilfria eller klimatneutrala. Regeringen bör fortsätta och fördjupa Fossilfritt Sveriges arbete. Planerna måste utvecklas till att också beakta andra aspekter av hållbarhet än klimat, som resurseffektivitet och biologisk mångfald.

51. Biogena utsläpp, punkt 24 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 20.

Ställningstagande

Utsläppen av växthusgaser måste minska kraftigt det närmaste decenniet. Även om begränsad förbränning av biomassa kan vara motiverat och lämpligt ur hållbarhetssynpunkt så ökar även dessa s.k. biogena utsläpp, precis som fossila utsläpp, koldioxidhalten i atmosfären. Det är därför viktigt att både

fossila och biogena utsläpp begränsas i så hög utsträckning som möjligt. Regeringen bör därför tydligare redovisa även de biogena utsläppen i Sverige.

52. Klimatkompensationsprojekt, punkt 25 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 27 och 28.

Ställningstagande

Klimatkompensation kan bli ett viktigt verktyg för att nå klimatmålen inom aktiviteter där utsläppen kan vara svåra att minska på annat sätt. För oss är utgångspunkten att individer och företag alltid i första hand, och så långt som möjligt, ska verka för att förebygga nya utsläpp. Klimatkompensation är ett bra verktyg för utsläpp som är oundvikliga. Klimatkompensation är därmed ett av många verktyg som behövs för att nå målet om nettonollutsläpp i Sverige till 2045.

För ett svenskt företag som i dag vill börja klimatkompensera kan det vara svårt att veta hur man bör beräkna sina utsläpp, hur man tar reda på om ett klimatkompensationsprojekt är effektivt och socialt hållbart och hur man bör kommunicera denna satsning till sina kunder på ett rättvisande sätt. För svenska konsumenter kan det vara svårt att veta vilka klimatkompenierade produkter och tjänster som håller hög kvalitet.

Vi vill uppmuntra fler företag och privatpersoner att klimatkompensera för sina oundvikliga utsläpp och samtidigt säkra att klimatkompensationsprojekten är effektiva. Vi vill underlätta för konsumenter som vill köpa klimatkompenierade produkter och tjänster att fatta välinformerade beslut. Relevanta myndigheter bör därför hjälpa företagen att beräkna sina utsläpp, både direkta och indirekta, på ett sätt som är förenligt med internationell standard. Regeringen bör därmed överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram rekommendationer för företag som vill beräkna sina utsläpp av växthusgaser, inklusive indirekta utsläpp.

Regeringen bör vidare överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram tydliga rekommendationer och standarder som kan vägleda företagen att välja klimatkompensationsprojekt. Rekommendationerna bör dels beskriva vilka krav projekten ska leva upp till och dels vilka oberoende tredjepartskontrollanter som är pålitliga.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (M)

Jessica Rosencrantz (M), Betty Malmberg (M) och Marléne Lund Kopparklint (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella parti- och kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (SD)

Martin Kinnunen (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Mats Nordberg (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (C)

Kristina Yngwe (C) och Magnus Ek (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (V)

Elin Segerlind (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller mitt partis förslag hänvisar jag till vår aktuella partimotion. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 27 (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller mitt partis förslag hänvisar jag till våra aktuella kommittémotioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 27 (L)

Jakob Olofsgård (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller mitt partis förslag hänvisar jag till våra aktuella parti- och kommittémotioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

7. Miljöpartiets förslag inom klimatpolitiken (MP)

Maria Gardfjell (MP) anför:

I detta särskilda yttrande redogör jag för Miljöpartiets klimatpolitik på internationell nivå, inom EU och på nationell nivå.

Det internationella klimatarbetet

Sverige spelar en avgörande roll för den internationella klimatpolitiken på framför allt två sätt. Det första är att bidra till finansieringen av åtgärder som minskar utsläpp och till utsatta länders möjlighet att anpassa sig till klimatkrisens katastrofala konsekvenser. Det andra är att testa innovativa och modiga lösningar på komplexa problem i Sverige som sedan kan exporteras till andra länder. Ett starkt internationellt klimatarbete främjar dessutom en liknande utveckling i andra länder, något som även Sverige kan dra nytta av genom att exempelvis importera tekniker och lösningar som testats på andra ställen.

För att Sverige ska vara trovärdigt i sin roll som ledare för världens klimatarbete måste stödet till fossila investeringar i utvecklingsarbetet fortsätta att fasas ut. Sverige ska också arbeta för att andra länder och aktörer ska styra om alla finansiella flöden och investeringar som sker på den globala marknaden.

Miljöpartiet anser därför att Sverige bör göra följande:

- Stärka den internationella klimatfinansieringen. Utöver offentliga medel behöver Sverige och EU satsa på innovativa sätt att mobilisera klimatfinansiering. Gröna obligationer och gröna kreditgarantier är ett sådant sätt. Mottagarlandets behov ska vara avgörande.
- Se till att Sveriges utrikes- och handelspolitik ligger i linje med den globala klimatomställningen. Handels- och investeringsavtal ska utformas i linje med Agenda 2030 och klimatmålen från Paris.
- Arbeta för att Världsbanken ska fasa ut all finansiering till energiproduktion som bygger på fossila bränslen omgående.

EU:s klimatpolitik

EU är världens största ekonomi och en viktig internationell aktör i handel, forskning och utveckling. Sverige ska driva krav om klimat, miljö och social hänsyn i internationella överenskommelser och handelsavtal, så att EU kraftigt minskar sina globala fotavtryck.

Europeiska investeringsbanken har beslutat att helt upphöra med finansiering av fossila projekt efter 2021 och att all finansiering ska ske i linje med Parisavtalet fr.o.m. slutet av 2020. Motsvarande omställning krävs hos samtliga finansiella institutioner inom EU.

EU:s interna ekonomiska stödsystem är starkt styrande för utvecklingen inom EU. Det gäller alla sektorer men särskilt jordbruket, transportsektorn, den regionala utvecklingen, energiförsörjningen, forskning och innovation. Sverige ska driva på för förändring så att regelverken och stödsystemen styr mot minskade utsläpp. Det gäller t.ex. skatter på energi och koldioxid eller regelverk för olika stödsystem.

EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) behöver skärpas ytterligare för att vi ska klara målen i Parisavtalet. Sverige ska vara drivande i detta. Utsläppstaket i systemet behöver minska snabbare och den fria tilldelningen i EU ETS fasas ut, samtidigt som vi fortsätter att ta bort överskottet av utsläppsrätter från marknaden. De stödmekanismer som inrättas måste utvecklas så att de fungerar som öppna, transparenta och kraftfulla instrument för omställningen inom industrin, energisektorn och flyget inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Systemet för utsläppshandel behöver utvecklas och inkludera sjöfart och internationella flygresor. Sverige ska driva på processen i EU och, liksom Finland och Tyskland, vara redo att gå före med ett nationellt utsläppshandelssystem för transportsektorn.

Miljöpartiet anser därför att Sverige bör verka för att

- höja klimatambitionerna inom EU
- uppdatera mål och handlingsplaner för att hålla den globala uppvärmningen till 1,5 grader
- EU:s budget anpassas till klimatmålen och gemensamma regelverk utformas så att alla EU:s medlemsländer tar sitt ansvar för att nå målen i Parisavtalet
- regelverket för EU ETS skärps så att det är i linje med målen i Parisavtalet
- den fria tilldelningen avvecklas
- sjöfarten och allt flyg inkluderas i EU ETS.
- en due diligence-lag om mänskliga rättigheter och miljö, som aktivt bidrar till klimatarbetet, införs på EU-nivå.

Sveriges klimatmål

Miljöpartiets utgångspunkt är att Sveriges utsläpp ska vara nära noll 2035, för att därefter så snart som möjligt uppnå negativa utsläpp. Vi behöver också mål om utsläppsminskningar för svensk konsumtion. Sverige måste ta ansvar för alla sina utsläpp. Ett givet utsläppsmål kan nås på flera olika sätt och därmed

resultera i olika stora utsläpp. Klimatförändringar drivs av den ackumulerade mängden utsläpp. Vi behöver därför styrmedel som skapar incitament för att minska våra utsläpp så snart som möjligt. Med hjälp av en styrande koldioxidbudget kan en total mängd utsläpp kopplas till Sveriges klimatmål. Då minskar risken att nödvändiga beslut skjuts på framtiden. Beräkningar baserade på IPCC:s specialrapport om 1,5 graders global uppvärmning och Parisavtalet där man tar rättvisespekten i beaktande visar att Sveriges utsläpp behöver minska med 12–15 procent per år och vara nära noll senast 2035 för att ligga i linje med Parisavtalet. Huruvida rättvisespekten faktiskt tas i beaktande grundas däremot på en politisk bedömning. Här är Miljöpartiets linje tydlig: rika länder som byggt sitt välstånd på fossil energi har ett ansvar för att gå före i klimatomställningen och hjälpa andra. Miljöpartiet driver därför att Sveriges utsläpp ska vara nära noll 2035.

Miljöpartiet anser därför att Sverige bör

- skärpa sitt nationella klimatmål till nära nollutsläpp 2035
- införa en nationell koldioxidbudget för Sverige baserat på data från FN:s klimatpanel
- ta fram nationella utsläpp som sker utomlands till följd av svensk konsumtion.

Kompletterande åtgärder

Vetenskapens besked är tydligt: för att nå Parisavtalets mål krävs nollutsläpp i kombination med negativa utsläpp i stor skala och med start redan 2020. Sveriges klimatmål är att nå nettonollutsläpp till 2045 och därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär att utsläppen från verksamheter inom Sverige senast 2045 ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990. Resterande 15 procent ska uppnås med s.k. kompletterande åtgärder. Dessa omfattar investeringar i andra länder som genererar utsläppsminskningar, utökade kolsänkor och CCS-teknik. Det är avgörande att arbetet med negativa utsläpp ses som ett komplement till åtgärder som resulterar i utsläppsminskningar, vilket även i fortsättningen är den enskilt viktigaste faktorn och absolut avgörande för att begränsa klimatkrisen.

Miljöpartiet anser därför att Sverige bör göra följande:

- Ta ett samlat grepp på naturbaserade klimatlösningar i skogen, i jordbrukslandskapet och i hav och sjöar, och på deras potential att bidra till att nå Sveriges klimatmål. Relevanta myndigheter ska få i uppdrag att titta på den samlade tekniska och hållbara potentialen för att öka kolinlagringen i landskapet, inklusive den produktiva skogsmarken.
- Skydda skog för att binda kol. Anta ett nationellt mål om att skydda minst 30 procent av landytan, utifrån representativitet och ekologisk funktion. Av denna yta ska minst 10 procent få ett strikt skydd.
- Gynna odlings- och brukningsmetoder som ökar kolinlagringen, genom t.ex. val av grödor, nya metoder som använder mindre markbearbetning,

rätt gröda på rätt plats, mer mosaik och blandad betesmark, åkermark och skog eller skogspartier.

- Ge Energimyndigheten i uppdrag att upphandla hållbar bio-CCS i Sverige. Stöd ska endast ges till permanent lagring av växthusgaser.

Klimatanpassningsarbetet

Klimatkrisen är redan här. Därför krävs långtgående anpassningsåtgärder för att garantera rätten till både säkerhet och mänsklig välfärd. Klimatpolitik handlar inte längre endast om att minska våra utsläpp. Sverige behöver en nationell klimatanpassningsstrategi för att säkerställa vattentillförsel, matproduktion och rätten till ett tryggt hem för alla Sveriges invånare.

Sverige kommer att behöva anpassa sig till ett ännu mer besvärligt väder. Klimatforskning förutspår att nederbörden i Sverige kan komma att öka med 10–20 procent nästkommande sekel. Eftersom nederbörden förväntas variera kraftigt mellan olika år och platser innebär detta i praktiken att år av torka kommer att övergå i år av massiva skyfall. Översvämmade gator, förstörda skördar och kontaminerat dricksvatten är bara några av konsekvenserna som många svenskar kan tvingas leva med. Redan nu måste vi börja arbeta för att säkerställa vår beredskap.

Miljöpartiet anser därför att Sverige bör göra följande:

- Revidera den nationella klimatanpassningsstrategin. Ansvar för klimatanpassningsåtgärder behöver förtydligas. Särskilt kritiska områden där statligt stöd ges behöver identifieras och prioriteras.
- Ge kommunerna ansvar för att identifiera risker för befolkningen i klimatanpassningsstrategier, utöver risker för den byggda miljön. Exempelvis kan framtida värmeböljor allvarligt drabba äldre och i värsta fall leda till förtida dödsfall.
- Stärk jordbrukets förutsättningar att klara både perioder av torka och översvämningar. Det behövs satsningar för att stärka den vattenhållande förmågan i landskapet, exempelvis genom att öka kolinlagring och bördighet, både för att inrätta våtmarker och för att investera i täckdikning.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:438 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på skarpa klimatmål för flygsektorn och harmonisering av dem med den övriga transportsektorns och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1123 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det likt i transportsektorn ska sättas upp specifika mål även för utsläpp från produktion av livsmedel och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1134 av John Weinerhall och Viktor Wärnick (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatpolitiken ska utgå från en princip om klimateffektivitet där klimatsatsningars påverkan på utsläpp omräknat i koldioxidekvivalenter ska redovisas samt att avsteg från denna princip särskilt ska motiveras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1408 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör överväga att verka för införandet av koldioxidmärkning av produkter och tjänster som säljs i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1567 av Serkan Köse (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av klimatomställning på alla nivåer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1910 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integrering av markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (land use, land-use change and forestry, LULUCF) i Sveriges EU-interna åtaganden, i linje med ingångna avtal och med Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2390 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av torv från redan dikade torvmarker inte ska behöva utsläppsrätter inom EU-ETS och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2453 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av lagstiftningen som missgynnar syntetiska alternativa bränslen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det globala perspektivet inom klimatarbetet bör ges en central plats och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i internationella förhandlingar ska verka för att de som släpper ut mest också ska ha de största åtagandena om att minska utsläppen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hårdare krav ska ställas på Kina och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk klimatpolitik måste bygga på en nyttokostnadsanalys och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en analys av den svenska föregångspolitiken på klimatområdet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska klimatmål inte bör formuleras på ett sätt som försvårar industrietablering i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att svensk klimatpolitik inte leder till åtgärder som gör att utsläpp av växthusgaser flyttar till andra länder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flexibilitet och löpande översyn i förhandlingarna om EU:s klimatlagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de frivilliga åtagandena inom ramen för klimatavtalet i Paris framöver ska utformas så att de enkelt kan jämföras och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördelning av utsläppsminskningar inom EU och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mål för att minska utsläppen av växthusgaser ska uppnås utan att äventyra de

- enskilda nationernas eller hushållens ekonomi och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtaganden inom EU bör kopplas till ansträngningar att komma fram till bindande mål på global nivå och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nationella utsläppsminskningmålen bör anpassas till målen på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LULUCF, utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, bör räknas med i rapporteringen av utsläpp av växthusgaser och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda uppdraget till det klimatpolitiska rådet och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte använda sektorsvisa mål inom klimatpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
 25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet för svensk klimatpolitik ska utgå från hur man så kostnadseffektivt som möjligt kan bidra till att minska utsläpp av klimatgaser på global nivå och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa reduktionsplikten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2456 av Mats Nordberg m.fl. (SD):

61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges referensnivå för kolinlagring i växande skog 2030, enligt LULUCF, bör ligga i nivå med den nivå som tidigare antagits av Sveriges riksdag och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att för länder med positiv koldioxidbalans i sina skogar är frågan om avverkningsnivåer enbart nationell kompetens, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en effektiv klimatsamarbetet som stärker det internationella klimatsamarbetet med ambitionen att alla utsläpp ska omfattas av en global koldioxidskatt eller ingå i ett handelssystem för utsläppsrätter för att nå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.

59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatmål för nollutsläpp av växthusgaser senast 2035 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etappmålen om utsläppsminskningar till 2030 och 2040 för den icke handlande sektorn ska uppnås genom nationella insatser för utsläppsminskningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta en koldioxidbudget med styrmedel som baseras på hur stor mängd koldioxid vi maximalt fortsatt kan släppa ut nationellt för att leva upp till Parisavtalets målsättning om 1,5 graders global temperaturökning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att återkomma med förslag på utformning av ett omställningsråd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med handlingsplan för hur Sveriges återstående klimatskadliga subventioner skyndsamt kan avvecklas i närtid och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformering av EU:s utsläppshandelssystem och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det klimatpolitiska ramverket bör utökas med ett kompletterande klimatmål för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett kompletterande utsläppsmål för utrikes flyg och sjöfart och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige till 2030 jämfört med 2017 och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att tydligare redovisa även de biogena utsläppen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nationellt mål om att minska köttkonsumtionen med minst 25 procent till 2025, jämfört med dagens nivåer, bör införas och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en handlingsplan bör tas fram för hur klimat- och miljöpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att kommuner ska uppmuntra till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa konceptet Vegonorm och/eller vegetariska dagar, och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva krav om att EU:s klimatmål till 2030 ska skärpas till minst 70 procent jämfört med 1990 och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva krav om att EU ska uppnå nollutsläpp senast 2040 och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU:s gröna giv (Green Deal) ökar klimatambitioner samt främjar naturliga klimatlösningar och återställning av ekosystem och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att kolsänkor och utsläpp av växthusgaser skiljs åt i utformningen av EU:s klimatpolitik och att bäge ska ha ambitiösa men separata mål och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU tar fram ett ambitiöst klimatmål för en fördubbling av EU:s kolsänkor till 2030 jämfört med 2017 och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU tar fram lagstiftning för att hindra fortsatt avskogning av skog med höga naturvärden globalt samt fasar ut produkter som leder till avskogning från EU-marknaden och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör presentera ett nationellt klimatbidrag, s.k. NDC, som kompletterar och går utöver EU:s och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i internationella klimatförhandlingar och övriga forum som berör klimatfrågan bör uppmärksamma de globala skillnaderna liksom klass- och genusaspekter och tillkännager detta för regeringen.

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att stärka det feministiska perspektivet i EU:s gemensamma åtaganden inför COP 26 och inför kommande globala forum och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att klimatpolitiken i internationella förhandlingar och andra forum bidrar till att öka flickors och kvinnors inflytande och delaktighet i klimatarbetet och samtidigt stärka skyddet av dem som försvarar sin mark, miljön och de mänskliga rättigheterna och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att flickors och kvinnors rätt till utbildning, mark och andra naturresurser samt rätten till rent vatten, sanitet och hygien sätts i centrum i det globala arbetet för klimatanpassning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3315 av Kjell Jansson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konsekvensanalys av försäljningsförbud för fossila bränslen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3336 av Jamal El-Haj m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt utveckling av Industrilivet och industrins klimatomställning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram beräkningskonventioner för klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Klimatpolitiska rådet ska ges ett nytt uppdrag att utvärdera effektiviteten i regeringens enskilda klimatreformer och vid behov föreslå nya, effektivare åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommande klimathandlingsplan från regeringen tydligt ska redovisa effekterna av regeringens förslag för att minska utsläppen och hur dessa bidrar till att uppnå de nationella och internationella klimatmålen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara ett mål för det svenska klimatarbetet att öka exportens klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera samarbeten med relevanta länder kring CCS och bio-CCS, inklusive lagringsplats, och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s system för handel med utsläppsrätter anpassas till användningen av CCS och bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja rättsliga hinder för att möjliggöra storskalig CCS och bio-CCS i Sverige och EU och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta bonus-malus-systemet för bilar med en nollutsläppsbonus och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reduktionsplikten som ett viktigt verktyg för transportsektorns omställning och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för att sjöfarten inkluderas i EU:s system för handel med utsläppsrätter och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva på för en harmonisering av kompensationen för indirekta effekter och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom substitution ersätta fossilbaserade produkter och energi med fossilfria alternativ från skogsnäringen och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att utsläppsminskningar från kompletterande åtgärder ska få användas för att uppnå EU:s klimatmål och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en sammanlänkning av EU:s system för handel med utsläppsrätter (ETS) med andra länders och regioners motsvarande system för handel med utsläppsrätter och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ett nytt ramverk för internationellt samarbete och klimatinvesteringar under Parisavtalets artikel 6 och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör inrätta ett program för internationella utsläppsminskningar under Parisavtalets artikel 6 och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3497 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige på EU-nivå ska agera för att möjliggöra internationella transporter av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, med flera olika typer av transportlösningar (exempelvis med sjöfart eller vägburna transporter), och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur EU:s klimatmål kan bli mer ambitiösa och hur EU ETS kan skärpas och breddas och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur EU:s koldioxidstandarder kan skärpas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3541 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa en rättssäker lagstiftning som innebär att en tidigare bilägare inte ska bli återbetalningsansvarig för en klimatbonus och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3663 av Anders Åkesson m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fasa ut fossila bränslen i transportsektorn till 2030, med vissa undantag, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s koldioxidstandarder för transportsektorn bör skärpas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige kraftigt ska minska fossilanvändningen i lantbruket och ersätta det fossila bränslet med förnybart och utreda möjlighet till en biodrivmedelsbonus för att påskynda omställningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över formerna för Klimatklivet så att det stödet går att söka även för hamnarna och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid reduktionspliktens kommande kontrollstation överväga en särskild kvot för avancerade biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

138. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3679 av Anders Åkesson m.fl. (C):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över formerna för Klimatklivet så att det stödet går att söka även för hamnarna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det internationella klimatsamarbetet med ambitionen att alla utsläpp ska omfattas av en global koldioxidskatt eller ingå i ett handelssystem med utsläppsrätter för att nå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sträva efter ett skyndsamt genomförande av EU:s uppdaterade klimatmål i den nya klimatlagen och att betoning ska vara att minska utsläppen med minst 55 procent till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett utsläppsminskningmål för år 2040 ska tas fram för EU samt vid behov ytterligare kontrollstationer för att säkerställa att utsläppen minskar i tillräckligt snabb takt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatmålen i Sverige och EU bör skärpas ytterligare och att målet bör vara klimatneutralitet i EU som helhet såväl som i varje enskilt medlemsland 2040 och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den gröna givnen ska främja hållbar tillväxt i kombination med utsläppsminskningar med mål om klimatneutralitet i EU som helhet såväl som i varje enskilt medlemsland senast 2050 och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att enskilda medlemsländers kolsänka inte får användas för att kompensera för fortsatta utsläpp i andra medlemsländer i EU och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ett föregångsland i omställningen samt verka för att EU blir en internationell föregångare för att bekämpa klimatförändringarna och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande för att EU ska utöva effektiv klimatdiplomati i det internationella klimatarbetet och främja regelverk och effektiva ekonomiska styrmedel för minskad klimatpåverkan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som undersöker nya finansieringsmodeller för kommunernas klimatanpassningsarbete samt förbättrar kunskapsutbyte genom stärkt myndighetssamordning och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera den nationella klimatanpassningsstrategin för att skapa en tydligare ansvarsfördelning mellan styrnivåerna och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka EU:s utsläppshandelssystem så att prissignalen skärps och så att utsläppsminskningstakten är förenlig med EU:s uppdaterade klimatmål samt att EU ETS vidgas för att omfatta fler sektorer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den fria tilldelningen i EU ETS bör fasas ut och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s innovationsfond ska öka i storlek och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nuvarande systemet för handel med utsläppsrätter bör skärpas via en permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter och en ökad LRF och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en prissättning av minusutsläpp på EU-nivå och se över möjligheterna att införa ett bonussystem för minusutsläpp inom EU ETS och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att producenter av biokol ska få stöd för de minusutsläpp som genereras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vara pådrivande för att påskynda EU-kommissionens lagstiftningsprocess avseende CCS och bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska anta ett mål för minusutsläpp med utgångspunkt i de nationella klimatmålen och som säkerställer nettonollutsläpp till år 2045 och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att på EU-nivå tillåta internationella transporter av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, med flera olika typer av transportlösningar, exempelvis med sjöfart eller vägburna transporter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minst 25 procent av EU:s innovationsfond ska öronmärkas till minusutsläppstekniken och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge i uppdrag att inleda prospektering för att identifiera möjliga platser för koldioxidlagring i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram

- rekommendationer för företag som vill beräkna sina utsläpp av växthusgaser, inklusive indirekta utsläpp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram rekommendationer för klimatkompensationsprojekt med hög permanens och additionalitet, samt för vilka tredjepartsaktörer de anser lever upp till dem i sitt kontrollarbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s koldioxidstandarder för transportsektorn ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.
 60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid reduktionspliktens kommande kontrollstation överväga en särskild kvot för avancerade biodrivmedel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 115. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka arbetet för att minska fossilanvändningen i lantbruket och ersätta det fossila bränslet med förnybart och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3739 av Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en nationell strategi för koldioxidlagring och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3879 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges utsläppsmål för inrikes transporter bör uppnås på ett kostnadseffektivt sätt förenligt med våra samhällsekonomiska mål och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nyproducerat fordon som konverterats innan det sålts till en förare för första gången ska hanteras i bonus–malus-systemet utifrån de miljöegenskaper som det har efter konverteringen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige fortsatt ska driva på för att EU ska vara ett klimatpolitiskt föredöme och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reducera de negativa effekterna på svensk konkurrenskraft till följd av fit for 55-paketet och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige integrerar satsningar på utveckling av koldioxidavskiljning med övriga Norden och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en satsning på omvända auktionsrätter motsvarande Energimyndighetens förslag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3954 av Eric Westroth m.fl. (SD):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av reduktionsplikten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fördjupat europeiskt samarbete inom klimat- och miljöpolitiken inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara ett mål för det svenska klimatarbetet att öka exportens klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska verka för att fler länder skärper sina åtaganden i Parisavtalet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU använder sin klimatdiplomati för att andra länder ska skärpa sina nationella åtaganden enligt Parisavtalet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ett nytt ramverk för internationellt samarbete och klimatinvesteringar under Parisavtalets artikel 6 och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör inrätta ett program för internationella utsläppsminskningar under Parisavtalets artikel 6, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla och utveckla Fossilfritt Sverige och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera ett samarbete med andra länder kring CCS och bio-CCS, inklusive lagringsplats, och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast få en finansieringsmodell för både CCS och bio-CCS på plats och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s system för handel med utsläppsrätter

- anpassas till användningen av CCS och bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja rättsliga hinder för att möjliggöra storskalig CCS och bio-CCS i Sverige och EU och tillkännager detta för regeringen.
 33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa utsläppskraven på personbilar på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.
 45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom substitution ersätta fossilbaserade produkter och energi med fossilfria alternativ från skogsnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsatt stödja forskning och modellutveckling om hur klimatförändringarna och temperaturhöjningarna påverkar vattenresursen, för att bättre kunna planera för förändrade vattenflöden och vattenvolymer, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en vetenskapligt baserad nationell koldioxidbudget för Sverige samt att styrmedel och åtgärder ska utformas och genomföras utifrån utsläppsbudgeten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram mål och åtgärder för de konsumtionsbaserade utsläppen, i linje med vad vetenskapen visar krävs för att klara Parisavtalet, och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Industriklivet och Klimatklivet till de mindre företagens omställning, i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta och fördjupa initiativet Fossilfritt Sverige samt att initiativet ska ta större hänsyn till andra aspekter av hållbarhet än klimat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom kraftigt skärpt och mer rättvis bonus malus fasa ut nybilsförsäljning av fossilbilar till senast 2025 och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030 och tillkännager detta för regeringen.

53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utveckla och stärka statliga stöd för kommunala åtgärder för klimatsmart stads- och trafikplanering genom Klimatklivet och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för negativa utsläpp, inklusive infångning, transport och slutgiltig lagring, och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om naturbaserade klimatlösningar och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att främja investeringar, produktion och nedmyllning av biokol genom exempelvis EU:s landsbygdsprogram, jordbruks- och regionalstöd och Klimatklivet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4075 av Amanda Palmstierna (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram mål för minskade klimatutsläpp från konsumtion med tillhörande styrmedel och åtgärder och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram mål, styrmedel och åtgärder för minskade klimatutsläpp och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4195 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om infångning och lagring av koldioxid och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga handelssystemet för utsläppsrätter inom EU (EU ETS) så att det omfattar alla växthusgaser och vidgas till ett globalt handelssystem med ett gemensamt mål för minskade utsläpp och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatarbetet måste bedrivas effektivt genom att klimatpolitiken inriktas på klimatomställning på systemnivå genom att dels skapa förutsättningar för att individer och företag ska kunna fatta beslut som leder till att klimatmålen nås, dels implementera styrmedel som ger stor påverkan på utsläppen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minskningstakten i EU ETS-systemet behöver skärpas tillräckligt för

- att klimatmålen för 2030 och 2050 ska nås och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s medlemsstater ska åläggas att kontinuerligt minska koldioxidavtrycket per använd energienhet och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska driva linjen att intäkterna från EU ETS ska kunna användas till att betala för infångning och lagring av biogen koldioxid som en del av medlemsstaternas åtaganden inom LULUCF-sektorn och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att negativa utsläpp behöver byggas upp i stor skala medan de fossila utsläppen ännu minskar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktörer som inte uppfyller takten i de utsläppsminskningar de är ålagda genom olika styrmedel ska – medan utfasningen pågår – kunna kompensera sina överskjutande utsläpp genom upptag och permanent lagring av koldioxid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införliva sjöfarten i EU ETS och tillkännager detta för regeringen.
 57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Naturvårdsverket ska få i uppdrag att tillgängliggöra även äldre klimatstatistik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha målet att årligen fånga in och permanent lagra 10 miljoner ton koldioxid 2030 och 20 miljoner ton 2035 och tillkännager detta för regeringen.
 82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagring av koldioxid inte får bidra till ökad utvinning av olja eller gas och tillkännager detta för regeringen.
 83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska ge ersättning för att samla in och permanent lagra koldioxid av biogent ursprung upp till motsvarande koldioxidskattens nivå och tillkännager detta för regeringen.
 84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att infångning och permanent lagring av koldioxid från cementtillverkningen och av fossil koldioxid vid raffinaderier – medan utfasningen pågår – ska underlättas av staten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska uppmana andra länder att ratificera tillägget till Londonprotokollets artikel 6 och tillkännager detta för regeringen.

86. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska teckna avtal med länder där svensk koldioxid kan komma att lagras och tillkännager detta för regeringen.
87. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra svenska och internationella regelverk för att möjliggöra export av koldioxid och koldioxidlagring inom svenskt territorium, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
88. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bilda ett statligt hel- eller delägt företag med uppgiften att skaffa sig tillstånd för lagring av koldioxid i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
90. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver utredas hur ett stöd till lagring av kol som biokol borde utformas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en industripolitik för klimatet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4220 av Arman Teimouri m.fl. (L):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all avfallsförbränning inom EU ska ingå i EU ETS och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
27. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:1134	John Weinerhall och Viktor Wärnick (båda M)	
2021/22:1910	Johnny Skalin (SD)	
2021/22:2390	Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)	22
2021/22:2455	Martin Kinnunen m.fl. (SD)	1, 2, 5, 7, 9, 12, 14, 16, 17, 20–22 och 25
2021/22:3246	Kerstin Lundgren m.fl. (C)	58
2021/22:3277	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	2, 6, 7, 30–32, 43 och 45
2021/22:3436	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	1–3, 34, 36 och 47–49
2021/22:3541	Lars Beckman (M)	
2021/22:3663	Anders Åkesson m.fl. (C)	13 och 24
2021/22:3679	Anders Åkesson m.fl. (C)	33
2021/22:3684	Rickard Nordin m.fl. (C)	1, 4 idd, 5, 9, 10, 14, 19, 20 och 115
2021/22:3879	Magnus Jacobsson m.fl. (KD)	2 och 10
2021/22:3881	Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD)	5
2021/22:3996	Joar Forssell m.fl. (L)	1
2021/22:4030	Ulf Kristersson m.fl. (M)	6–9, 17 och 45
2021/22:4199	Johan Pehrson m.fl. (L)	57 och 84